

សាស្ត្របច្ចនិភ័យក្នុងលោកស្រី

SOCIOLOGY OF FAMILY

SOCIOLOGY OF FAMILY

រៀបរាប់ដោយ លោកបណ្ឌិត

ជីវិ គេសស៊ាន

35

រក្សាសិទ្ធិក្រចំខិមយោះ

២០១០

www.elibraryofcambodia.org

អារម្មណ៍

សង្គមវិជ្ជាគ្រូសារ ជាមុខវិជ្ជាឌ័មានសារ៖សំខាន់នៅក្នុងការសិក្សាបញ្ហាសង្គម។ សង្គមវិជ្ជាគ្រូសារជាដែលកសំខាន់នៅក្នុងកម្មវិធីនៃការសិក្សាសង្គមវិជ្ជា ពីច្រោះការសិក្សាលើកយកនូវចំណុចពិសេសទូទៅដ៏ និយមន័យ លក្ខណៈ រចនាសម្ព័ន្ធ ដលវិបាក និង ដំណោះស្រាយទាំងឡាយដែលកែតមាននៅក្នុងសង្គមគ្រូសារ។

សង្គមមិនត្រីមតែជាការប្រមូលផ្តើមទុស្ស ដែលមាបផ្តើម ជាបច្ចុប្បន្នពីសម្ប័ន្ធការគ្រូសារ ហើយត្រូវបានចាត់ទុកជាស្ថាប័នដំបូងទៅនៅក្នុងសង្គមមទុស្ស។ ទំនាក់ទំនងរវាងស្អាមី-ករិយា មិនត្រីមតែបង្កើតនូវនិរន្តរភាពនៃជំនាញរបស់មទុស្សឡើយ កើបីនេះកីបង្កើតដែលដោន្ទូវរចនាសម្ប័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចរប្បធម៌ សាសនា នយោបាយ អចំរំ...។ លើមេដលជាត្រប្រើការចាំបាច់របស់មទុស្ស និង សង្គម។ ដូច្នេះការសិក្សាស្រែចុងយល់អំពីគ្រូសារធ្វើឡើយឱ្យទូលាថាននូវការយល់ ដឹងអំពីអីដែលកំពុងដំណើរការ និង កំពុងតែប្រព័ន្ធដោយសង្គម។

ការរៀបរៀងនូវក្នុងសេវាកោដាកាសាអ្វីនេះទើងដើម្បី
តម្លៃទៅតាមកម្មវិធីសិក្សាឌោក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ ដែល
តម្លៃច្បាស់មានអត្ថបទជាកាសាតាតិ សម្រាប់ច្បាសិតស្អួល
យល់ច្បាបននដ្ឋានប្រែប្រែនិង ស្រាវជ្រាវនៅក្នុងបរិបទគ្រូសារ។ ក្នុង
ក្នុងសេវាកោនេះថែកចេញជា VIII ផ្ទុកដំឡើ ដែលពន្យល់ និង
បកប្រាសយពីចំណុចដែលជាគន្លឹះសំខាន់នៅក្នុងការសិក្សាដំឡើ
សង្គមគ្រូសារ។

ក្នុងសេវាកោនេះនៅមានដែលវិចាគម្មយចំនួនដល់អ្នកអាជ
ដោយសារតែនៅមិនទាន់មានឯកសារត្រប់ត្រាន់សម្រាប់យក
មកធ្វើការបរិយាយ នៅមានកំហុសផ្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ និង
នៅមានបញ្ហាម្មយចំនួនទេតា។ ឬដូច្នេះបើយុទ្ធសាស្ត្រិមថា មិត្តអ្នក
អាជនៅក្នុងសេវាកោនេះនៅក្នុងការកែល់អច្ចារាន់តែប្រសើរនៅពេល
ដែលពាន់ពុម្ពលើកក្រោយ។ ឱ្យសង្គ្រិមដួងដែរថាមិត្តអ្នកអាជនៅ
ទាំងអស់និងជួយថែរក្សាកម្មសិទ្ធិបញ្ហា ដល់អ្នកបង្កើតស្នាដែងដែង
ដែរ។

ភ្នំពេញ ០៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០០៩

បណ្ឌិត សិស្ស និងបាន់ការ

មាតិកា

អារម្មកចា.....	i
មាតិកा.....	iii
I - ដើមកំណើតគ្រូសារ	១
១ - សេចក្តីផ្តើម	១
២ - និយមន៍យគ្គរាល	៧
៣ - លក្ខណៈខុសត្រូវនៃការរៀបចំគ្រូសារ.....	១៥
៤ - សារៈសំខាន់នៃគ្រូសារឡាតាំងសង្គម	២២
II - រចនាសម្ព័ន្ធភគ្គសារ	២៥
១ - ប្រភេទនៃរចនាសម្ព័ន្ធភគ្គសារ	៣៣
២ - គ្រូសារសូល និង គ្រូសារខ្សែសង្គមនៃក្រុងខ្សោយ. ៣៥	

២-គ្រឿសាន្តម(Joint Family).....	៤១
III - ចានានុក្រមគ្រឿសារ	៥៨
១-ប្រភេទបិតាចិបេតយោ.....	៦០
២ -ប្រភេទមាតាចិបេតយោ.....	៦៣
IV - អាពាប័ពិពាប័	៦៦
១-មុខងារអាពាប័ពិពាប័.....	៧០
២ -បុព្យហេតុអាពាប័ពិពាប័.....	៧២
៣ -ការចាត់ច្លាក់អាពាប័ពិពាប័.....	៧៧
៤-ទ្រង់អាពាប័ពិពាប័.....	៧៩
V - ពហុព័ន្ធកាត(POLYGAMY)	៨៣
១-បុព្យហេតុនៃអាពាប័ពិពាប័ពហុព័ន្ធកាត.....	៨៤

២ - ពហុត្តន្ទករិយា(Polygyny)	៥៦
៣ - ពហុត្តស្មាយី(Polyandry)	៥៧
VI - មុខងារគ្រូសារ	៩០០
១ - មុខងារចំណាំរបស់គ្រូសារ.....	៩០១
២ - មុខងារបន្ទាប់បន្ទូរបស់គ្រូសារ	១១៤
៣ - មុខងារប្រព័ន្ធនឹរបស់គ្រូសារ	១១៨
៤ - រចនាសម្ព័ន្ទសាច់ញ្ញាតិ.....	១២៤
VII - ការផ្លែប្រឈមរបស់គ្រូសារនៅក្នុងសង្គម.....	១៣២
១ - ចោន្លេដ្ឋាស់បូរនៅក្នុងសង្គម	១៣២
២ - បញ្ជាកំពោះមុខរបស់គ្រូសារ	១៤៥
៣ - បុច្ចលេខាតុអន្តរភាពនៃគ្រូសារក្នុងសង្គមទំនើប	១៦១
៤ - អាពាប័ពីពាប័ពី និង ការលេងលែ៖	១៦៧

៥ - គ្រូសារ និង អាពាហ៍ពិាទាហ៍ក្នុងសង្គមខ្មែរ.....	១៧៣
៥ - គោលចំណងទេសគ្រូសារសម្រាយជានីប.....	១៨០
VIII - គ្រូសារដែនបទ និង គ្រូសារនិយម	១៨៦
៩ - គ្រូសារនិយម	១៨៨
១០ - គ្រូសារទេសង្គមដែនបទ.....	១៩៥
ឯកសារយោង.....	២០២

១-ដីជាកំណើនក្សោត្តសារ

១-សេចក្តីផ្តើម

សង្គមវិធាន គឺជាការពិនិត្យទៅលើការរស់នៅក្នុងភ្នំពេញ និង
ធ្វើឲ្យសម្រេចគោលបំណងរួមបស់មនុស្ស។ មនុស្សទាំងឡាយ
រស់នៅជាអ្នកមុន ឬ សង្គមធ្វើទៅនាក់ទំនងជាមួយគ្នាតីងពាក់គ្នាទៅ
វិញ្ញាប់មក ឯុទ្ធជំហើយទីបមុនុស្សអាចប្រព្រមដីរការរស់នៅ
ក្នុងសង្គមឡើងមានការជាប្រក្រពី និង សុខុមារមនាថាន។ ហើតូ
នេះ សម្រួលការរាជរាជ្យបុរស និង ស្ថិតិប្រកាសពាប់ដើម្បីនៃការរួម
រស់រួមសុខុមារទូទៅជាមួយគ្នារាជរាជ្យបុរស និងស្ថិតិដីម្រីបង្កើតជាគ្រូ
សារ និង បង្កើតជំនាន់បន្ទូទៅឡើត។

អាព័រីតិរាប់ គឺជាសម្រួលការរាជរាជ្យបុរស និង ស្ថិតិ
ដីម្រីនិរន្តរការបន្ទូនៃជំនាន់មនុស្ស ចំណោកគ្រូសារគឺជាការប្រ
មូលដ្ឋានជាភ្លេរប្រកួលមនុស្សដែលមាន មាតាបីតា និងបុគ្គា ឬត្រី ។
មនុស្សទាំងឡាយរស់នៅក្នុងសង្គម ពុនិត្តន៍ុកគ្រូសារចាមាន
សារ៖សំខាន់ ហើយទូលស្ថាល់ថាគ្រូសារជាប្រក្រុមបច្ចេកទេសដីមក

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

ណែនការបស់សង្គម។ គ្របាយជាប្រភេទសង្គមដើម្បីត្រួច ដែលធ្វើឡើង ដោយ ខ័តុក ម្នាយ និងកុនម្នាយបុរចិនកុងបន្ទុក។ គ្របាយមិនមាន និយត្រីមតិជាទីកន្លែងបុំណោរៈទេបុំន្លែលីសពីនេះវាដាបណាត្រ បង្កើតឡើងជាសង្គមរវាងបុគ្គលនៃសមាជិកទាំងឡាយ។ គ្របាយ ត្រូវបានគិតនិងលើកយកមកសិក្សាតាមស្ថាប័នម្នាយកុងចំណោម ស្ថាប័នដែលមានជាទូទៅ(ជាសកល) និង អចិន្តិកូយ៉ែនកុង ជីវការបស់មនុស្សលោក។ គ្របាយ គឺជាស្ថាប័នមានជាទូទៅ ពី ព្រោះគ្របាយត្រូវបានរកយើងរាល់ក្រិតនៃការវិកលូតលាស់នៃ រប្បធម៌របស់មនុស្សជាតិ។ កុងកុនសៀវភៅដើម្បីត្រួចនេះ យើងនឹង សិក្សាអំពីនូវប្រជែង៖ និងមុខងារប្រជែងរបស់គ្របាយធ្វើឡើងការ ប្រជើនកុងសហគមន៍។

✓ ដើមកំណែនឡើងគ្របាយ និងប្រើបាយនៃអាពាហ៍ពិតាហ៍គឺជាកម្មវត្ថុនៃការសន្តិដ្ឋាននៅបុំណោរៈ។ គេមិនអាចធ្វើការបញ្ចាំកំណែន ថ្មានសំលាស់នូវប្រវត្តិ និង កំណែនដែលវាកែតឡើងឡើកុង សង្គមមនុស្សបានឡើយ។ វាមានការវិកចំនើនជាយុរមកហើយ ឡើកុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃមនុស្សជាតិ។ គ្របាយបានកែតឡើងអស់

រយៈពេលយ៉ាងយុរ មុនពេលប្រភពិត្តិសាស្ត្រនៃការពាប់កំណើត ឡើងរបស់ប្រជាជាតិ។ គ្រោសរគឺជាបញ្ហាតីដែលមានជាសាកល។ ចំណងផ្លូវកេទរវាងបុរស និងស្តី គឺជាគោលរំណាយដើម្បីឲ្យស្តី ផ្តល់នូវកំណើតកូន។ ចំពោះមនុស្សប្រុសគឺធ្វើឡើយនានាកាតល្លិត ស្ថានូវខ្សែស្រឡាយរបស់គេ និង ដោយសារសេចក្តីសង្ឃឹម ក្នុងការបង្កើតជំនាញបន្ទុ ជាមួយនឹងគោលចំណងសេដ្ឋកិច្ច ការ លំហោកយ និង សេចក្តីគ្រោចគ្រោលលើមួលដ្ឋាននៃបំនែង ថែកការងារក្នុងការចូលរួមចិត្តយចំពោះដើមកំណើតនៃគ្រោសរ។ ចំណងកេទរដែលជាយទេសនៃទំនាក់ទំនង និង ភាពសមរម្យ នៃសេដ្ឋកិច្ចបង្កាញច្បាស់នូវមូលដ្ឋាននៃស្ថាប័ននេះ។

ការសន្និដ្ឋានជាប្រើប្រាស់បានកំណាត់ទៅលើគ្រោសរ។ ការត្រ ព្រឹងនៃទំនាក់ទំនង គឺជាសារ៖សំខាន់របស់គ្រោសរ។ វាយានមិន ត្រីមតែជាទំនាក់ទំនង ដែលកែវគីឡើងក្នុងរដ្ឋធម៌របស់គ្រោសរមួយ បីណ្ឌានេះ បីណ្ឌានេះ និង នូវទំនាក់ទំនងដែលឲ្យមាន សន្និភាពសាមរយៈអាពាប់ពិពាប់។ អាពាប់ពិពាប់ គឺជាការរស់ នៅជាមួយគ្នាក្នុងការបំពេញនានាដីនៃការបង្កើតជំនាញបន្ទុ។ ពួក

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

គេហត់ថែងនូវការបំពេញបំណង សេដ្ឋកិច្ច និងផ្តល់កំណើតសល់ភុទ។ គ្រូសារដែលប្រសើរធ្វើការចាត់ថែងនូវការដាក់ឡើង តាមប្រព័ន្ធឌាមលីវេ (ការដាក់ត្រកូលរួមនៅក្នុងគ្រូសារ) យ៉ង តាមដើមកំណើត និង និវេសដ្ឋាន(កន្លែងរស់នៅ) របស់គោ។

ការពិចារណាកំណាត់ថាគោតគ្រូសារមានប្រភពថេញពីអាពាហ៍ ពិពាហ៍ ឬកំមាន ប្រភពថេញពីគ្រូសារតែមួយ។ ពាក្យអាពាហ៍ពិពាហ៍មាននៅមានជីកចំង ហើយមិនមានលក្ខណៈខុសគ្នាចំងពី ពាក្យឡាតាំង Familia និង Familus ដែលមាននៅយ៉ាង ស្មើនឹងនៅយ៉ាងក្បែរថ្មីថ្មីដូចគម្រិសវិរី។ ប្រព័ន្ធធ្វូនគ្រូសារមានប្រភពមុន យុគសម័យនេះ(មុនពុទ្ធសកវាង និង គ្រីសករដ្ឋ)ដែលបាន បញ្ចប់ប្រាប់នូវការរក យើងនូវដើមកំណើតនៃគ្រូសារ។ ទោះដោយកំណើតនៃគ្រូសារ យើងមិនអាចដើមពិតអំពីប្រភពពិតប្រាប់នៃ ស្ថាបនសង្គមបច្ចេកទេរដីឡើយ។ នៅក្នុងមីនីរវទការគារពួកដោ ចំពោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានទទួលស្ថាបនដាច្នូល។ មនាគតិនេ គ្រូសារ ជំនាន់គម្រិសនៃគ្រូសារបានគោរពយ៉ាងខ្ពស់ខ្ពស់។

តាមទ្រឹស្សី Manu (ទ្រឹស្សីនៅក្នុងគម្ពីរនេះ) ស្តីគ្រោពន
ផ្តល់ឱ្យនូវ កិត្តិយស និង សំអិតសំខាន់រាយៗ ឱះពីរ បងប្រុស
និង បងថ្វីប្រុសរបស់គេក្នុងបំណុះដំឡើងរកសុខមាលភាពជូន
ស្តីទាំងនោះ។ ក្នុងន័យនេះ ការផ្តល់ឱ្យកិត្តិយសដល់ស្តីគឺជាការ
បំពេញបំណងរបស់អនីទេពា បើនេះចំពោះការមិនផ្តល់កិត្តិយស
ដល់ស្តី គឺជាអំពើដែលមិនទទួលដែលបុណ្យឡើយ។ មនុស្សនៅ
នៅមានកំក្រៈទីព្រៃនៅក្នុងការបុរិចសល់តំណាក់ចុងក្រាយនៃជីវិត។
ការសង្គមនៅក្នុងទ្រឹស្សីនេះគឺ ស្អាមី និងករិយាណ្តរនៅការពុំ
ទៅក្រោមកនោះក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់សារ។ ✓

តាមប្រវត្តិសាស្ត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បុព្ទបុរស
ខ្មែរពន្លេទុកនូវរូប្បីមិជីរុងរឿងនៅលើទីកដិសុវណ្ណក្រិម បុ
ន្រគគោកដ្ឋាក។ តាមការស្រាវជ្រាវ របស់អ្នកប្រាស់ខ្មែរ និង
បរទេស ពានលើកយកពីប្រកាសនៃការកែតឡើងរប្បីមិ ខ្មែរ
មកពីភាគ្នា។ អ្នកប្រាស់ខ្មែរប្បីមិជីរូប្បីមិ ខ្មែរទទួល
តិចិតលពីបរទេស។ បើនេះទេនឹងមានកំដោយ កើឡូរមាន
រប្បីមិដ្ឋាល់ខ្លួននៅលើ ប្រាស់ខ្មែរប្បីមិជីរូប្បីមិ។ រប្បីមិនោះត្រូវ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

បាន គេស្ថាប់ថាគារប្បួនមិ ខ៦ខ-មន ឬ មន-ខ៦ កែវមានតាំងពី យុរិលង់មកមេះ(ត្រានកាលកំណត់ច្បាស់លាស់)។ ចំណោះពិធី អាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្របាលមានតាំងពីមុនសម្រាយនរកភ្លៀមកមេះ។ ពិធី អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋប្រពិបត្តិតាមនិងធ្វើការ នៅក្នុងពិធីដែលបានធ្វើឡើងសម្រាយនរកភ្លៀមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ ពិធីនេះមកនៅពីនិងពេលបច្ចុប្បន្នមានការកែវប្រឡេះ ហើយនៅពេលនៅក្នុងពិធីនេះ និង គ្របាលកែវមានតាំងពីយុរិលង់មកមេះ បីនេះគឺជាកាលបរិច្ឆេទច្បាស់លាស់។ បើតាមការសន្និដ្ឋានប្រ វេលជាការកែវនៅក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្របាល គឺកែវមាន ក្រាយពេលរប្បួនមិ ខ៦ខ-មន ឬ មន-ខ៦បន្ទិច។

ប្រព័ន្ធព្របាលមានការប្រប្រល និង ទទួលរងនូវពួរ សង្ឃរាជជាថ្មីនអស់ពេលយុរអង្គមកហើយ។ ពាក្យគ្របាលជាកាសាអារម្មោរមាននិយថាអ្នកបង្រៀន ពាសា ពាសី ហើយដែល ត្រូវបានដោះស្រាយដោយអ្នកបង្រៀន រួមមានអ្នកបង្រៀន ពាសា ពាសី និង អ្នកស្រួលនៅក្នុងពិធីនេះ។ អត្ថនិយនេះមិនត្រូវបាន

យកមកប្រើប្រាស់នាចេលបច្ចុប្បន្ននេះទៀត។ នាចេលបច្ចុប្បន្នពាក្យនេះ ត្រូវបានស្អាល់ទទួល ថាជាសវវាងការសំខាន់ខាងក្រោម ដូចសម្រេចតែម្មយ និង ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់មនុស្សម្នាក់។ ការកំណត់នីមួយច្បាស់លាស់នៃក្រសារ គឺជាទំនាក់ទំនងដែល កែវិធានទៀតរវាង មាតាបិតា និង បុគ្គាថ្មី។ នៅក្នុងសង្គមធ្វើតាមអភិវឌ្ឍន៍យក្រសារគឺជាការមានទំនាក់ទំនងកែទេ ច្បាស់លាស់ស្តិត ស្ថូរផ្តល់ឡើងនូវការបង្កើត ដំនាក់បន្ទុ និង ការអប់រំបុគ្គាថ្មី។ ក្រសារគឺជា ក្រុមដំបូងគេ(បច្ចេ) និង មានសារ៖សំខាន់យុរាពេដ្ឋាក្នុងនៅក្នុងសង្គមមនុស្ស។

២. សិយច៉នយោនក្រសារ

មនុស្សចងជាសម្បែនភ័ណ៌ការត្រូវការរវាងបុរសនិងស្ត្រីដើម្បីបន្ទាន់មានសម្បិត។ ហើយរចនាផ្លូវក្រមរបស់សម្បែនត្រូវបានដោនិជ្ជ ធម៌ ពាក្យក្រសារ គឺមាននីមួយជាការប្រមូលផ្តើត្រកូលមនុស្សដែលរួមមានមាតា បិតា និងបុគ្គាថ្មី។ បើនេះ ការឡើងយោនក្រសារ ជាការបរទេសកែវិធានទៀតទេ តើកាលវិរឿងមានចំណាំនេះ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ពាក្យ Familus មានន័យថាគារសារ អង់គេសគឺ Servant មានន័យថា អ្នកបរម៉ី ឬ ទស ទសី យោងតាមអគ្គន័យ ខាងលើគ្រែរបាន កំណត់ឡើងដូចខាងក្រោម៖

និយមន័យទី១-គ្រូសារ គឺជាប្រុមមនុស្សដែលកំណត់ឡើងតាមរយៈការបំពេញ វិនិច្ឆ័នកកំទេនងកេទជាកំលាក់ ពិន្ទាករ និងស្ថិតស្ថុរ ដើម្បីផ្តល់អនុវត្ត ហើយ និងអប់រំក្នុង។

និយមន័យទី២-គ្រូសារ គឺជាប្រុមមនុស្សដែលបង្ហបបង្ហមត្ត ដោយសារចំណងអាពាប័ណិតប័ណ្ណភាពការដែលបានជាសាច់សារលាបិតរួម ឬ ចិត្តិមក្តុនឡើងលើនៅដូចមួយធ្វើអនុវត្តន៍ ស្រីយោតាកំឡើងឡើងឡាយ កិច្ចការណ៍ប្រុស-ស្រី និងបង្ហបនប្រុស-ស្រី ដែលរួមត្រូវបានដោកប្រុងទូទៅបានសង្គម។

និយមន័យទី៣-គ្រូសារ គឺជាសម្រួលភាពវិជមា ឬ ខ្សោយ រវាងស្ថាមិន កិច្ចការណ៍ប្រុស-ស្រី មានក្នុងប្រុស-ស្រី ឬ បុរស ឬ ស្រី រស់នៅតែម្នាក់ឯង ជាមួយក្នុងនៅក្នុងបន្ទុក។

និយមន៍យទី៤- គ្រប់គ្រង តីជាប្រជាមុនស្សេចលមានទំនាក់ទំនងពី ម្នាក់ទៅម្នាក់ ផ្លូវ លើមូលដ្ឋានខ្សែស្រុកយសាទ់សារលោហិត រួមគ្នា និង មានញាតិសន្តានជាមួយ អ្នកដែទេ។

និយមន៍យទី៥- គ្រប់គ្រង តីជាប្រជាមុនស្សេចលមានទំនាក់ទំនងពី ស្អាយ ករិយា និង កូន។

លក្ខណៈចំណុចទៅគ្រប់គ្រង

ពេលដែលយើងពិនិត្យទៅលើនិយមន៍យយើងបានរក យើងឡើងលក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យមួយចំនួនរបស់គ្រប់គ្រង។ លក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យដោយការចំណុចយួរបាន មានដូចខាងក្រោម៖

ក. គ្រប់គ្រងបានចិត្តក្នុងស្អាយ និង ករិយា

ក. គ្រប់គ្រងរាយក្រឹង និង កូន។ ឱ្យតុកម្លាយផ្តល់ សេចក្តីអាណាពិតស្រឡាញ់ដល់កូន និង ថែរក្សាកូន។ កូននេះទៅជា មួយឱ្យតុកម្លាយរបុកដល់ពេញវិញ របុកដល់រៀបអាពាហ៍ ពិចាប់រួច។ ដោយសារតែកូនធ្វើឲ្យបុរសនិង ស្នើ ពង្រីកទំនាក់ ទំនងរបស់គេការង់តែរឹងមាំ និង មានលក្ខណៈអចិត្តក្នុង។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

អចិន្តក្រឹម ភាពនៃអាណាពាប័ពិតាប័មានលក្ខណៈខ្លួន ឬយុទ្ធផលរបៀបដែលបានបង្ហាញឡើង យោងទៅតាម ប្រព័ណិតនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ និងសាស្ត្រជាអាស់ អចិន្តក្រឹមភាពនៃទំនាក់ទំនងរវាងបុរស និង ស្ត្រី បន្ទាប់ពីរៀបអាណាពាប័ពិតាប័មានរូបមានភាព អចិន្តក្រឹមស្ថិតត្រូវបានបញ្ជីថា អចិន្តក្រឹមភាពនៃទំនាក់ទំនងក្នុងអាណាពាប័ពិតាប័ម្ភដូចមួយព្រៃនការកិច្ចទៅក្នុងការចិត្តិមក្ខុន ដើម្បីបន្ថីនិរន្តរភាពគ្របាល។ ទៅក្នុងសង្គមដែលមានលក្ខណៈពហុស្សាមី និង ពហុករិយា កីឡាតមទូទៅទំនាក់ទំនងជាអចិន្តក្រឹម រវាង ស្សាមី និង ករិយាជីនដែរ។

៣ - ភាពអចិន្តក្រឹមនៃទំនាក់ទំនងកេទេ

បំណងមួយក្នុងចំណោមបំណងដែលមានសារ៖ សំខាន់ នៃអាណាពាប័ពិតាប័ម្ភ តី ការព្រៃននូវអចិន្តក្រឹមភាពនៃទំនាក់ទំនងកេទេ ដែលជាបំណងនៃការដូចមួយព្រៃនក្រុសារ។ បើតានអាណាពាប័ពិតាប័ម្ភ គ្របាលមិនអាចកីឡាតមទូទៅឡើងឡើយ ទៅបីជារវាងបុរសនិងស្ត្រីមានទំនាក់ទំនងជាលេដ្ឋាលេដោយ ។ ទៅពេលដែលទំនាក់ទំនងអាណាពាប័ពិតាប័មានការបែកបាត់ ដូចជាដែលជារត់បាលករិយាយក្នុង ពេលនោះគ្របាលបានបានក្រោត់ប្រាស់ត្រា

ក្នុងគ្រប់ពាណិជ្ជកម្ម និង ចិត្តិមេដាយអ្នកដោយ អាពាហ៍ពីរបៀប
ផ្តល់ឱ្យមានចំណងចងក្រាប់ទៅការទាំងស្ថាប់ព្រាតិសន្ទានរវាង
ខ្សែស្រួលយកចាប់បុរស និង ស្ត្រី។

គ - ទំនាក់ទំនងព្រាតិសន្ទានក្នុងចំណោមសមាជិកក្រសារ

2 លក្ខណៈសំខាន់មួយឡើតនៅក្នុងក្រសារ គឺបង្កើតឡើង
នូវទំនាក់ទំនង ព្រាតិសន្ទានក្នុងចំណោមសមាជិកក្រសារទាំង
អស់។ ទំនាក់ទំនងព្រាតិសន្ទាននេះអាចកែតមានពិត្យភាគ ឬ
ក្រាល់ពេកាបត្រប្រើប្រាស់ឡើងនៅក្នុងក្រសារ។ សមាជិកក្រសារទាំង
ឡាយគិតថាគោមន៍ដូចតារូម និងជាក្នុងថានៃបុញ្ញការធនន្ទរូម។ អាពាហ៍
ព្រាតិសន្ទានដែលគ្រប់គ្រងក្នុងថា ក៏អាចទទួលក្នុង ដែលមិនមែនជាប់
ក្នុងរបស់ខ្លួនមកចិត្តិមបីបាតចំនងដោយ។ ទំនាក់ទំនាក់រវាង ក្នុងចិត្តិម
និង អាពាហ៍ព្រាតិសន្ទានគ្រប់គ្រងថាដោយ ស្របច្បាប់ និង
ទទួលស្ថាប់ជាផ្លូវការ។ ក្នុងទាំងនេះដូចនាលមិនមែនជាប់សាច់
ព្រាតិសន្ទានជាមួយបី ឬ ប្រពន្ធលើយ។

យ - ការប្រពន្ធដន្លានសេដ្ឋកិច្ច

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

សមាជិកគ្របាយត្រូវការថិការ ដើម្បីបំពេញព្រម្យការ
សេដ្ឋកិច្ច។ មេគ្របាយធ្វើការជាប្រចើនកុងការស្ថិជរកប្រាក់
ចំណូល សម្រាប់បំពេញព្រម្យការដីរកាតកុងគ្របាយ ឬផ្សេះ
ហើយសមាជិកគ្របាយត្រូវគោរពសិទ្ធិ និង ការពួកធម្មតាទីពុំ
ទៅមក។ ទៅតាមប្រព័ន្ធដំឡើងអស់ការកិច្ចនៃការស្ថិជរកប្រាក់
ចំណូលគឺជាការត្រួតពិនិត្យរបស់សមាជិកម្នាក់។ ទៅកុងគ្របាយ។

២ - គេហដ្ឋានរួម

គ្របាយមួយគ្រឿងមានលំនៅដ្ឋានមួយ សម្រាប់សំ
នៅរួមគ្នា។ សមាជិក គ្របាយទាំងអស់របស់នៅកុងលំនៅដ្ឋានជាមួយគ្នា ហើយគ្នាលំនៅដ្ឋាននៃសំនោះរួមគ្នានេះ កិច្ចការនៃការអប់រំ
និងចិត្តឯកសារនៅមិនអាចប្រព្រឹត្តបានដោយងាយស្មែលឡើយ។ ចំ
ណោះគ្របាយដែលគ្នានេះសំបើងសមាជិកគ្របាយ របស់គោរស់
នៅជាមួយគ្នាកុងទីកន្លែងកំណត់ណាមួយដែលបានកំណត់ឡើង។

៣ - ការដាក់ឈ្មោះតាមត្រកូល

គ្រូសារទាំងអស់ត្រូវបានគេទទួលស្ថាប់តាមរយៈការងារកំណែៗសម្រាប់ ហត្ថាកំនូវអភិវឌ្ឍន៍សាស្ត្រាណាពលបស់គ្រូសារ និង ត្រូវបានប្រព័ន្ធដោល់សម្រាប់ ការងារកំណែៗមួយក្នុងថែរបស់គេ ដែលងារកំណែៗតាមរយៈខ្សោយ ឬ តាមរយៈខ្សោយធម្មាតា ឬ តាមរយៈខ្សោយធម្មិតា។ តាមរយៈប្រព័ន្ធឌីឡូ៖ជាជម្យតាកវិយាមេនីតែចូលរួម ធ្វើកិច្ចការជា មេនីតែចូលរួម ស្ថាថ្មីមេនីតែចូលរួមធ្វើកិច្ចការជា មេនីតែចូលរួម បង្ហាញបង្ហាញខ្សោយបង្ហាញខ្សោយ និង ស្ថាថ្មីបោះពុម្ព គ្រូសារបិតុងដាន (Patrilocal Family) ហើយ លក្ខណៈស្ថាថ្មីចូលរួម ការងារជាមួយខ្សោយបង្ហាញខ្សោយ និងកវិយាមេ ហៅថា គ្រូសារមាតុងដាន (Matrilocal Family) បន្ទាប់ពីរៀប អាពាប់ពិពាប់រួច។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

៣-លក្ខណៈខ្លួនរបស់គ្រូសារ

គ្រូសារមានភាពខ្ពស់ត្រូវយោងទៅតាមតម្លៃ និង
មធ្យាបាយផ្សេងៗ ត្រូវនឹងភាពមនុស្ស។ ការប្រប្រលទ្ធផ្សេង
និង មុខងាររបស់គ្រូសារត្រូវបានរកយើងឡើងរបនាសម្រេច
សង្គមទាំងមូល។ លក្ខណៈខ្លួនរបស់គ្រូសារទាំងនេះ មានដូច ខាងក្រោម៖

ក - ភាពជាសាកលរបស់គ្រូសារ

គ្រូសារ ជាក្រុមដែលមាននៅត្រប់ទីកន្លែង និង ត្រប់
រហ្មូនមិនអស់។ គ្រូសារជាក្រុមបប់ម និងមិនមួយនៅក្នុងប្រវត្តិ
សាស្ត្ររបស់មនុស្សជាតិ។ គ្រូសារត្រូវបានរកយើងឡើងត្រប់
សង្គម និង ត្រប់តំណាក់កាលនៃការវិភ័យនិន្នន័យរបស់មនុស្ស។
ដូច្នេះគ្រូសារជាក្រុមមួយដែលមានលក្ខណៈខ្លួន និង សាកល
នៃមនុស្សជាតិ។

ខ - ផ្លូវការលើមូលដ្ឋានយល់ចិត្តគ្នា

គ្រូសារគឺជាប៉ុងកតាសំខាន់របស់សង្គមមនុស្ស។ មូលដ្ឋាន
សំខាន់នៃគ្រូសារ គឺការជឿរញ្ចាប់ចិត្តឯករាជ្យមានការវិភ័យជាតិ

និង ថែរក្សាតុនក្នុងភាពជាអាណាពាណាព្យាបាលរបស់ស្អាមី និង កវិយាយ គ្រោសរតើជាប្រុមដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្តីទូ និង មានមូលដ្ឋាន លើការយោកយល់គ្នាទៅពីច្បាប់មកយ៉ាងវិចម្ចារ។

គ - ឥឡូពលនៃការអប់រំ

គ្រោសរប្រើប្រាស់ឥឡូពលជាថ្រឹមថា លើសមាជិកគ្រោសររបស់គោ។ គ្រោសរជានេះម្រោងនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់បុគ្គល។ គ្រោសរមានឥឡូពលយ៉ាងខ្ពស់ខ្ពស់ទៅ លើកុមារយោងតាមការកំណត់នៃចំណាស់មួនរបស់គ្រោសរ។ លក្ខណៈគ្រោសរបង្ហាញតាមរយៈការដាក់លើការបង្កើតនូវទស្សន៍ នៅពេលដែលពួកគេជំពេញវិញ ហើយជាតម្លៃការចំពាក់របស់គ្រោសរ។

ឃ - ទំហំគ្រោសរ

គ្រោសរជាប្រុមដែលមានកំណត់ទំហំរបស់លាស់។ ការកំណត់ទំហំនេះ ធ្វើឡើងក្រោមលក្ខណៈដោយសារល្អ ហើយដែលមិនមែនជាស្ថិតនៅប្រើប្រាស់កិច្ចរបស់មនុស្សឡើយ។ ហើយ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

បុសពីការគិតវេលភ្លើខណ្ឌដីរសាល្ត វានឹងនាំឡាយមានការបាត់បង់
នូវអត្ថសញ្ញាណកុងការជាមនុស្ស។ ដូច្នះគ្របាលជាប្រុមតុច
ជាងប្រុម ផ្តល់ការទាំងឡាយ ដែលបានឱ្យការចនាសម្ព័ន្ធសង្គម។

៤ - ទីតាំងគ្របាលនៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធសង្គម

គ្របាលគីជាការការពាសូលនៃអង្គភាពទាំងឡាយនៅក្នុងរចនា
សម្ព័ន្ធសង្គមទាំងមូល។ ហើយឱ្យពិនិត្យនៅក្នុងសង្គមធ្វើតាន និង
សង្គមបិទជិតាគកយោះនៃប្រទេស ដែលមានអាយ្សធិត្តល់ គឺគ្របាល
មួយឡាយដែលបាននៅក្នុងការបង់បាននៅក្នុងសង្គម។
ឯឡាយនេះបានរាយការនៅក្នុងការបង់បាន និង រណ្ឌកីឡាកែវការបង់បាន
ក្នុងការបង់បាន។

៥ - ការទទួលខុសត្រូវនៃគ្របាល

គ្របាលទទួលខុសត្រូវក្នុងការបង់បាននៅក្នុងបន្ទីរ និង បំ
ពេញចិត្តនៃការឡើ ពាននៃតែប្រសើរសម្រាប់សមាជិករបស់គេជាគង
សមាគមនីដែលឡើតាម នៅក្នុងគ្របាលកុមាររវៈនិស្សគ្រនីរអត្ថ
និយក្នុងការទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងការងារសង្គម និង លក្ខណៈ

ចាំបាច់នៃតម្រូវសហប្រតិបត្តិការ។ នៅក្នុងពេលប្រទេសមានវិបត្តិសមាជិកនៃគ្រប់សាធារណៈជូលរួមបុជាឌីវិត និង រឿងយុយទេដើម្បីមាតុកូមិរបស់ខ្លួន។ បុគ្គលម្នាក់។ ធ្វើការពុំពារ យ៉ាងយុទ្ធសាស្តរយៈពេលមួយថ្ងៃ ដើម្បីគ្រប់សាធារណៈគោលការណ៍ទីកន្លែង និង សន្តិភាពរបស់ប្រទេស។ កុមាររៀនសូត្រអំពី មួលដ្ឋាននៃការអភិវឌ្ឍន៍សិរិយាបទ និង ទស្សន៍តាមរយៈគ្រប់សាធារណៈជាក់ប្រុស យ៉ាងប្រាំនៅក្នុងមួលដ្ឋាននៃការជម្រើញទីកច្ចាស់សមាជិក ម្នាក់។ ការលើកទីកច្ចាស់ជម្រើញ ឲ្យមនុស្សបង្កើន នូវការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខគ្រប់សាធារណៈ និង ចូលរួមក្នុងការងារដើម្បីទ្រង់សមាជិកនៅក្នុងគ្រប់សាធារណៈ។ គ្រប់សាធារណៈភាគាក់ដីសំខាន់សម្រាប់ធ្វើសង្គមកម្មទៅលើបុគ្គល។

ន - ការគោរពបទបញ្ជាសង្គម

គ្រប់សាធារណៈជាស្ថុលមួលដ្ឋានសម្រាប់ការពារទាំងទំនើមទំនាក់ទំនាក់ លាប់ និង ទាំងខាង បន្ទប់បញ្ហាសង្គមដោយស្របច្បាប់។ ការអប់រំតាមរយៈគ្រប់សាធារណៈនានាការបាយក្រាម មិនឡើបំពានទៅលើទំនើម

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

នៃលាប់ និង បទបញ្ជាសង្គមទីផ្សាយ។ កិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពីពាហ៍
មានការកំណត់យ៉ាងតឹងវិញដាច់គិតខ្លួនដូរឡើតនៅក្នុងសង្គម
។ ដែក្នុងពាហ៍មីនុយភាពាហ៍ពីពាហ៍បីជិនរាយស្រួលនៅក្នុងការធ្វើ
ឲ្យបេកចកកំ បុ ពាក់បង្កើរសង្គមការទទួលខុសត្រូវទីផ្សាយ។ កិច្ចសន្យា
អាពាហ៍ពីពាហ៍មានរបៀបប្រើប្រាស់ ពីសង្គមមួយនៅក្នុងក្នុងមួយនៅក្នុង
បុ នៅក្នុង អាពាហ៍ពីពាហ៍មានការកិច្ចសន្យាបានការសំណង់សំង់ទីផ្សាយ
នៅក្នុងក្នុងសង្គមទាំងអស់។

ជ. លក្ខណៈអចិន្តីក្រឹម និង បណ្តាឃោសន្ទរបស់គ្របាយ

គ្រូសារជាស្ថាប័នអចិន្តក្រឹម និងមានលក្ខណៈសាកល
(មានជាទុកទៅ) ចំណែកជុំសមាគមនឹងវិញ្ញាដាស្ថាប័នបណ្តាង៖ អាសន្ន
និង អនុរកាលរបស់សង្គម។ នៅពេលដែលក្លីនប្រុស-ស្រីរៀប
អាពាហ៍ពីពាហ៍ពេលនោះហើយ ពួកគេតង្វើនូវគ្រូសារធ្វាល់
ខ្លួនរបស់គេ ហើយក៏ជាការបង្កើតនូវគ្រូសារបន្ទូមទីតាំងនៅក្នុង
សង្គម។ តាមការបង្រួចឱ្យលីបញ្ញានេះ នោះបីជាក្រូសារជាប្រុស
ដើរក្នុងសង្គមកើតឡើយ កើតឡើក្រូសារមានលក្ខណៈខុសត្រូវ
ទៅតាមប្រភេទនីមួយៗដូរ។ គ្រូសារជាប្រុសញាតិ

សន្តាន ដែលមានទំហំត្បូចជាងគេបំផុតនៅក្នុងសង្គម។ ញ្ញាតី
សន្តានគឺជាប្រុមដែលកែតទ្វឹងពីសម្ព័ន្ធការអាពាហ៍ពិតាហ៍។ គ្រូ
សារចាប់ផ្តើមពី អាពាហ៍ពិតាហ៍រវាង បុរស និង ស្រី ។ គ្មេស
មានការប្រប្រួលនៅពេល ដែលកុន ប្រុស ឬ ស្រី រៀបអាពាហ៍
ពិតាហ៍រួចរាល់សារពួកគេត្រូវចាកចេញនៅសំនោកនៃខ្លួនដោយ
ឬ រស់នៅក្នុងលំនៅដ្ឋាននៃអាណាព្យាពាលណាមួយ។ គ្មេស
ខែក ឬកំនៅពេល ដែលមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមដែក្រាំអាពាហ៍
ពិតាហ៍ ទទួលមរណៈភាព ឬ លេងលេក្តា ឬចេច្ចេះការ
សិក្សាសំពីគ្មេសរដ្ឋយុរឈើងយល់នូវបញ្ហាសុកសាងជាថ្រើស។
បញ្ហាគ្មេសរមាមទានឱ្យមាននូវការចាប់អារម្មរណី យ៉ាងពិសេស។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាមានការព្រឹកនូវប្រព័ន្ធគ្មេសរក្នុង
នោះរូមមាន ស្អាត់ កវិយា មាតាបីតាមាងស្អាត់ និង កវិយា ដែល
មានបង្កួនជាប់សាច់សារលោបិត និងមានទំនាក់ទំនងខ្សោយស្រ
ឡាយ ហើយដែលរស់នៅក្រោមដូចមួយដូចគ្នា។ ការចាត់
ថែងគ្មេសរមានលក្ខណៈជាគ្មេសររូម (Joint Family) អំណាច
ស្តីពន្លេនៅក្នុងកណ្តាប់ដើមគ្មេសរ ដែលជាមនុស្សប្រុសមានអាយុ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ចាស់ជាងគេ។ សមាជិករបស់គ្របាលមានសិទ្ធិសើគ្រាន់ក្នុងការ
ស្វែងរកប្រាក់ចំណូលដើម្បីទ្រព្យសម្បត្តិគ្របាល។ ទោះជាយ៉ាង
ណាក់ដោយការរួមចំណោករបស់សមាជិកគ្របាលគឺមានលក្ខណៈ
ជាមួម។ គ្របាល គឺមានគោលបំណងនៃការបង្កើតជំនាន់បន្ទូល
គ្រប់បានបញ្ជាក់តាមរយៈការផ្តល់កំណើនក្នុង។ ក្នុងគឺជាថម្ចាច់បន្ទូលបរិ
យាយយ៉ាងសំខាន់ ទាំងខាងទស្សន៍ សាសនា និង ទស្សន៍ ពិភព
លោក(អាពាចក្រ និង ពុទ្ធផក្សា)។ ចំពោះបញ្ជាតិ ការត្រួតពិច្ច គឺ
មានមូលដ្ឋានដើរលើការបង្កើតក្នុងដែលជាថម្ចាន់បន្ទូល។ ការ
ត្រួតពិច្ចទាំងអស់ដែលគ្រប់បានបំពេញដោយមាតាបិតា គ្រប់បានចាត់
ទុកជាកិច្ចការសំខាន់ និង មានការគោរពយ៉ាងខ្ពស់ខ្ពស់។ ត្រូវ
មនុស្សធម្មាក់បំពេញការត្រួតពិច្ចអាពាប័ពិបាប័ ដោយមិនបាន
បំពេញការត្រួតពិច្ចសាសនាអ្វីយៈ អាពាប័ ពិបាប័ជាសារៈសំខាន់
នៃការបង្កើតជំនាន់បន្ទូល។ ការព្រៃតព្រមាលនៃទំនាក់ទំនងរោងនៅ
ក្នុងគ្របាលគ្រប់បានចាត់ទុកជា មានសារៈសំខាន់ដែលគ្របាលគ្រប់
បានផ្តល់ឡើ ដោយការបំពេញនូវគោលការណើនៃច្បាប់ធ្វើជាតិ
ដែលជាថម្ចាច់បន្ទូលពិសេសនៃការបង្កើតនូវកំណើនកម្មនុស្សបន្ទូល។

ប្រព័ន្ធគ្រុសរួមមានអនុប្រយោជន៍កាលពីអតិថតកាល។
ប្រព័ន្ធនេះធានា នូវសែវភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងគ្រុសារទាំងមូល
និងធានានូវសន្តិសុខចំពោះ សមាជិកណារដែលមិនទាន់មានការ
ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅឡើយ។ នាយ
ប្រព័ន្ធគ្រុសរួមដូយថែរក្សានូវសង្គមពីការទទួលរងនូវការបំផុត
បំផ្តាញទៅលើ រប្បធម៌ និង គ្រប់គ្រងទៅលើការបែកចាក់ត្រា
ជាតិសេសថែរក្សាភាស្យស្តិតទៅ ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធសង្គមជានិច្ច។
សន្តិសុខ និង សេដ្ឋកិច្ចសង្គម ត្រូវបានផ្តល់ និងធានា
ដល់ស្រីម៉ោយ និង សមាជិកដែលមកពាណិជ្ជកម្មភាពផ្តល់សវភ័ណ៌
កាយ។ ភាពអត់ធ្លាត់ សហប្រតិបត្តិការណ៍ និង អាគ្នា និយមគឺ
ជាការចំរុញច្បែរមានគុណប្រយោជន៍សម្រាប់ សមាជិកនៃគ្រុសារ
រួម។ ប្រព័ន្ធនេះ ធ្វើការយោងតាមសមត្ថភាពទទួលដែលតាម
តម្រូវការរបស់សមាជិកនិមួយ។ ទោះជាយ៉ាងណាកើងដោយប្រ
ព័ន្ធនេះដំណើការ ដោយគ្មានកំហុស ឬទៀនភាគីកំណល់ការវិក
លូតលាសនូវបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់បុគ្គល និង បង្កើតនូវតម្រូវ
ការនូវភាពធ្លាល់ខ្លួនរបស់គ្រុសារដើម្បីរៀបចំការងារ និង
រៀបការថ្មីថ្មាន។ ការទិន្នន័យនៃការងារនេះបានចំ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមក្រោម

ឯកចម្លាយ និងប្រលេទតាមលក្ខខណ្ឌរបស់មេគ្រែសារ។
ជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ របស់សង្គមនូវបានធ្វើដោយចេញ
ពីស្ថុកកំណើត ដោយសារពេតបុញ្ញលេខាតុសម្បកិច្ច។ ការកែលំអ
មធ្យាបាយតមនាគមន៍ និង ប្រាស់យទាក់ទងធ្វើឡើងមានការ
បង្កើតរួមចំណែក ដើម្បីបង្កើតសង្គមនូវការ កើតមានជង់ដៃនូវ
ការវាំងស្ថែរ ដែលគឺជាផ្លូវការបង្កើតសង្គមនូវការ ទៅជាប៉ាងណាក់
ដោយ កើតជាប៉ាងណាក់ការបង្កើតសង្គមនូវការ និងការរិកលូតលាស់
ឱស្សាបុបនីយកម្ម។ និតិបញ្ជាតិសង្គមផ្តល់នូវភាពធមករដ្ឋមំពេះ
សមាជិកក្រោមនូវការ និងបញ្ជាតិសង្គមនូវការ និងការបង្កើតមានចំណុចខ្សោយ
ការនៃក្រុងក្រុងខ្លួន ក្នុងនូវការ និងការរិកលូតលាស់ និងបញ្ជាតិ
ដែលកើតមាន នៅក្នុងទីក្រុងដំឡើងមានការពិចារណាដើរីង
និងក្រុងក្រុងប្រព័ន្ធនូវការ និង ដែលប្រយោជន៍របស់ក្រោមនូវការ និងការ
ខ្សោយខ្សោយ(Extended Family) ។

៤-សារ៖សំខាន់នៃក្រោមនូវក្នុងសង្គម

ក្រោមនូវការ ជាស្ថាប័នទីមួយនៅក្នុងប្រព័ន្ធតិសាស្ត្រមនុស្ស
ជាតិ។ មនុស្សរស់នៅក្នុងក្រោមនូវការអស់រយៈពេលជាយូរយាមក

ហើយ។ គ្រូសារមានការទូទៅការរៀបចំរបៀបរៀបរយ។ គ្រូសារមិនមែនជាស្ថាប័នអចិន្តកើតឡើយ ប៉ុន្តែគ្រូសារដូចយុទ្ធមនុស្សលោកបំពេញនូវតម្លៃការផ្តល់កើតសារស្ថាន និង ចិត្តសារស្ថាន ជាទុទេ គ្រូសារដូចឡើងដោយ ស្អាត់ កវិយា និង ក្នុងរបស់គេ ហើយធ្វើការដោះស្រាយ បញ្ហាកសិកម្ម ផ្តល់ទូរអចិន្តកើតឡើយការចំណោះគ្រូហេរបស់គេ។ គ្រូសារជាងកតាមូលដ្ឋានរបស់សង្គម ហើយជាមូលដ្ឋានសំខាន់នៃតម្លៃការដើរសារត្រួតពីរដោយ ក្នុងសម្រាប់នឹង មុខងារគ្រូសារត្រូវបានបំពេញដោយក្នុងវិនិច្ឆ័យនៃទេរទៀតនៅក្នុងនោះ តម្លៃការផ្តល់កើតសារស្ថាន និង ចិត្តសារស្ថាន ត្រឹម ដែលមនុស្សមិនអាចបំពេញ ដោយគ្មានគ្រូសារឡើយ។ ឥឡូវនេះទិន្នន័យមិនអាចទទួលតាមរយៈវិធីដែទេទេរទៀតឡើយ។ ការថែរក្សាក្នុង ដោយសេចក្តីអាណាពិតស្រុក្រោះធ្វើឲ្យក្នុងទទួលការវិកជំនាញនៅក្នុងគ្រូសារបានយ៉ាងណូ និង ទទួលអារម្មណ៍ជាមនុស្សនៅក្នុងគ្រូសារ។ មនុស្សជាស្ត្រាសំនោះក្នុងសង្គម ហើយ ពួកគេមិនអាចរស់នៅដោយគ្មានគ្រូសារឡើយ។ ដូច្នេះគ្រូសារជាងកតាមូលដ្ឋានរបស់សង្គម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

គ្រូសារ ជាស្ថុល នៃហេតុនេះសង្គម។ សមាជិកគ្រូសារធ្វើការ ដើម្បីទ្រព្យ សម្រាប់គ្រូសារ។ ការបែងចែកការងារកីឡាមួល ដួងនៅក្នុងគ្រូសារដើរ។ បច្ចុប្បន្នគ្រូសារបានបាត់បង់ទូរសារ៖ សំខាន់សង្គមខ្លះ៖ បើផ្ទៀងសកម្មភាពសមាជិកម្នាក់ទៅ នៅតែទាក់ទង នៅនឹងគ្រូសារដែល។ គ្រូសារជាទូទៅគិតថាការធ្វើការងារគឺ ដើម្បី ភាពសមរម្យនៃសមាជិកគ្រូសារជាមួយសម្រាប់ភាពជ្រាល់ខ្លួន របស់គេ។ ដូច្នះគ្រូសារជាស្ថុលយ៉ាងសំខាន់នៃសកម្មភាព មនុស្ស។

ការរៀបចំគ្រូសារបានល្អីតីសំង់ម៉ោចំពោះការបង្កើតអង្គារ សង្គមបានល្អ។ បុញ្ញលេខកុសំខាន់នៃការបែកបាត់អង្គារសង្គម បណ្តាលមកពីការបែកបាត់ និង ព្រាត់ប្រាស់គ្រូសារ។ បុគ្គលិកល្អក្នុងការបែកបាត់បុគ្គលម្នាក់ទៅធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នៅតែតាមរយៈ គ្រូសារ។ គ្រូសារជាក្រុកកំងារសំខាន់មួយក្នុងចំណោមភ្នាក់កំងារសំខាន់ទាំងឡាយនៃសង្គមកម្ពុជា។

គ្រូសារជាក្រុកកំងារសង្គមសម្រាប់ធ្វើការអប់រំ និង ការ ពារុជាសាស្ត្រ។ នៅក្នុងគ្រូសារកុមារគ្រោះបានទទួលការអប់រំឲ្យ

មានគុណាចម្លៃចេះទូលាចុសត្រូវ និង មានសេចក្តីស្វោះក្រដ់។
គ្រសារផ្តល់ចំណាំរបស់ក្រសារនេះ និង ធ្វើការ
អភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ក្តុម្ភម។ ផ្ទះជាសាលាដែលរបស់
ក្តុម្ភម ហើយអាណាព្យាបាលត្រូវពេញនូវការអប់រំក្នុងគ្រសារជាប់
មួយក្នុងរបស់គេ។ ក្តុម្ភមចេញការអប់រំដល់ក្នុងរបស់គេ
ហើយការអប់រំរបស់អាណាព្យាបាលត្រូវពេញនូវការអប់រំដើម្បីលើដ្ឋានសំ
ខាន់នៃរប្បធម៌ជាតិ។

ការប្រកាសយ៉ាងឆ្លាស់ចា គ្រសារជាបច្ចុប្បន្នការនេះ
ឯកតាមូលដ្ឋានរាល់បុព្យហេតុសង្គមទាំងឆ្លាយ។ ហើយនឹងប្រឡងទៅ
ចំពោះបំណងកែលំអសង្គមចុះពានល្អ ឬច្បាស់ពេះការកែលំអ
គ្រសារជាមុនសិន។ គ្រសារនៀបចំលក្ខណៈវិចិត្តឃ និង បុគ្គលិក
លក្ខណៈរបស់ក្តុម្ភម និងមានមុខងារសំខាន់ក្នុងការចេកចាយ
រប្បធម៌សង្គម លើសពីនេះគ្រសារជាក្រុងការសង្គមកម្មយ៉ាង
សំខាន់។ គ្រសារត្រូវបានផ្តល់បញ្ហាបច្ចាស់មួន យោងតាម
លក្ខណៈនេះការ ប្រប្រលេខាក្នុងជីវការនេះដូចត្រូវ សាសនា និង

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

នយោបាយសង្គម។ គ្រូសារ ត្រូវបានគេកត់សម្ងាត់ថាគាល់ថាគាល់ល្អណា៖
នៃប្រព័ន្ធសំរាប់ទំនាក់ទំនងជាមួយរបៀបដឹងទូទៅ។

ក - គ្រូសារជាក្រុកកំងារត្រួតពិនិត្យសង្គម

ដើរភាពសង្គមត្រូវបានចាត់ទុកជាបណ្តាញនៃទំនាក់ទំនង
សង្គម។ ការត្រួតពិនិត្យ និង សិទ្ធិរបស់កិរិយា ត្រូវបានរៀបចំឡើង
ដើម្បីធ្វើឡើងទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធសម្រាត្តី។ ចំណុចនេះគឺ ដើម្បីផ្តល់
ការពារទំនាក់ទំនងសមាជិកសង្គម។ នៅក្នុងសង្គមមានប្រភេទ
ជាប្រើប្រាស់ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មាន នៅក្នុងសង្គមមានការពិនិត្យ និង
ការពារទំនាក់ទំនងសមាជិកសង្គមទាំងឡាយ ដែលបណ្តាលឲ្យមានការធ្វើតាម និង
គោរពទៅតាមអាយុ និង វ៉ែយ។ គ្រូសារប្រើប្រាស់ការត្រួតពិនិត្យ
ទៅលើទំនាក់ទំនងខាងក្រោមខ្លួនរបស់មនុស្ស ដែលជាការផ្តល់
ប្រព័ន្ធដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បីឲ្យមានការងារការងារ
រវាងបុរស និង ស្ត្រី។ គ្រូសារកើតបានប្រព័ន្ធដែលបានបង្កើតឡើង ដើម្បី
សមាជិក មិនទាន់រៀបការរហូតដល់គោរពការរួចរាល់ដែរ។
គ្រូសារផ្តល់ដំបូងទាន់ដល់សមាជិក និងបានបង្កើតឡើង ដល់
សង្គម មូចធានាប្រព័ន្ធបទខ្សែដឹងទូទៅ នៅពេលប្រើប្រាស់ការរួចរាល់ដែរ។

ធ្វើម៉ោ...។ កុមារត្រូវបានដាក់ទណ្ឌកម្មតាមរយៈអាណាព្យាបាល ចំពោះអំពើត្រកាំងទៅនឹងសង្គម។ កុមារត្រូវបានលើកសរសើរនៅពេលដែលគេ អនុវត្តឱ្យតាមតីរយាបនសង្គមដោយតែល្អួង។ សមាជិកគ្រូសារត្រូវបាន អប់មិនចូរធ្វើអំពើអាណកភក ដូចសិក្សាអំពើល្អ និង មានប្រយោជន៍។

តម្លៃនិងទស្សន៍មួយចំនួនដែលមានលក្ខណៈល្អ និងត្រូវបានលើកសរសើរ ហើយនិងការពារតាមរយៈគ្រូសារ។ ឧទាហរណ៍ គុណាងមីរបស់សាសនា និង ស្ថារតីសមូហភាពរបស់ពលរដ្ឋកម្មជាតាត់ទុកជាការគោរព ជាទូទៅនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្នុងសង្គមខ្មែរ ម្នាយឱ្យទុកជាទូទៅមានភូនាទីសំខាន់ក្នុងការបង្កើត និងការអប់រំរបស់សមាជិកគ្រូសារ ហើយជាស្ថាប័នសំខាន់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ ស្ថារតីមនុស្ស។

២- សាសនា និង គ្រូសារ

គ្រូសារ ជាស្ថាប័នដែលដំឡើងរបស់សង្គម ដែលមានទំនាក់ទំនងជិតស្តិទ្ធជាមួយស្ថាប័នសាសនា។ គ្រូសារកើតឡើងយ៉ា

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ទ្វីជមុលដ្ឋាននៃការបំពេញកាតព្យកិច្ចសង្គម។ បុរសម្បាក់ដោ
រីយ៍ឡើករួមជាមួយស្ថិកឯងការបំពេញកាតព្យកិច្ចផ្សេងៗនៅ
កុងសង្គម។ ហើយបុរស និង ស្ថិជាមនុស្សពេញលក្ខណៈត្រវតែ
មានគ្រប់គ្រងតាមការរៀបអាពាណិកប៉ាហី។ អាពាណិកប៉ា
ត្រវាទានាត់ទុកចាត់ជាបងសម្រាប់ការពារសាសនាដឹងដែរ ពី
ព្រោះមនុស្សម្បាក់ទាំងនេះជាសមាជិកគ្រូសារបាន ទទួលការហើយ
ហើយអំពីទំនើមទំលាប់ និង មុខងារសាសនាតាមរយៈគ្រូសារ។
នៅត្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់លើពិភពលោកគ្រូសារទទួលខុសត្រូវនូវ
ការផ្តល់ការហើយហើន ជាមួលដ្ឋានអំពីសាសនាជាងល់សមាជិកនៃ
សង្គម។ បើនេះរយៈពេលមិញនេះ គ្រូសារបានបានបង់មុខងារហើយ
ហើនលើផ្តុកសាសនាជាងល់សមាជិករបស់គេ ។ នៅកុងសង្គម
ផែលមិនទាក់ទង ជាមួយសាសនាបានបានបង់មុខងារហើយ
ឯកជន ហើយ គ្រូសារមិនត្រូវមានការទាក់ទងទ្វីយ(ដូចជានៅ
កុងរបបសង្គមនិយមជាផើម)។

គ - គ្រូសារ និង ស្ថាប័នសេដ្ឋកិច្ច

គ្រូសារជាមជ្ឌមណ្ឌលសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច។ សមាជិក
គ្រូសារទាំងអស់ ប្រើប្រាស់ផលិតផលសង្គម។ នៅក្នុងប្រទេស
កម្ពុជា សមាជិកគ្រូសារគ្រូសារភាព ត្រឹមចងក្រាប់សកម្មភាព
របស់ខ្លួនទៅនឹងមុខរបរកសិកម្ម។ មនុស្សប្រុសធ្វើការងារយ៉ាង
លំបាតកនៅតាមបណ្តាញធានាសាស្ត្រ មទុយ្យប្រើសធ្វើការងារនាយក
ស្ថិតមួយ ចំនួនដូចជា ធនស្សីង និងប្រុតកាត់ ចំណោមអង
កុមារធ្វើការងារស្រាលៗ ដូចជា យ្មាលគោក្របី និង ប្រុតឡាតុក្ស
គោក្របីសី.....។ លើមួយ ចំពោះមនុស្សចាស់ៗ ដែលមិនអាច
ធ្វើការងារសំខាន់ៗ បានតាត់សំវាកនៅផ្ទះដួនកាលដូយម៉ែល
ក្នុងក្រុងក្នុង និង ធ្វើកិច្ចការដែល អាចធ្វើបាន នៅក្នុងផ្ទះ។

II-គម្រោងនៃការបង្កើតកម្មកិច្ចគ្រូសារ

គម្រោងនៃការបង្កើតកម្មកិច្ចគ្រូសារ បានផ្តល់ច្បាស់
គ្រូសារស្ថិត (Nuclear Family) និមួយៗ នូវការហាមព្រាម
នូវការយកដីប្រពន្ធប្រឹក្សា ការគោរព នូវទម្រង់ភាពហ៊ិតាហ៍ និង

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

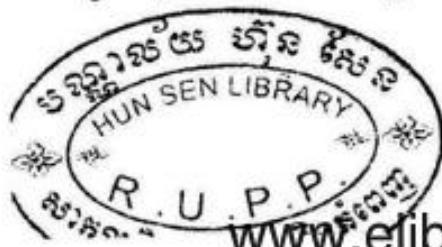
គោរពនិយាយនៃការស់នៅក្នុងលំនៅដ្ឋាន។ គ្រូសារស្តូល ជាទិសដោផែលមានសារ៖ សំខាន់បំផុតរបស់សង្គមនាថេលអនាគត។ វាចិនមេនដាបញ្ញាតាតើទំនាក់ទំនងរវាងស្មាគី-ករិយាយានលក្ខណៈអចិន្តក្រឹម ឬ បណ្តាឃោះ អាសន្ន ឬកីរិយាបុរិយាតិនិត្តភាព(Polygyny) ឬជាការឲ្យមានទំនាក់ទំនងគេន និងថាតើលក្ខណៈឲ្យមានភាពស្ថុកស្មាលោ តាមរយៈការបន្ថែមទូទៅសមាជិកគ្រូសារ ដែលមិនរាប់បញ្ញាលេនៅក្នុងមធ្យោដ្ឋានគ្រូសារ ឬជាបុព្យហេតុដែលស្តិតនៅខាងក្រោមនៃបញ្ញាខំងឡាយ ដែលស្មាគី-ករិយា និងក្នុងមិនទាន់ពេញវេយបាត់ចែងនៅក្នុងឯកតាដែលបានបែងចែកការងារក្នុងការស់នៅក្នុងសហគមន៍បុណ្ណាគោះឡើយ។ បុន្ថែមជាស្តូលនៃចំនងចងក្រាប់ជាមួយអ្នកដែល ដែលជានម្រងការនៃកមានភាពស្ថុកស្មាលោនៅក្នុងទម្រង់គ្រូសារ។ នៅក្នុងចំណាយចងក្រាប់ជាមួយ គ្រូសារដែលមានធាតុនៃគ្រូសារ ស្តូលជានិច្ឆាប់ប្រកាលបែងក្រោមនៃអត្ថសញ្ញាណុស៊ូកពីលក្ខណៈ គ្រូសារផ្សេងៗទៀត។

ចំនាល់មួនមួលដ្ឋានរបស់គ្រូសារអាស៊យលើបំរាយនៃភាពជាស្មាគី-ករិយាយ ដែលវិបាកនៃមនុស្សពេញវេយទាំងអស់នៅ

ក្នុងសង្គម មានទំនាក់ទំនងយ៉ាង ហេចណាស់ជាមួយនឹងគ្រោសរ
ស្ថូលពីរ។ ទស្សន៍វិស័យរបស់គ្រោសានិមួយា គឺ ផ្តល់នូវកំណើត
ឡើ និងចិត្តិមីបីបាប់ថែរក្សាតុក្នុងនោះរដ្ឋមាន ខ្លួនឯងមានយុទ្ធសាស្ត្រ
ប្រុសស្រី។ ជំនាញទីពីរគឺការបង្កើតក្នុងគ្រប់គ្រងរបស់គ្រោសរ ដែល
ព្យីកតាមទំនាក់ ទំនងអាណាព័ពិបាប់ របស់ពួកគេរួម មានស្មារី
ករិយា ក្នុងប្រុសក្នុងស្រីរបស់គោ។ គ្រោសានាំងពីរមានរចនាសម្ព័ន្ធ
ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា បីឡានគ្រោសានាំងពីរនោះ ជាមនុស្សពិសេស
ដែលមានតំណែងជាក្នុងក្រម៉ឺង ក្នុងកម្មោះ និងមួយទៅតាមជាស្មារី
ហើយនិង ករិយាប៊ី ទីបីគឺជាបាលទួលដែលនៃការបង្កើតគ្រោសានី ដែល
មានលក្ខណៈជាប្រោសរស្ថុល ដែលជាបាលទួលដែលបានមកពីការ
បង្កើតជំនាន់បន្ទាន់ គ្រោសាដាស្តាប័ន ដែលមានជាទូទៅហើយ ត្រូវ
បានរកយើងឡានគ្រប់ក្រមិតនាំងអស់នៃការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។ ដូ
ចេះហើយការផ្តល់នូវទស្សន៍នៃក្នុងគ្រប់គ្រងនៃគ្រឿងស្តីផ្សេងៗ អំពីការកែតែឡើង
គ្រោសានាំងពីរបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

- ភេទ(Sex)ទំនាក់ទំនងនៃផ្តុកកោទគឺជាបាលក្ខណៈ

មុលដ្ឋាន និង ធម្មជាតិរបស់មនុស្ស។ ពេលមនុស្សពេញរ៉ែយ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

(វិយកំលោះ ឬ ក្រម៖) កេតមានការ ផ្លបាសផ្តុករាងកាយ សតិបញ្ញា និង ិនិជ្ជកម្មិត។ ការផ្លបាសផ្តុករាងកាយ នាក់ទេ ទៅនិងការវិភាគធម្មាល់ទំហំ និង រូបរាងកាយ។ ការផ្លបាស ផ្តុកសតិបញ្ញាតីជាការអភិវឌ្ឍន៍ដៃនាប់របៀបក្នុងការគិត និង ពិធាណាប្រកបដោយការ អភិវឌ្ឍន៍ដៃនាប់របៀបក្នុងការគិតបាត់ ដែល ការផ្លបាសផ្តុកិត្តិតីជាការផ្លបាសខាងម្ពុណ្ឌ និងការទទួលអារម្មណ៍នាក់ទេនិងទំនាក់ទំនងកេទៅ។ គ្រូសារកេតមានពីទំនាក់ទំនងកេទៅ។ គ្រូសារកេតមានផែនដីប្រកតនៃការបំពេញតម្លៃការ ដែលជាមុន្តុយអចិន្តើយនៃការបំពេញលក្ខខណ្ឌ និង ចំណោះដំណានកេទៅ។

- ការបង្កើតក្នុងថែបន្ទ គ្រូសារមានប្រកតពីចំណាន នៃការបង្កើតក្នុង បុចង់បានក្នុង និង តម្រូវ ស្ថាផលបារុប្បី បត្រិករវាងបុរស និង ស្ថីជាមិន្តើយសម្រាប់ ផ្តល់កិច្ចិនីត្រូវក្នុងផែនជាត់នាន់បន្ទ។

-ការរៀបចំសេដ្ឋកិច្ច តាមទស្សន៍នៃក្នុងការរាយទៅស្ថី និង កុមារ វិនិងលើបុរស។ អូច្ចោះរើយខិះស្អាបន់

សង្គមវិជ្ជាប្រធានា

អចិន្តិក្រុយរបស់គ្របាលត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយវឌ្ឍន៍លើការ
ស្ថិជនកម្មណាលសេដ្ឋកិច្ចរបស់បុរស។

១-ប្រភេទនៃចនាសម្ព័ន្ធដីរាយ

រចនាសម្ព័ន្ធគ្រូសារមិនដូចត្រាចាំងអស់ឡើយ។ វាមានការពុំលាក់សង្គម មួយទៅសង្គមមួយទៀត។ ការប្រែប្រឈរនេះរួមមានចាំងការពុំលាក់សត្វាលក្ខណៈខុស ត្រាប់នៅទំនាក់ទំនងមានក្នុងនៃរចនាសម្ព័ន្ធរបស់គ្រូសារដើរ។ ក្នុងចំណោមទំនាក់ទំនងស្មាមីភីរិយា (ចំណុននៃស្មាមីភីរិយា រដ្ឋអំណាច ការពេញឯកកំណើត ការប្រើប្រាស់គ្រូសារលំនៅផ្ទាន់...។) ទំនាក់ទំនងអាណាព្យាពាល និងទំនាក់ទំនង ផ្សេងៗទាំងឡាយ។ ការកើតមាននូវការពុំលាក់សត្វារាងរបत្តេគ្រូសារសូលនិមួយុមាន ការងិករាងរឹងត្រូវបានបង្កើតជាផ្លូវការដោយសហការណ៍នៅក្នុងក្រុមជំងឺ ដូចជាគ្រូសារ ពហុព័ន្ធកាត (Polygamous Family)បុរីគ្រូសារមានឡើ ស្រឡាយ នៃដំនាន (Extended Family)។

ប្រភេទនៃប្រព័ន្ធឌុកសារគ្រប់បានបែងចែកដូចជាប្រព័ន្ធប្រាស់

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រុសារ

a-គ្រុសារស្តូល(Nuclear Family) គឺជាក្រុសារដែលមានមុនស្បែរស់នៅជាមួយគ្នា តាមរយៈខ្សោយស្របតាមពីរនាន់ គឺអាណាព្យាពាល (ស្អាតី កវិយា) និង ក្នុង ។ ទំនាក់ទំនងជាមួយបង្កើនដែឡើង ជាលក្ខណ៍នៃប្រព័ន្ធក្រុសារមានខ្សោយស្របតាមរយៈនៅក្នុងភ្នាយ។

b-គ្រុសាររួម(Joint Family) គឺជាប្រភេទគ្រុសារកំណត់តាមរយៈមនុស្ស ប្រើប្រាស់នៅក្រោមដំបូលតែម្ខយ និងចំអិនអាបារហូបរួមគ្នា ដែលអ្នកទាំងនោះ ជាសាច់សារលោហិត ហើយនិងជាភ្លាតិសន្តានរួម (មានត្រូវ សម្រាតិរុម) ។

c-គ្រុសារមានខ្សោយស្របតាមរយៈនៅក្នុងភ្នាយ(The Extended Family) គឺការសំនេះជាមួយគ្នាពង្វីកចាប់ពីខ្សោយស្របតាម ដើម្បីតារបូតដល់ទៅការទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាយ៉ាងជិតស្តិទូ និង ជួបជំនាញជាប្រចាំ។

ប្រព័ន្ធដែលគ្រុសារនេះមានលក្ខណ៍ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា នៅក្រប់សង្គមទាំងអស់ ពីក្រោះមនុស្សនៅក្នុងគ្រុសារជាម្នក

សង្គមវិជ្ជាគ្រោះ

ដូចមានការងារយ៉ាងជិតស្តិទ្ធិ និងដឹងសុខទុកដាងមនុស្សមកពីក្រែម
ដែលបានរៀបចំឡើង ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយប្រជាពលរដ្ឋ និងបាន
លក្ខណៈជាប្រជាពលរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំ និងបានលក្ខណៈជាប្រជាពលរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំ
និងបានរៀបចំឡើង ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយប្រជាពលរដ្ឋ និងបាន
លក្ខណៈជាប្រជាពលរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំ និងបានរៀបចំឡើង ត្រូវបានគ្រប់គ្រង
ដោយប្រជាពលរដ្ឋប្រចាំឆ្នាំ និងបានរៀបចំឡើង ត្រូវបានគ្រប់គ្រង

ក្រសាន់នៃប្រព័ន្ធឌីជីថល

ជាគំបុងយើងនិងពិនិត្យទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធ គ្រូសារ
ស្ថុលនិងគ្រូសារខ្សោយនេងឆ្នាយ។ គ្រូសារស្ថុលគឺមាននៅ
គ្រប់សង្គមទាំងអស់។ រចនាសម្ព័ន្ធ ផ្សេងទីស្មាគី និង កវិយាយ
និងកុន្ត។ ក្នុងគ្រួរបានពាក្យចេញពីលំនៅដ្ឋានខ្លួនឯងទុក្ខាយ បន្ទាប់ពីគេ
រៀបអាពាប់ពិចាប់រួច។ គ្រូសារស្ថុលគឺមានស្អែកភាពពីការគ្រឿត
ពិនិត្យ នៃមនុស្សរីយាធាស់ ប្រមនុស្សចាស់ទុក្ត។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រុសរា

គ្រុសរាវួយស្រឡាយនៃងារយករដ្ឋីនឹងពីអាណាពាណាពាល ក្នុងប្រុសស្រី ដែលរៀបអាពាប័ពិតាប័រូចហើយជាអ្នក ដែលរស់នៅក្នុងគ្រុសរាធម្មយនឹងស្សាមី កវិយាតាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្រោម អំណាចនៃអាណាពាណាពាលរូម។ គ្រុសរារបៀវិជ្ជៈរស់នៅក្នុងលំនៅដ្ឋានតេម្មយ បូរស់នៅក្នុងទីកន្លែងរូម។

ឥឡូវនេះយើងនឹងធ្វើការពិនិត្យទៅលក្ខណៈនៃគ្រុសរាវួយស្រឡាយ នៃងារយករដ្ឋីនឹងស្សាមី

លក្ខណៈគ្រុសរាវួយស្រឡាយនៃងារយករដ្ឋីនឹងស្សាមី

ក - លំនៅដ្ឋាន

នៅក្នុងគ្រុសរាវួយស្រឡាយនៃងារយករដ្ឋីនឹងស្សាមីមានការបែងចែកផ្ទុចតម៉ោះ

a - គ្រុសរាមាតុដ្ឋាន(Matrilocal Family)

គ្រុសរារបៀវិជ្ជៈ ស្សាមីត្រូវទោស់នៅខាងលំនៅដ្ឋាន ខាងកវិយា បន្ទាប់ពីរៀបអាពាប័ពិតាប័រូច។ លក្ខណៈនេះជា

សង្គមវិធាន់គ្របាល

លក្ខណៈនៃគ្របាលនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ដែលប្រពិបត្តិតាមតារាងពី
សម័យបុរាណមកមេះ។

b-គ្របាលបិត្តុផ្ទាន់(Patrilocal Family)

គ្របាលបែបនេះ ករិយាថ្នូរទៅសំនេចជាគារលំនៅផ្ទាន់
ខាងឆ្វេង បន្ទាប់ពីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រួច។ លក្ខណៈនេះ
ជាលក្ខណៈនៃគ្របាលនៅក្នុងសង្គមនៃប្រទេសឥណ្ឌា ទំនៀមទាំង
លាប់នៃប្រទេសចិន ហើយនិងប្រទេសមួយចំនួនឡើត។ ចំពោះ
ទំនៀមទាំងលាប់ខ្មែរ ហើយតាមការរៀបរាប់តាមរៀងនិទានបុរាណ
មានការប្រពិបត្តិតាមតារាងពីសម័យមុនប្រវត្តិភ្នំប្រុស និង ភ្នំស្រី
មកមេះ។

១-មនុស្សចុលរួមក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍

a-គ្របាលឯកទន្លេ (Monogamous Family)

គ្របាលដែលមានស្នើ ឬ បុរសម្ងាត់រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍
ឬ ជាមួយស្នើ ឬ បុរសម្ងាត់ ដែលជូនជាធាយ គ្របាល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

របៀបនេះ គេយើង្វេក់ពេលមាននៅ ក្នុងប្រទេសជាអ្វីនលើពិភពលោក។

b-គ្រូសារពហុត្តិន៍(Polygamous Family)

គ្រូសារដែលមានស្តី ឬ បុរសម្រាក់រៀបអាពាប័ពិបាប់ជាមួយស្តី ឬ បុរសច្រើននាក់។ គ្រូសាររបៀបនេះ ត្រូវបានបងចែកជាគីរគីរិយា (Polygyny) គីបុរសម្រាក់រៀបអាពាប័ពិបាប់ជាមួយស្តីច្រើន និង ពហុស្សាគី (Polyandry) គីស្តីម្រាក់រៀបអាពាប័ពិបាប់ជាមួយបុរសច្រើនជាងម្រាក់។

គ-ការទូទាត់ស្ថានបស់គ្រូសារផ្លូវលើមូលដ្ឋានពួនិ៍

ប្រភេទគ្រូសារនាមេចបែងចែកយវរលើមូលដ្ឋានពួនិ៍។
ប្រភេទទាំងនេះ រួមមាន៖

a-គ្រូសារមាតុប្រឌ្ឍាកម្ម(Matrilineal Family)

ខ្លួនខាងម្តាយគីជាមូលដ្ឋានពួនិ៍ពង្របស់គ្រូសារ។ ស្តីគ្រូបានគេចាត់ទុកជាតុដែនិ៍ដូច្នេះ សំខាន់ក្នុងគ្រូសារ។ ក្នុងទូទៅមែន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ប្រភេទគ្រូសារមាតុនាមដាក់លេខារ៉ាក្សនៃចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ គ្រូលដ្ឋើកលើមូលដ្ឋានខាងម្ពាយ។ គ្រូសារបែបនេះ មិនស្ថិរ យើងមាននៅលើពិភពលោកនាពលបច្ចុប្បន្ននេះទេ។

b-គ្រូសារបិតុនាម(Metronymic Family)

ប្រភេទគ្រូសារបិតុនាមដាក់លេខារ៉ាក្សនៃចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ គ្រូលដ្ឋើកលើ មូលដ្ឋានខាងខិតុក។ ប្រភេទគ្រូសារបែបនេះ គេយើងកើតមាននៅក្នុងសង្គម លើពិភពលោកនាពលបច្ចុប្បន្ននេះទេ។

c-គ្រូសារខ្សែស្រឡាយជិតត្វាតា(Immediate Family)

ប្រភេទគ្រូសារបែបនេះខ្សែស្រឡាយបុរស និងស្រី ដែលជាក្នុងស្អាតី និង កវិយាមានសាច់សារលោរហិតនិងខ្សែស្រឡាយជិតត្វាតាបំផុត។ គ្រូសារប្រភេទនេះ យើងមានប្រើប្រាស់ នៅក្នុងសង្គមដែលប្រកាសតិ៍ងវិងនូវប្រព័ន្ធឌីបុរាណ ហើយនិង ក្នុងចំណោមគ្រូសារ ដែលមានត្រួរសម្រាតិប្រើប្រាស់។

d-គ្រូសារសហព័ន្ធ(Cohabite Family)

រតកតាមរយៈខ្សោយស្របតាមឱ្យ សិទ្ធិនៃមេគ្រូសារម្នាក់ វិធាតារីនៃនាក់ទំនងជាមួយខ្សោយស្របតាមឱ្យ ប្រភេទគ្រូសារបៀបនេះ យើងចាប់ពីការណែនាំការងារ ហើយ បន្ទាប់ពីសង្គមបុញ្ញកាល។

b-គ្រូសារបិតុស្របតាមឱ្យ (Patriilineal Family)

ប្រភេទគ្រូសារបិតុស្របតាមឱ្យ គឺយកខ្សោយស្របតាមឱ្យ ដូចជាពួរបាលសំគាល់ ឬបុរសដែលជាឌីតុកគ្រូរបាលនៅក្នុងគ្រូសារ។ ក្នុងនេះមានរតកតាមរយៈខ្សោយស្របតាមឱ្យ ឬក្នុងគ្រូសារ ដូចជាពួរបាលសំគាល់ ឬបុរសដែលជាឌីតុកគ្រូសារ។ ប្រភេទគ្រូសារបៀបនេះ យើងចាប់ពីការងារ ហើយ បន្ទាប់ពីសង្គមបុញ្ញកាល និងបង្ហាញនេះ។

c-ប្រភេទគ្រូសារផ្សេងៗទៀត

ប្រភេទគ្រូសារខាងក្រោម ដូចជាពួរបាលដូចនេះ និងប្រភេទគ្រូសារបិតុក ឬម្នាយក្នុងគ្រូសារ។

a-គ្រូសារមាតុនាម (Metronymic Family)

កុងគ្រួសារសហព័ន្ធ ទៅការទំនងរវាងស្តាឡី និងភរិយា
រស់នៅជាមួយគ្នា ត្រឹមតែទំនាក់ទំនងកេទេតបូណ្ឌានេះ នៅក្នុង
សង្គមទំនើបគ្រួសារប្រភេទនេះ យើងកើតមានច្រើន ដោយ
សារគេមិនចង់ចាំណាយការរស់នៅសប្តាយឱកាយរបស់គេទៅ
លើក្នុងថា ឯធម៌គេរស់នៅជាមួយគ្នាប្រើប្រាស់ពេញបំណង
កេទេត បូណ្ឌានេះ។

e-គ្រួសារអ្នកគ្រួសារ(Consanguine Family)

ប្រភេទគ្រួសារដែលអ្នករស់នៅក្នុងគ្រួសារជាមួនុស្សដែល
មានទំនាក់ទំនង ជាសាច់សារលោបាបិតដូចជា បង្កួនប្រុស និងស្រី
ម្នាយ និងក្នុងស្រី ឱពុក និងក្នុងស្រី.....។ លាភ គ្រួសារប្រភេទនេះ
ជាធ្រួសារដែលស្រីម៉ោយ ឬ បុរស ពោះមើយរស់នៅជាមួយ
ក្នុងរបស់គោ។

គ្រួសាររួច(Joint Family)

យើងចាន់ដឹងរួចមកហើយថា គ្រួសារ ជាស្ថាប័នដីមាន
សារៈសំខាន់នៅក្នុងការសិក្សាអំពីសង្គមវិធាន។ គ្រួសារជាស្ថាប័ន

ចំណាំរបៀបនឹងនៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

បច្ចុប្បន្នក្នុងសង្គម។ តាមប្រវត្តិ សាស្ត្រមានការប្រជ្រឈលលើ ឯកតាដែលការវិភាគបានដោយចំណុចចាប់ដើមនៃប្រភពកិច្ចសង្គម នៅក្នុងការបំណើនឹងការប្រជ្រឈលនៅក្នុងគ្រូសារ នៅក្នុងការបំណើនឹងការប្រជ្រឈលនៅក្នុងគ្រូសារ។ គ្រូសារមិនត្រូវបានបំណើនឹងការលួយតាមសំខាន់សំខាន់ទេ ប៉ុន្តែកីឡានឹងដែរនូវការប្រជ្រឈលរបស់វា ការប្រជ្រឈលត្រូវបានរកឡើងនៅក្នុងចនាសម្ព័ន្ធ និងមុខងាររបស់គ្រូសារ។ ឬដឹងទុករវាងនៅក្នុងអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃមុខងាររបស់គ្រូសាររួម ដែលប្រហែលបាន និងដែលវិញាទរបស់គ្រូសាររួម។

ក្នុងមុនុស្សជាមួលដ្ឋានគ្រឹះរបស់គ្រូសារនិមួយៗ។ គ្រូសារផ្សំឡែងពីមុនុស្ស។ បុរសម្ងាត់ និង ស្ថិត្យម្ងាត់និងការពារក្នុងការរស់នៅជាមួយគ្នាដាមីត្រូយៗ ជាមួយកូនម្ងាត់ ឬ ក្រឹះនរបស់គ្រឹះជាប្រើប្រាស់គ្រូសារ។ គ្រូសារខ្លះអាណាពាពរបស់ ស្វាមី និងករិយាយរបស់នៅក្នុងគេហដ្ឋានជាមួយគ្នាដឹងដែរ។ ក្នុងសង្គមមួយចំនួន អ្នកបំនើក៏ត្រូវបានទទួលស្អាត់ថាដាសមានឱកនៃគេហដ្ឋាន

ផែលក្រោរបានកំណត់ថា . ជាឌំរង់ក្រសារធ្មតាយ បុំនៅក្រសារ
ក៏មានទំនួរស្ថិកស្ថាល្អូចជា ក្រសារពហុកិរិយា ឬ ក្រសាររូម
ផែលមានក្នុងសង្គមទាំងឡាយ។

និយមនីយនៃក្រសាររូម

១-ក្រសាររូម គឺជាប្រភេទនុស្សជាប្រើនរស់នៅក្រោម
ដំបូលតែម្មយជាអ្នកបរិការគោតនូវមួយបាបារ ផែលចំអិននៅក្នុង
ច្រោនតែម្មយ មានកម្មសិទ្ធិរូមមាន គ្រឹះសការ:បុំជានុម និង
មានទំនាក់ទំនងពីម្នាក់ទៅម្នាក់ទៅក្រោមនៃប្រភេទនៃក្រសារ។

២-ក្រសាររូម គឺជាផ្លៃសំបែងនៃក្រសាររូមផែលជាលំ
នៅដ្ឋាននៃជំនាញនុស្សមានទំនាក់ទំនងជិតស្តិទិន្នន័យ ជាងក្រសារផែលមានទំនាក់ទំនងពីម្នាក់ទៅម្នាក់តាមរយៈប្រាក់ចំណូល
សិទ្ធិ និង ការត្រួតពិច្ចទៅរឿងទៅ មក។

ធម្មោះក្រសាររូម ជាប្រភេទសម័យនៃជំនាញទាំងឡាយ
ផែលដឹកនាំដោយ មេក្រសារម្នាក់មានច្រោន និងន្រោញសម្រាប់និរម
ហើយនិងសមាជិកទាំងឡាយ តាមរយៈការត្រួតពិច្ចទៅរឿងទៅមក។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យគ្របាលរួម

១-ទំហំគ្របាលរួម

លក្ខណៈសំខាន់ទីមួយរបស់គ្របាលរួមគឺមានទំហំធំហើយ គ្របាលនេះ ផ្សំឡើងពីគ្របាលស្តុលជាអ្រើនរួមត្រា។ បើនេះគ្របាលរួមផ្សំឡើងពីអាណាព្យាបាលកូនខែ និងអ្នកដែលជាប់សាច់ ញាតិជាបងបុនជិតស្ថិតិថាមួយនិងត្រួត ដែលជាករិយាបស់គោ។ គ្របាលរួមគឺជាក្រុមមនុស្សមួយក្រុម ដែលមានមូលដ្ឋានលើការ រស់នៅរាជធានីភ្នំពេញ។

២-លំនៅដ្ឋានរួម

សមាជិកនៃគ្របាលរួម ជាជម្យការសំនោះក្រោមដំបូលផ្ទះ តែមួយ ហើយកី មានសមាជិករស់នៅកុងលំនៅក្នុងប្រទេសក្នុងប្រទេស ដែរ ដែលក្រោមគ្របាលរួម ត្រូវបានបង្ហាញដោយប្រព័ន្ធដែលមានការបង្ហាញដោយប្រព័ន្ធ និង បរិភោគចំណុះអាបាររួមត្រា។

៣-ត្រួតសម្រាតិរួម

សង្គមវិធានគ្រប់ គ្រប់គ្រង់សង្គម

កម្មសិទ្ធិដលិតកម្ម និង ការផ្តល់ផ្តល់នៅព្រៃទីសម្រាតីមាន
លក្ខណៈខ្ពស់។ គ្រប់គ្រង់សង្គមជាស្ថាប័នសហប្រតិបត្តិការណ៍តាមរយៈ
កម្មសិទ្ធិរួមទាំងនូវចំណុចចិត្តពីសមាជិកគ្រប់
ក្នុងនាយកចាត់ថែងកម្មសិទ្ធិគ្រប់គ្រង់សង្គមទៅលើ សុខមាលភាព
និង ស្អារពីសមាជិក។ ប្រាក់ចំណុលសមាជិកទាំងអស់ ត្រូវបានដាក់
បញ្ហាបន្ទូមគ្នា។

៤-សាសនា និង គ្រឹះសការបុជានុម

សមាជិកគ្រប់គ្រង់សង្គមមានដំឡើងទៅលើសាសនា និងគ្រឹះ
សការបុជាងួចគ្នា។ ពួកគេចូលរួមទៅក្នុងការប្រារពបុណ្យតាមពីធី
សាសនា និង ពីធីទៅក្នុងការប្រារពបុណ្យតាមពីធី និង ពីធីទៅក្នុងការប្រារពបុណ្យតាមពីធី ការ
ប្រារពពីធីបុណ្យ និង បំពេញមុខងារសង្គមទាំងឡាយរួមគ្នា។ គេ
ដាក់ហើយនៅក្នុងការប្រារពបន្ទូរក្នុងការប្រារពបុណ្យតាមពីធី ការ
សហរដ្ឋ និង កំពុងក្នុងការប្រារពបុណ្យតាមពីធី

៥-ការពិនិត្យ និង សិទ្ធិ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

សមាជិកគ្របាយមានសិទ្ធិ និង កាត់ពុកចិត្តដែលត្រូវបានរាយការណ៍ ដោយ កើមិនអាចចាត់ទុកចាប់មានករណីពីសេស បុរីបុណ្យសត្ថិភាព និងសិទ្ធិពីសេសឡើយ។ កាត់ពុកចិត្តនៅក្នុងគ្របាយ គ្រប់ពានបំពេញដោយសមាជិកនៃគ្របាយទាំងអស់គ្នា។

ផលប្រយោជន៍គ្របាយរួម

១. ធានាលើកសរុបពលាស់សេដ្ឋកិច្ច

ប្រព័ន្ធគ្របាយរួម គឺជាស្ថាប័នដែលបានប្រយោជន៍សម្រាប់
សេដ្ឋកិច្ច។ ប្រព័ន្ធគ្របាយរួមធ្វើឡើងមានសមត្ថភាពលូតលាស់ដល់
សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិពីព្រៃ៖ ប្រព័ន្ធគ្របាយរួមនេះជាមួលដ្ឋាន
សំខាន់នៃការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចដំបូង។ គ្របាយរួម ជួយការពារ
កម្មសិទ្ធិពីការបែងចែកដើម្បី ធានាតាននូវការប្រព្រឹត្តិភូទទៅលើដី
នី។ សមាជិកទាំងអស់ចូលរួមនៅក្នុងមុខរបរកសិកម្ម ដូចជា
បុរាណធ្វើការជាមួកក្នុងរាល់ ធ្វើប្រព័ន្ធប្រឡាយ ស្រីធ្វើជាមួក
ិងប្រើប្រាស់ ប្រមូលដលានផល នៅចំការ កុមារជួយប្រាកាលគោរក
រាយការ និងថែទាំណាំ ចំណោកជាសំខុំ នៃលអសមក្តុ

កាតពលកម្ម ដូយចេទក្នុងថា និង ដូយធ្វើការនៅក្នុងផ្ទះ។
ដូច្នេះការ សហការណ៍ការងាររបស់សមាជិកគ្រោសារ ដូយសន្យា
ថីការដែលជាតម្លៃការពំពាក់របស់គ្រោសារ ដើម្បីដូយអភិវឌ្ឍន៍
សេដ្ឋកិច្ចគ្រោសារ កីឡូចជាតូដូយអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិដែល
នៅ។ ដូច្នេះគ្រោសាររួម ជាមូលដ្ឋានដូយម្ចារមានការ លើតាមរាល់
ដូយសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិ។

២-ខិកាសលំហែរកាយ

គ្រោសាររួម ជាមួយក្នុងចំណោមមធ្យាងុញ្ញេ
សំខាន់ក្នុងការសំភាក់សាន្តសហរដ្ឋយ។ កូមារជាមនុស្សជាតិស្រី
ម្ចាស់ប្រស់សមាជិកគ្រោសារ ហើយគ្រោរពនអនុញ្ញាតិនិយាយ
ដោយសេវ់នៅកង្ហារគ្រោសារ។ ការនិយាយកំបុកកំប្លែងរបស់ កូមារ
ធ្វើម្ចាស់គ្រោសារបាន និងប្រើយាត់ និងសហរដ្ឋយីករាយ។
ដូច្នេះ គ្រោសាររួមដូយបំពេញនានាតីជាកូបកំសាន្ត។

៣-ការនាយកប់រងរបស់សង្គម

កុំឡើយមានការរំលោភបំពាន ហើយជាតិសេសស្រួលសូត្រអំពីការ
គ្រូពិនិត្យលើសកម្មភាពខ្លួនឯង។

៥-និយមគំនិតសង្គម

ក្រសាររួមគឺជាការសហការណ៍ និងការទូកចិត្តចំពោះ
ការគ្រប់គ្រងរបស់បិតាថា សមាជិករបស់ក្រសាររួមធ្វើការតាម
លទ្ធភាពទូលបន្ទាល់តាមតម្រូវការ។ ដូច្នះហើយ ឱានជាសមាជិក
ក្រសាររួមគឺតម្រូវការដែលជាបន្ទុមគឺសង្គម ដោយសារតែតូកគេ មាន
លទ្ធភាពទូលបន្ទឹងតាម ផែលគេចង់(មេក្រសារតែងតែបំពេញ
បំណងក្នុងថារបស់គេទៅ:ជាខ្លួនឯុទ្ធបានក្នុងក្រសាររួម)។

៥-សេវាផ្លាកនៃក្រសាររួម

១-ការទូលបន្ទុល

ក្រសាររួមជាលំនៅដ្ឋានសម្រាប់មនុស្សទូលបន្ទុលប្រអប់ទូទៅ
សមាជិក ផែលគ្មានប្រាក់ចំណូលមិនចង់ធ្វើការដើម្បីស្វែងរក
ប្រាក់ចំណូលសម្រាប់ការចិត្តឱ្យមជីវិតរបស់គេឡើយ។ ការទូលបន្ទុល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រែសារ

ខុសត្រូវរួមធ្វើឲ្យមនុស្សមិនចង់ធ្វើការ ហើយភ្លាយជាមនុស្ស ឱ្យលើប្រអូស ពីព្រោះលក្ខខណ្ឌនៃការរស់នៅមានលក្ខណៈដូចត្រា ទៅនឹងអ្នកធ្វើការងារ។ មនុស្សឱ្យលើប្រអូសទូលាតាននូវរបបអាហារយ៉ាងងាយស្រួលដូចជាអ្នកធ្វើការងារដែរ ហើយទូទៅ ហើយ នៅក្នុងគ្រែសារ រួមមានមនុស្សទាំងគ្រប់គ្រងដែលមនុស្សទាំងនេះយ៉ាងឡើយ។ នៅក្នុងគ្រែសារ រួមមានមនុស្សទាំងគ្រប់គ្រងដែលមនុស្សទាំងនេះទៀត មានតែការបញ្ចញ៉ា យោបល់ដោយគ្មានបញ្ចញ៉ាកម្ពស់ពលកម្ម។

២-ឧបសគ្គក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈមនុស្ស

គ្រែសាររួមមានភាពខុសត្រូវជាប្រើប្រាស់ ក្នុងនោះមានដូចជាការធ្វើឲ្យវារំដល់ដំណើរការនៃការវិកលូតលាស់របស់សមាជិកគ្រែសារ។ មេគ្រែសារដឹកនាំតាមលក្ខណៈផ្ទាល់ការ ដូច្នេះហើយ សមាជិកគ្រែសារមានឱកាសពីចិត្តចិត្តនាស់ក្នុងការជំរុញស្តែយភាព បុរីការពារខ្ពស់។ បរិធានគ្រែសាររួមគ្មានការវិកចំនើនលូតលាស់ សម្រាប់បុគ្គលិក ពីព្រោះមានការត្រួតពិនិត្យដោយអ្នកដឹកនាំ និងការងារ ប្រើប្រាស់មែនការបញ្ចប់ពីមេគ្រែសារ។

៣-ការបង្កើនទំនាក់

គ្របាលរូមជាក់ឡើងវិកអុំដាយនូវទំនាក់ ជាពិសេសក្នុង ចំណោមត្រួតពី ប្រសិនជាក្នុងប្រសារស្រីប្រុល និយាយតាម ទំនើសចិត្តដោយមិនគិតគូរពេលនោះហើយលើនៅក្នុងប្រភាសា ទៅជាទីលានទំនាក់។ ជានូវទៅការប្រច័ណ្ឌ និង ច្រៀងណានក្នុង ចំណោមសមាជិកគ្របាល កែតមានជាទំនាក់ និង ជម្លោះ កែត ឡើងក្នុង ចំណោមពួកគេ គ្របាលដើរការចំណាយពេលនៅជាតិ ប្រចិន ដើម្បីស្វឹងរកដំណោះ ស្រាយលើបញ្ហាត្រួចតាមជាប្រចិន។

៤-ការគ្របាលពិនិត្យលើកំណើត

ក្នុងគ្របាលរូមចាត់ទុកការទទួលខុសត្រូវនៃការបង្កើតក្នុង ទៅជាការងាររូម។ ដូច្នេះការសមាជិកណាមួយជិតារណាអំពីការ គ្របាលពិនិត្យលើការបង្កើតក្នុងទៅឡើយ។ សមាជិកគ្របាលរូមទាំង អស់មានបាន: ដូចគ្នា ដូច្នេះហើយពួកគេមិនបានគិតគូរអំពីការ អនុវត្តន៍ដៃនការគ្របាល បុងដៃនការប្រាក់ចំណូលឡើយ។

៥-មិនគិតគូរបញ្ជាផកដែន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

លក្ខណៈឯកជនមិនត្រូវបានគោរព ចំណោះអ្នករៀបការដើម្បី
ធ្វើឡើយ។ ក្នុង ក្រម៉ា និង ក្នុងកម្មោះមិនបានទទួលខិកសាលដើម្បី
អភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួនឡើយ។ ពួកគេចាំបីគ្រូសារ
ទាំងមូលដ្ឋានជាសក្តា ហើយបើជាត្រូវ ស្វ័យករិយា ឬថ្វាង
តីតិបាកសាសងស្មោះបានផែនឡើងរាល់។ ពួកគេពីបាកនិយាយ
ទៅកាន់ស្វ័យករិយា ដោយសេវាំពោះមុខសមាជិកគ្រូសារដែល
ឡើងរាល់។ ដូច្នេះ ស្មោះរាងករិយាមានខបសត្ថនោះក្នុង¹
គ្រូសាររូម។ ភាពអយុត្តិធម៌ និង អមនុស្ស ធមិរបស់ម្តាយក្រុក
និង បង្ហួនឡើមកលើក្នុងប្រសារ ស្រី ឡើងមានការប្រាំមិន
បានរបូកដល់មានការរំលែកលែនៅក្នុង និង ស្រីខែ៖ឡើអត្ថយាត។

៦-ការទូទៅនៃការប្រាក់ប្រាក់

ការទូទៅនៃការប្រាក់ប្រាក់ ឈានទៅការប្រាក់ប្រាក់
ជាមួយនៅឡើម ទំលាប់ និង ប្រព័ណីយ៍ ដោយសារពេករាជីកនា
របស់មេគ្រូសារ និង ចាស់ទុក្ខនោះគ្រូសារមានភាពពីរឿងរោគ។
ក្រោមការដឹកនាំនៃរដ្ឋបាលដីតិងវិង របស់មនុស្សចាស់ឡើង
មនុស្ស វិយក្រុងមិនទទួលបាននូវទំនុកចិត្តលើការការពារនូវឯង

ហើយ ពួកគេហាត់យន្តូវការទទួលយកទស្សន៍ថ្មី។ ហេតុនេះ ហើយ ទីបណ្តុកគេដកខ្លួនចេញពីគ្រប់គ្រាយរូម កុងការស្វែងរកជំលាបយោជន៍ដែលពួកគេចែងចាន។ លទ្ធផលនៃការទូទៅខាងនេះ ធ្វើឲ្យគ្រប់គ្រាយរូមបាត់បង់រហ័សប្រជាធិបាយ ហើយបង្កើតបានជាគ្រប់គ្រាយ គូចំៗ គីតិគ្រប់គ្រាយស្តូល(Nuclear Family)។

ការបែកចាក់នៃគ្រប់គ្រាយរូម

កត្តាជានក្រោមជាបុព្យហេតុធ្វើឲ្យបែកចាក់គ្រប់គ្រាយរូម៖

១-ឈ្មោះបុរីយកម្ម

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រាយរូមមានការងាយស្រួលចំពោះមុខបរកសិកម្ម។ ចំពោះ ប្រទេសកម្មជាកំពុងធ្វើដំណើរទៅការសង្គម ឈ្មោះបុរីយកម្មចំណែកមុខបរកសិកម្ម គ្រាន់តែជាការងារភាសាអង់គ្លេស តែបីៗណាម៉ាំ នាថេលបច្ចុប្បន្ន ដោយសារតែកំណើនប្រជាដុំ កសិករមិនអាចរកដឹប្រកបរបរកសិកម្មគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ត្រាក់ចំណូលរបស់គេ ដែលបានតែទៅលើមុខបរកសិកម្មតែម្មយក។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

មុខទៀត្យយា ដូច្នេះរបរកសិកម្មគ្រាន់តែជាការងារតាមរដ្ឋរ៉ែត
បុំណូនាំ ចំណោះមនុស្សប្រកាន់ទៅមិនលាប់បុរាណ មិន
ស្ថាតមនឹងជាមួយនឹងការវិភាគធនាស់នៃឧស្សាហកម្មទៀត្យយា ការ
ព្រៀងកន្លឹមរៀងចក្ខុងទៅក្នុងទីក្រុង ជាកត្តាថីឡូសមាជិកគ្រូ
សាររួម ធ្វើដំណើរទៅទីក្រុងដើម្បីស្វែងរកការងារធ្វើ ដែលជា
បុញ្ញហេតុនៃការបែកបាត់គ្រូសាររួម។

២-ការវិភាគធនាស់នៃការងារកម្រិត និង ប្រាស់យទាក់ទង

ភាពលំបាក នៃការងារកម្រិត និងប្រាស់យទាក់ទងនា
សម្រាប់បុរាណ បង្កើតឡើងសមាជិកគ្រូសារស់នៅមគ្គារដើម្បីតម្រូវ
របរក្នុងគ្រូសារជាការងារកសិកម្ម។ បច្ចុប្បន្ន ការវិភាគធនាស់
កម្រិត និងប្រាស់យទាក់ទង ធ្វើឡើងលាបនគ្គសាររួមស្ថិត
នៅមិនបានវិនិច្ឆ័យទៀត្យយា សមាជិកគ្រូសាររួមធ្វើដំណើរទៅ
ការនិភ័យស្វែងរកការងារធ្វើ និង ព្រឹងលំនោដ្ឋានថ្មី។

៣-តម្លៃប្រាស់យទាក់ទង

ប្រទេសកម្ពុជាយើងទទួលតទិន្នន័យនៃស្តីពីរដែលបានបង្កើតឡើង និង
មនោគមនុស្សនឹងរឿង លោកខាងលិច។ ច្បាប់អាពាហ៍ និង ការណែងលេខ
គ្មានឯុទ្ធយាមតាមគ្រប់គ្រងបច្ចុប្បន្ននេះ តាមការ
ពិនិត្យយើងឡើងនាពេលនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ទំនាក់ទំនងកេរវាង
យុវជន និង យុវវិកី ហើយនិងទំនាក់ទំនងគ្របាយមានការប្រប្រើប្រាស់
ខ្លាំង។ តទិន្នន័យនៃឧស្សាហកម្ម ធ្វើឲ្យមានការប្រប្រើប្រាស់
ជំនួយដែលសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រទេសកម្ពុជាត់។

តាមពិនិត្យមេលអត្ថន័យនៃគ្របាយរូម គីមានលក្ខណៈ
ល្អ និង ផលវិញ្ញាក ដែលយើងត្រូវទាញយកផលប្រយោជន៍ និង
លូបបំពាត់ចោលនូវអ្នកផែល ជាលក្ខណៈមិនល្អ នៃគ្របាយរូម។

ការងាររាជរដ្ឋបាល ជាដាការសម្របទៅនឹង
សង្គមឧស្សាហកម្មទាំងនេះ ដែលធ្វើឲ្យមានតទិន្នន័យទៅលើការ
ល្អតាមលក្ខណៈសុភាសាត្រូវបានបង្កើតឡើង ធ្វើឲ្យមាន
ចលភាពសង្គម និង ចំណេះចំណេះសមាជិកនៃសង្គម។
ឧស្សាហកម្មទាំងនេះ ក្នុងការទទួលដំឡើងដោយទៅលើការ
សម្រេចចិត្តរបស់ មនុស្សដែលបានដើរការនៅទៅលើសចក្តីសំនច

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ចិត្តរបស់គ្រូសារធ្វើឲ្យគេមានការរងគ្រោះដោយសារការងារ
ចិត្តនោះ។ ការកត់សម្ងាត់ អំពីទំនាក់ទំនងស្តែយភាពនៃ
គ្រូសារសូល ជាតុកុតអាថ់កំពាំង និង មានរូបរាងពេញលេញ
នៅក្នុងប្រទេសខ្សោយបាកមួចទីបទចំណេះដឹង។ ការវិនិច្ឆ័យប្រ
ភេទគ្រូសារអាស្រែយលើទំនាក់ទំនងចិត្តនៃបំណងគេសម្រេចការ
រាយស្មាគី និងករិយា និងមិត្តភាពរាយមាតិតា និងបុគ្គាល់បុគ្គិត៍។
ចំណុចនេះ មិនមែនជាមូលដ្ឋានវិនិច្ឆ័យសំណានទេ នៅក្នុងសិទ្ធិ
និង ការព្យិច្ឆ័យ (សេដ្ឋកិច្ច នៅ ... ។លប់។) ដែលកើតមាននៅក្នុង
គ្រូសារមានខ្សោយប្រចាំឆ្នាំ សង្គមវិទ្យាគន្លែ
សូលជាការបាត់បង្កើរមុខងារសេដ្ឋកិច្ច មានលក្ខណៈសំខាន់ជាមួយ។
ទាំងសំ។ ការលេងលោក្នាមានការប្រចាំឆ្នាំប្រចាំសេ
កម្ពុជា និង ប្រទេសលោកខាងលិចជាប្រើប្រាស់។ ការពិនិច្ឆ័យប្រ
ភេទគ្រូសារមានភាពប្រសិរី ក្រោះជាក់នឹងវិវត្ថធន បុគ្គលិក
លក្ខណៈរបស់កុមារបុំន្ទោះពេលកុមារនោះវិកជំនាញមានទំនាក់ទៅ
រកភាពខ្សោយ ដោយសារតែមានការរងគ្រោះតិចមិត្តភក់ក្រ
ក្នុងវិយបុច្ចាតា និង បន្ទាប់មកដោយសារតែលទួលនិងចលភាព
សង្គម និង ចលភាពកុមិតក្រសួង។

ការធ្វើ បុបណ្ឌលត្នាល់គ្រប់សារគីមានប្រភពពីបុរាណា និង
ធ្វើដំណើរតាមរយៈប្រវត្តិណីយ៍។ ក្នុងសង្គមនិមួយៗ មានប្រវត្តិ
នៃងាយនៃការអិវត្តន៍គ្រប់សារ នៅក្នុងប្រទេសនានា លើសកល
ហេកគ្រប់សាររួមចាប់កិច្ចីតានឹងពីចំណូនចាប់ដើម នៃការក
កើតជាតិសាសនីមកខ្ពស់។ គ្រប់សាររួមធ្វើឡើងពីផ្ទៀងទាំងឡាយ
ដែលទាក់ទងទៅនិងកសិកម្ម ឥស្សាបាកិម្ម និង មានកម្មសិទ្ធិម
ជាទូទៅ។ ធម្មតារគ្រប់សាររួមធ្វើឡើងពីចុងចម្លោប់ពីចិន ជំនាញ់ បុ
ប្បនជំនាញ់រស់នៅដោយចំអិនអាហារក្នុងច្រោនតែម្មយ និង
ក្រោមដំបូលតែម្មយ៍ ក្រាតិកម្ម សិទ្ធិ និង ការងាររួម
ពួកគេមានការគោរពបុរាណា និង គោរពក្បែនច្បាប់សាសនារួមត្នា
ជាកម្មវិធីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការវិភាគគ្រប់សាររួម ឱ្យស្ថិតនៅក្នុង
ការងារការពាណិជ្ជកម្ម ក្នុងប្រទេសចិន ប្រព័ន្ធដែលគ្រប់សាររួមមានការអិលត្នា
ពីប្រទេសយើង (កម្មជាតា) ដែលមានលក្ខណៈជាប្រទេសបិតុអាន
វិងប្រទេសយើងមានលក្ខណៈជាប្រទេសមាតុជាននាសម័យ
បុរាណា ហើយចុងក្រោយនេះមានលក្ខណៈដោយបានបិតុអាន
(បីឡើងហាក់ដូចជានៅមានសញ្ញាណាមួយ: នៅមានបានបិតុអាន)។
នៅក្នុងប្រទេសចិនមនុស្សជំនាញនិមួយៗ ដូចមើលិច្ឆេទនៅមនុស្ស

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ប្រុស ដែលជាឌីតុកមានសិទ្ធិកុងការចាត់ថែងកុងលំនោដ្ឋាន ដែលជាថ្មីស្តីមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងវិនិមារាងខ្លួន និង ក្នុង មនុស្ស ប្រុស ដែលមានវិរិយចំណាស់ជាអ្នកដឹកនាំកុងគេហដ្ឋានទាំងមូល។ ហើយនៅពេលដែលភាគត់ ទទួលមរណៈភាព អំណាចនេះត្រូវ អ្នកទៅលើ ក្នុងប្រុស ដែលមានអាយុពាន់ជាចេញគោ។

III-ចំណោះស្ថាបន្ទូនគ្រូសារ

យើងបានពិនិត្យពីខាងលើរូចមកហើយ អំពីការប្រប្លងទាំងឡាយនៅកុងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់គ្រូសារ។ ជាទូទៅប្រភេទរបស់គ្រូសារគឺគ្រូសារស្តូល និង គ្រូសាររូម។ ហើយគ្រូសារ កីឡដែងថែកទៅតាមបោនានុក្រមដែងដែរ គឺគ្រូសារ មាតាចិបតេយ្យ (Patriarchal Family) និង មាតាចិបតេយ្យ (Matriarchal Family)។ នៅកុងគ្រូសារមាតាចិបតេយ្យ ស្ថិតិនាយកដែលជាអ្នកដឹកនាំ ត្រូវធ្វើដំណើរទៅរស់នៅជាមួយស្ម័គ្របស់នាង។ ឱ្យតុកជាអ្នកមានអំណាចខ្ពស់បំផុតនៅកុងគ្រូសារ និង កុង

ការពាត់ចេងសម្បតីនៅក្នុងគ្របាល។ ការផ្តល់សិទ្ធិនៅក្នុងគ្របាល
គឺចម្លួនតាមរយៈខ្សោយឱកការ ត្រួយសម្បតីត្រូវបានផ្តល់ទៅលើបញ្ជាក់
ដែល(បង្កើនកុនទៅ)ដែលមានភេទប្រុស។ នៅក្នុងគ្របាលបីតាមដឹង
ពេលរដ្ឋមន្ត្រី មនុស្សប្រុសត្រូវបានទទួលស្ថាល់ថាគារអនុវត្តន៍
នៅក្នុងការសំនេះនៅក្នុងគ្របាលនៅក្នុងក្រុនព្យាយីនៃសាស្ត្រា និង
ការដើរក្នុងនានីសំខាន់ទាំងឡាយនៅក្នុងទំនាក់ទំនាក់ខ្លួន។ ប្រុសនៃ
នាសម័យដើម(យុគសម័យនៃនិយម និង ពុទ្ធនិយម) មាន
លក្ខណៈជាគ្របាលបីតាមដឹងពេលរដ្ឋមន្ត្រី អំណាចរបស់ខ្លួនត្រូវបាន
ពាត់ទុកជាតា បុញ្ញការីដនៃផែលមានជីវិត និង មានអំណាចមហិមាតា
លក្ខណៈទាំងនេះមានមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្នយើងនេះ។

ក្នុងគ្របាលមាតិបនេយ្យ ស្មានីមិនចាំបាច់ត្រូវតែសំនេះ
នៅជាមួយករិយាខ្សែយ។ កុមារត្រូវបានរស់នៅ ឬ មិនឬទៅ
ក្នុងផ្ទះសាច់ញ្ចាតិខាងករិយា។ អំណាច ជាទុទេស្តិតនៅក្នុងដែ
របស់ករិយា ឬ នៅក្នុងដែនពាកេខាងសាច់ញ្ចាតិរបស់ករិយា។
ការផ្តល់អំណាចអាស្សែយតាមរយៈខ្សោយឱកការ និង ត្រួយ
សម្បតីត្រូវបាន ផ្តល់តាមរយៈខ្សោយឱកការខាងក្រោម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គម គ្រូសារ

ប៉ានានុក្រមគ្រូសារ គឺជាលទ្ធផលនៃការធ្វើចូលភ្លាមទៅលក្ខខណ្ឌជីវិត និង តម្លៃការធ្វើងរបស់មនុស្ស។ គ្រូសារត្រូវបានដែងចែកជាប៉ានានុក្រមតាមរយៈការពិនិត្យលើពលូន់ យើងអាចដែងចែកគ្រូសារជាតិរបៀបណែនាំ គឺគ្រូសារបិតាចិត្តយ៍ និងមាតាចិបតេយ្យ។

១-ប្រធ័នចិតាចិបតេយ្យ(Patriarchal Family)

គ្រូសារបិតាចិបតេយ្យ គឺជាទូទៅមិនកែតមាននៅក្នុងអាយុជីមុបុណ្ណាលើយ បើទៀតវាកែតមាន និងមានតម្លៃពលខ្ពស់នៅក្នុងសង្គមសកិកុមិ។ គ្រូសារ ប្រភេទនេះត្រូវបានរកយើងឡើងពីការលោកក្នុងអំឡុងពេលមនុស្សនិយមយក មនុស្សប្រុសជាមិកនាំគ្រូសារ។ បុរសមានអំណាចជាទូទៅដូចជាការត្រចប់ត្រង លើកម្មសិទ្ធិ លើរដ្ឋបាលនៃត្រព្យសម្រាតិ និងមានសិទ្ធិលើគ្រូសារទាំងមូល។ មនុស្សទាំងអស់នៅក្នុងគ្រូសារត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការបង្ហាញបំបញ្ចារបស់មនុស្ស ប្រុសដែលជាប៉ានានុក្រម

របស់គ្រោះ គាត់ធ្វើជាអង់គ្លេយ៉ានីមួយៗ មុខងារសាសនាទៅក្នុង
គ្រោះ និយាយល្អខ្ពស់ ឱ្យពុក បុមុនុយ្យប្រុង ដែលមានវិយចំណាស់
គឺជាអ្នកទាំងអ្នក និងអ្នកគ្រប់គ្រងទៅក្នុងគ្រោះ គ្រោះបិតាបិតា
ធិបតេយ្យមិនមែនជាគ្រោះឡើយស្រឡាយខាងមិត្តក្រោះ ប៉ុន្តែ
ជាគ្រោះមានលក្ខណៈបិតុងមានផែនដែល នៅពេលដែលមិត្តក្រោះ
ទទួលមរណៈភាពអ្នកទទួលតាំងណែង និងប្រុសច្បាស់របស់គាត់
ដែលទទួលនូវរដ្ឋអំណាច់ និង មុខងារបន្ថែមពីគាត់។ ក្នុងរយៈពេល
មានការកែតទៀវិងគ្រោះស្ថិត(Nuclear) ប៉ុន្តែទៅក្នុងគ្រោះ
បិតាបិតាហំណុំទៀតនៅក្នុងខ្លួន កើតឡើងភាប់ចំណាច់ទៅជាអ្នក
មួយត្រានៅទៀវិយ។ ប៉ុន្តែដោយសារពេកវិកចំណែនដឹងទៀតឱ្យ
គ្រោះបិតាបិតាហំណុំទៀតនៅក្នុងខ្លួន ហើយបង្កើតនូវទម្រង់
គ្រោះតី។

សារៈសំខាន់ជាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់គ្រោះបិតាបិតាហំណុំទៀតឱ្យ
បានបង្ហាញតាមរយៈបាតុក្នុកទាំងឡាយដែលប្រព័ន្ធដែលគ្រោះ
រួមក្រោមឯកតាដែលមែនគ្រោះមួយដែលធ្វើមិនចុះខ្សោយដល់
តិចិត្តនៃគ្រោះមានតាបិតាហំណុំទៀតឱ្យ។ ប្រភេទមាតាបិតា

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

នៅយប់នេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាស្ថាលនៃអាយុជីមពិភពលោក។
គ្របាលបិតាចិបតេយ្យ ត្រូវបានគេរកយើងឡើងកុលសម្រេច
សហសម្រួល(រវាងយុគសម្រួលយុវជន និង ទំនើប)។ ទម្រង់គ្របាល
នេះមានការវិភាគចំនួន និង ធ្វើសមាបារណាកម្មយ៉ាងខ្ពស់ជាការងារ
ពេលបច្ចុប្បន្ន។ គ្របាលបិតាចិបតេយ្យនាសម្រួលយុវជនឡើងកុង
ប្រឡលអាសីនាសម្រួលមុន មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលត្នោតជាប្រឈម
និងគ្របាលបិតាចិបតេយ្យនៃសម្រួលក្នុងកម្មសិទ្ធិលើ
ត្រពូលម្បត្តិមិនអាចប្រើប្រាស់ត្រពូលម្បត្តិដើរសេវាទានឡើយ
។ ឡើងកុងប្រឡលនៅអាសីដូចជាប្រឡលមិន និង សណ្ឋារ ស្រី
ទាំងអស់ត្រូវតែស្អាប់បង្ហាប់ខ្លួនអំឡុងមុនពេលរៀបអាពាហ៍ដី
ពាហ៍ ហើយក្រោយពេលរៀបអាពាហ៍ដីពាហ៍ត្រូវស្អាប់បង្ហាប់
ស្អាថី.....។ល។ ស្អាថី និង ខ្លួនអាមិនប្រើប្រាស់ដែលមិនអាចតាមតាម
ឡើងកុងគ្របាល។

លក្ខណៈគ្របាលបិតាចិបតេយ្យ

១-ករិយាបទ្ទាប់ពីរៀបអាពាប័ពិតាប័រូច្ឆ្រវេទោស់នៅ
ក្នុងលំនៅដ្ឋាន ខាងស្តាំ។

២-ខ្សែខាងមិត្តភាគអ្នកគ្រប់គ្រង និងជាមើកនាំលី
ត្រពូសម្បត្តិនៅក្នុងត្រួនរ។

៣-ខ្សែខ្សែស្រឡាយគឺតិតតាមខ្សែខ្សែមិត្តភាគ។ ក្នុងត្រួនដាក់
ឈ្មោះតាមរយៈ នាមត្រកូលខាងមិត្តភាគ។

៤-ប្រធ័ណិចម៉ោង (Matriarchal Family)

គ្រោសារមាតាជិបពេយ្យត្រួនដើរការសិក្សាយ៉ាងម៉ោងម៉ោង ដែល
ដោយលោក Bachofen ក្នុងឆ្នាំ ១៨១១ នឹងបញ្ជាក់ថា ក្នុងត្រួន
ដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងសិក្សាយ៉ាងម៉ោងម៉ោង និងលោកស្រី
រកស្តីពុងអ្នកគ្រប់គ្រង និង កម្មសិទ្ធិលីត្រពូសម្បត្តិ
គឺស្តីពុងនៅក្នុងដែរបស់មាតា។ ចំពោះខ្សែខ្សែស្រឡាយ និង ការដាក់
ឈ្មោះគីឡូនីមាមត្រកូលខាងមាតាជើដោគល់។ អំណោចដើរ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ដំណោះស្រាយទៅក្នុងប្រជាពលរដ្ឋនាមខ្លួន តាមការពិនិត្យយើង យើងមានលក្ខណៈរបស់គ្របាលមាតិបាតេយ្យ មានដូចខាងក្រោម៖

១. ខ្សែស្រឡាយគិតតាមខ្សែមាតា មិនមែនតាមខ្សែ ឱ្យតុកទៅ ប្រព័ន្ធនេះ ហេត៊ា ប្រព័ន្ធផ្សែស្រឡាយខាងមាតា (Matrilineal System)។

២. ខ្សែស្រឡាយខាងម្តាមមានសម្បែកភាពទៅនឹងមាតិ ដូន ក្នុងត្រូវពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងផ្ទះខាងប្រព័ន្ធ ឬ បងប្អួនខាងប្រព័ន្ធ។ ស្មាគី គិតមាន ហោន់និតិវេទនៅក្នុងផ្ទះខាងប្រព័ន្ធ កិច្ចការទាំងពីររបស់ក្នុង។

៣. អំណាចនៅក្នុងគ្របាលមិនស្ថិតនៅក្នុងដែរបស់គ្របាល ឡើយ បីនៅស្ថិតនៅក្នុងនោះដែរ មនុស្សប្រុសដែលជាតំណាងរបស់កិរិយា(បងប្អួនរបស់កិរិយា) ឧបាហរណ៍:បងប្រុសខាងម្តាម ឱ្យតុកខាងម្តាម ឬ កិរិយាដាម្បូកមាន អំណាច។

៤-ប្រព័ន្ធដៃខ្លួនប្រចាំឆ្នាំ មានទំនាក់ទំនាក់ការ
ប្រមូលញ្ញាតិសន្តានខាងក្រុងរាយទៅស់នៅជាមួយគ្នា បើនេះ
លក្ខណៈនេះដើម្បីមានការកាត់បន្ទូយនូវភាពវិងម៉ានេសហព័ន្ធស្ថា
មិ-ក្រុងមិ-ក្រុង ជាចម្លៃតាមបាត់នេះមានភ្លាប់ជាមួយគោលការណ៍
នៃភាពហ៍ពិពាហ៍ក្រោក្រម។

គ្រោសរមាតាតិបនេយ្យ គ្រួរបានរកយើងឡើងទៅក្នុងទី
កន្លែងជាប្រើប្រាស់ដើម្បី ដូចជា អាមេរិឃាងដើង តុលាង និង
ផ្លូវកែវិសាង នៅពីការណ៍ ទៅក្នុងទីនេះ ទៅក្នុងទីនេះ ទៅក្នុងទីនេះ
គ្រោសរមាតាតិបនេយ្យ៖

៥-មនុស្សដែលដើម្បីការទាម្ចាស់បានក្នុងបានមិនបាន ហើយ
អំណាច់ចាត់ដែងក្នុងកុលសម្រួលិកដើម្បីក្នុងដែរបស់ស្តី។

៦-ការមិនអាចកំណត់បាន ថានរណាដាច់ពុកក្នុងចំ
ណោមការរស់នៅក្នុងគ្រប់គ្រងរស់នៅលើដីការ រហូចចាត់
ដែងក្នុងគ្រោសរតាមរបៀបមាតាតិបនេយ្យ។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

គ-អំណាចរបស់កវិយាយាមនទៅលើកម្មសិទ្ធិគ្របាលមាន
ទំនាក់ទំនងក្នុងប្រតិសាស្ត្រ ដូចជាមានរយៈបាត់ក្នុង
របស់ស្ថិតិក្នុងប្រព័ន្ធសាស្ត្រ ដែលបញ្ជាក់នូវប៊ាន់នៃអំណាច
និង សិទ្ធិជាម្នាយ ហើយមិនមែនជាការដឹកនាំរបស់ម្នាយឡើយ។

IV-នគរាល់ពិធាល់

ការរៀបអាពាប័ណ្ណពិធាល់ ជាការប៉ែងប្រាផ្ទារបស់មនុស្ស^១
ពេញនិយោជកបុរស និង ស្ថិតិដែលចង់ទទួលបាននូវការប៉ែងប្រាប់
ក្នុងការចំណែកចំរបស់ខ្លួន ដូចជាភាសកាមរម្យរណីទាំងការទទួល
នូវការម្យរណីខាងផ្លូវចិត្ត។ ហើយនេះ ការរៀបអាពាប័ណ្ណពិធាល់
បង្ហាញនូវការជាមនុស្សពេញនិយោជកបុរសត្រូវទីនិងលើខ្លួនឯងហើយ
ត្រូវត្រូវប៉ែងនិងរៀបចំគ្របាលនាពេលអនាគត។ ការរៀប
អាពាប័ណ្ណពិធាល់ មានសារ៖សំខាន់ណាស់សម្រាប់ដឹរធមនុស្ស។
ដូចជាក្នុងការសម្រេចចិត្តក្នុងការរៀបអាពាប័ណ្ណពិធាល់ ជាការងារ

លីតលូន់កុងការរំនៀសនឹសក្តុរគ្រង (ស្មាមី ឬ កិរិយា) ដើម្បីជាផេដ្ឋាន
គ្នានៅជីវិត។

មនុស្សនៅក្រោមបីប្រជាពលមិនុយុទ្ធទាន់នៃអាណាព័ពិបាប៍
ធម៌យេរ ឬណែរអាយុ ចាត់បុរាណមិនឈាន់ថាគាត់ ពហុព័ន្ធការព និង
បានឈូការណា ក្នុងការបុរាណឯករាជ្យ គិតាមទុប្បុប្បុស ឬ សិម្បាក់
ប្រើបានប៉ុណ្ណោះនិងការបុរាណឯករាជ្យ ឬ ក្នុងប្រើបានជាង ម្នាក់កុងតែល
តែម្មយ។

បាននូវក្រមដោយមានមូលដ្ឋានលើនៃអាណាព័ពិបាប៍
កុងក្រម (Endogamous Marriage) និង អាណាព័ពិបាប៍
ក្រោកក្រម(Exogamous Marriage)។ ទំនាក់ទំនងរវាងស្មាមី-
កិរិយានៅកុងអាណាព័ពិបាប៍កុងក្រមគ្រប់បានព្រឹងឡើងនៅកុង
ក្រមតែម្មយុទ្ធភាពណ៍។ អាណាព័ពិបាប៍របៀបនេះមិនអាចមាន
ទំនាក់ទំនងរវាង បុរស និង ក្រោកក្រមកំពុងក្រោមខាងក្រោមឡើយ។
គ្រោះរបៀបនេះ ជាគ្រោះរបៀបនេះ ជាគ្រោះរបៀបនេះ ជាគ្រោះរបៀបនេះ
ពិបាប៍នៅកុងគ្រោះរបៀបនេះ (Conjugal Family) ឬ កើតឡើង

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ពីចំណងអាពាហ៍ពិតាហ៍នៅក្នុងគ្របាលគ្រួម(Consanguineous Family)។

ការសិក្សាអំពីអាពាហ៍ពិតាហ៍ដែលជាស្ថាប័នសំខាន់របស់សង្គម។ ស្ថាប័នគ្រួមធម្មរកយើង្វោនេះគ្រប់ទីកន្លែង និង គ្រប់សង្គមទាំងអស់នៃពិភពលោក។ ជាដំបូងយើងលើកយកសារ៖ សំខាន់នៃលក្ខណៈអាពាហ៍ពិតាហ៍នៅក្នុងចំណោមអ្នកការ់សាសនា ព្រះពុទ្ធតែ ហើយបន្ទាប់មកឡើត យើងនឹងសិក្សាផងដែរទៅ លើសហគមន៍ទាំងឡាយរបស់សង្គម។ ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍នៅក្នុងចំណោមអ្នកការ់សាសនាទុន្លេ គឺប្រតិបត្តិនៅតាមកន្លែងនៃក្សោនច្បាប់នៅលើសាសនា។

គោលបំណងនៃអាពាហ៍ពិតាហ៍របស់ក្នុងសាសនិកជនអាមេរិយាយបាន ថាគីជាការបង្កើតក្នុងចំបន្ទូលប្រជាបុរាណឱ្យបាន របស់ព្រះ និងដើម្បីជាការស្វែងរក សុភាគង្គលសប្រជាប់មនុស្ស ដួងដែរ។ អាពាហ៍ពិតាហ៍ជាបច្ចុប្បន្នគោលបំណងដើម្បី បំពេញនូវការត្រួតពិច្ចសាសនា។ ក្សោនច្បាប់សាសនាដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបាតិយោងខ្លាប់ខ្លួននៅក្នុងការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍។ ការគារពារទាំង

នោះគឺជោគសំខាន់ចំពោះ ការផ្តល់ទូរភាពសក្តីសិទ្ធិចំណោមអ្នករោង នៅក្នុងក្រម៉ាក្នុងការរៀបចំដែកឱ្យវិតដីរោងន្ទាយដាម្ចុយ ត្រាស ក្បួនច្បាប់សាសនាក៍បានប្រារពេងដែរក្នុងការបន្ថែមសំណល់ រត្តុសក្តីសិទ្ធិ និង ដឹងឯនជីតា ល្អជូយថែរក្បាចល់គូរស្សាមី-កវិយា ឲ្យមានភាពសុខសាន្ត ដែលជាការចំណោមត្រូវតែប្រតិបត្តិតាម នោះក្នុងពិធីនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដើម្បីឲ្យបុរស និង ស្រី ស្រឡាត្រូវត្រាស ដោយមានភាពសក្តីសិទ្ធិមានការទទួលស្ថាល់ និង គោរពនោះក្នុងសង្គម លុះត្រាតែបំពេញតាមក្បួនច្បាប់សាសនា នោះក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមប្រព័ណិយ៍។ ដូច្នះហើយទីបាន រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវតែប្រតិបត្តិតាមក្បួនច្បាប់សាសនា ដោយមានមិនបានទេ ភាគីទាំងអស់ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវតែ ប្រតិបត្តិតាមក្បួនច្បាប់សាសនាដោយមិនរំលងបានឡើយ។ ពួក គេធ្វើពិធីសង្គ្រោះ ចំពោះមុខសាសនាថាថាចង្វារបំណុលស្ថិកជាតិ មួយត្រាលុះត្រាមរសាយ។ ភាពសក្តីសិទ្ធិ កំមានតទួលលទ្ធផល ភាពចុះសំរុងគ្នារាងគូរស្សាមី-កវិយាជងដែរ។ មួយចុះសំរុងគ្នារាងគូរស្សាមី-កវិយាជងដែរ។ មួយចុះសំរុងគ្នារាងគូរស្សាមី-កវិយាជងដែរ។ ការបង្កើតរាជរដ្ឋបាល និងសម្រាប់ប្រជាធិបតេយ្យ នោះក្នុងសង្គម។ អាពាហ៍

ទំណែងនឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ពិពាហ៍ដាកាតព្យិកធម្ម សង្គមត្រូវខ្លោះទៅការនៃគ្របាល និងសហគមន៍ នៅក្នុងទោះកំមានដែនដើរនូវការស្របមីស្រម័យអំពីផលប្រយោជន៍បុគ្គល។ សារតាសង្គមផ្តល់ច្បាសមរយៈគ្របាលរួម និងវណ្ណោះ (មួសសាប់) សង្គមធ្វើឲ្យមានតម្លៃពាណិជ្ជកម្ម និងសាប់ ដែល មិនមែនជាការប្រជាំងទៅនិងកត្តាបុគ្គល និង សេចក្តីប៉ែង ប្រថ្នាំនៃទំនាក់ទំនងរវាងស្ថាមី និង កវិយាទីយ៍។ ចំណាយ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងបុរុស និង ស្ថី តីជាទំនាក់ទំនងអិវេយៈ ដែលជាគាលបំណងផ្តល់ការរបស់សង្គម និង បំណងទោះលើ សុភម្ភុណល នៃទំនាក់ទំនងភេទ។ ចំណាយភេទតីជាបិរិយាជុជាតិ និង ជាកំលាំងជីវិតរបស់មនុស្សលោក។ បើត្រានការបំពេញនូវចំណាយ ភេទនេះមនុស្សលោកមិនអាចបំពេញឲ្យទុនពេញលេញ នៅក្នុង សមាគរណកម្មបុគ្គលិកលក្ខណៈ របស់មនុស្សឡើយ។

១-ចុងក្រោយរាជរាជៈពិពាហ៍

មុខងារទីម្មយៈ អាពាហ៍ពិពាហ៍ដាកំណាក់ការកំពុលនៃ ការវិកចំនើនជាជ្លូវ ការក្នុងភាពជាមនុស្ស។

មុខងារទី២៖ មុខងារសំខាន់របស់អាណាព័ត៌មាធ
ការបង្កើតក្នុងចោបន៍ ការបង្កើតក្នុងចោបន៍ គឺជាការផ្តល់កំ
ណែនកម្មក្នុង ដែលជាសមាជិករបស់ពិភពលោក។ មនុស្សមានការ
បន្ទាន់នៅត្រា មរណៈភាពរបស់មនុស្សម្នាក់ត្រូវបានសងមកវិញ
ដោយការបង្កើតក្នុងបន្ទាន់ ហើយតាមក្នុលណៈនេះទេ សង្គមមិនអាច
បន្ទាន់នឹងភាពឡើង ដូច្នេះនៅពេលដែលមនុស្សចាប់ទទួលមរណៈ
ភាពមនុស្សក្នុងត្រូវបន្ទាន់នៅរបស់សង្គម ដែលត្រូវធ្វើដោយ
ទៅមុខទៀត។

មុខងារទី៣៖ អាណាព័ត៌មាធគឺជាការគោរពច្បាប់របស់
សង្គម។ ច្បាប់មាននឹងយថាគារពួកគិត ហើយជាការពួកគិតនៅ
តួអង្កេតសាសនាដីជាន់។ តួអាមជាមនុស្សត្រូវតែទទួល និង
បំពេញនូវបរមសុខរបស់បុគ្គល។ តាមត្រឹស្សព្រះពុទ្ធសាសនា
មនុស្សត្រូវតែនូវការតែងត្រូវដំណាក់កាលទាំងបូនគី កែវ ពាស់ ឃើ
និង ស្អាប់។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រសាយ

២. ចុះលក្ខណៈសមាគមិនាថ់

ការសំរចគោលបំណងកេទ ជាបុព្យហេតុសំខាន់ក្នុងការ
បង្កើតគ្រូសារ និង ស្ថាប័នអាពាហ៍ពិពាហ៍។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ដើម្បីជា
មនុស្ស និង ជាវិធានការសង្គម។ ការបំពេញបំណងនឹងមិនអាច
ទំនងកេទ ជាការដ្ឋីយដ្ឋីឡានសុខភាពណូ និង ជាការ ផ្តល់ជួយ
ប្រយោជន៍ដល់សវវិកអ្នកាយរបស់មនុស្ស។ បើនេះតាមប្រវត្តិណីយ៍
របៀបនឹងនៃទំនាក់ទំនងរបស់មនុស្ស គឺជាមធ្យាបាយជាក់លាក់នៃ
ការបំពេញត្រូវការតាមទំនាក់ទំនងដៃរីង។ និងដើម្បីបន្ថីជាន់
មនុស្សត្រូវបានដើរឡើងក្នុងភាពជាមនុស្ស ត្រូវបំពេញតាមរយៈ
ការបំពេញត្រូវនៃទំនាក់ទំនងកេទ។ តាមត្រីស្តី ដីសាស្ត្រស
វិកអ្នកាយរបស់មនុស្សត្រូវការបំពេញត្រូវការទំនាក់ទំនងកេទ
ដែលត្រូវដើរឡើងតាមរយៈអាពាហ៍ពិពាហ៍។ តាមត្រីស្តីនេះ
សវវិកអ្នកាយរបស់មនុស្សត្រូវការទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្សស្រី និង
មនុស្សប្រុសតាមរយៈទំនាក់ទំនងកេទ។ តាមត្រូវការដ្ឋានិត្ត
សាស្ត្រ គឺមនុស្សត្រូវការអីដីដែលមាន ទំនាក់ទំនងទៅនឹងត្រីក្រឹម

រម្បណ៍របស់មនុស្ស(ការរំភើប)។ សេចក្តីសេដ្ឋកៈ រកត់ទាត់ និង
ការចូលចិត្តគឺជាតក្រឹមឃើយៗរម្បណ៍របស់មនុស្ស។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺជាប័ណ្ណោនីរត្រូវការនៅត្រឹមឃើយៗរម្បណ៍ទាំងនេះ។ លក្ខណៈនេះ ត្រូវ
បានពន្លេលំតាមរយៈការបង្កើតក្នុងថែបន្ទូ និង តាមរយៈ
អារម្មណ៍នៃ សេចក្តីសេដ្ឋកៈ និង សេចក្តី ស្រឡាញ់ទៅលើកុមារ
របស់គ្នាស្មាយី-កវិយា ហើយ និង ត្រូវការផ្តល់កិត្តសារស្តី និង
ជីវសារស្តីត្រូវបានបំពេញយោងតាមរប្បធម៌នៃសង្គមនិមួយ។

ជាទុទៅ ទម្រង់នៃការបំពេញបំណងកេទមានតម្លៃ
លើបំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ពីរប្រាជាជាយនូវកម្មនៃការផែរក្សា
និង ចិត្តីមក្នុង។ សារ៖សំខាន់នៃបុព្វ ហេតុមួយទៅត្របស់អាពាហ៍
ពិពាហ៍គឺជាការបញ្ចូនរប្បធម៌ពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយទៅត្រូវ ដូច
ជាឌីតុកអប់រក្សា ហើយបញ្ចូនការអប់រំនេះទៅជំនាន់ក្រោយ
ទេរត។

ការរៀបចំសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋ រួមឱ្យលើកិច្ចសហ
ប្រតិបត្តិការណ៍ និង ការបែងចែកការងាររវាងក្រុមកេទទាំងពីរ
(បុរស និង ស្ត្រី)។ នៅក្នុងជីវភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាកិច្ច

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

សហប្រតិបត្តិការណ៍ រវាងស្ថាបី និង ភរិយា ការងាររបស់ស្តី និង បុរស មានភាពខុសគ្នាយោងតាម កេទ និង លទ្ធភាព ឧទាហរណ៍៖ បុរសបំពេញការងារពីចាកក ឬចុចជា លើសងដើម្បី ប្រព័ន្ធប្រឡាយ ជាដើមស្តីផ្ទើការងារត្រូវបានឱ្យចុចជា ជាល្អ ធម្មុង មើលក្នុងថា និង កិច្ចការផ្តែងជាដើម។ ការរៀបចំមុខ ងារសេដ្ឋកិច្ច គឺជាផិធីនៃការបែងចែកការងារទៅតាមលទ្ធភាព រវាង កេទទាំងពីរចុលទៅក្នុងវិធានការណ៍សង្គម និង ទំនាក់ទំនង ជាមិនត្រូវយើងទៅក្នុងអាពាហ៍ពិចារណា។

ធម្មតាបំណងអាពាហ៍ពិចារណា មានសិទ្ធិផ្តល់ជូនគ្នាថោយគ្រប់ សង្គមទាំងអស់។ អាពាហ៍ពិចារណាដើរិធានការណ៍សង្គម ដែលជាទូ ទៅគឺជារិធីសុវិល និង វិធីសាសនា។ អាពាហ៍ពិចារណាកើតជាអំណាច និង និមួនស្មូលិរនាក់ ដែលមានកេទផ្តុយគ្នា ចង្វាប់ទំនាក់ទំនងកេទ និង ទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចជាមួយគ្នា។ ចំណងអាពាហ៍ពិចារណាតាំងក នូវវិធីនគ្រឹមនៃទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គលពីរនាក់បុំណោះទេ បុំណោះជា ចំណងចង្វាប់រវាងក្រុមគ្របាលពីរដើរដោយ។ ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចំណងអាពាហ៍ពិចារណា ជាការងារប្រចាំទំនាក់ទំនងរវាងមនុស្សពីរ

នាក់ ដែលមានភេទជួយគ្នា។ អាពាហ៍ពិតាហ៍មិនមែនជាមធ្យាប្ត
បាយនៃការបំពេញពេលបំណងបុគ្គលឡើយ។ បើនេះវាដាយនូវការ
សង្គម ដែលបានឱ្យ និង ជំរូញសាមគ្គីភាពសង្គមផងដែរ។ អាពាហ៍
ពិតាហ៍ជាទិដ្ឋភាពនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់បុគ្គលដែលចងក្រាប់
អាពាហ៍ពិតាហ៍ផងដែរ។

តាមការសិក្សាអំពីអាពាហ៍ពិតាហ៍យើងពិនិត្យយើងឡើង
មានបុញ្ញលក្ខណៈ ខាន់ចំនួនបី៖

ក-បុញ្ញលក្ខណៈសារស្តី

ការវិកចំនឹងរបស់សវិកអ្នរបស់បុរស និងស្នើដែលទីប
និងពេញវិញជំរូញ ឲ្យមនុស្សទាំងពីភេទមានបំណងបំពេញត្រឹមឃ្លឹម
រម្បូណា និង បំណងភេទ។ ក្នុងការវិវត្ថិន៍ទោះ គឺស្នើមានអារម្មណ៍
ចង់បំពេញត្រូវនាទីជាកវិយា និង ត្រូវនាទីជាម្នាយជំរូញឲ្យគេចង់មាន
ទំនាក់ទំនងភេទ។ លក្ខណៈដូចគ្នាដែរ បុរសចង់បំពេញត្រូវនាទីជា
ស្មានី និង ជាជីវិតក ដែលការជំរូញឲ្យគេចង់មានទំនាក់ទំនងភេទ។
ម្យាងឡើត តាមលក្ខណៈនម្បាតិ មនុស្សគ្រប់រូបពេងពេចចង់បាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

នូវការពាមាស់ ត្រូវការនូវការពកកំភ្លាទងងុរិតិត ត្រូវការ
ស្រឡាត់ ត្រូវការច្ញាក់ចូលលួងលោម និងស្រឡាត់ខ្លួនដឹងដើរ។
ហេតុនេះ ហើយមនុស្សចាំងពួងតែងតែជូបប្រទេះ បញ្ហានេះក្នុង
សម្ប័ន្ធការពកគ្រូសារទាំងឡាយ តើតើកកំភ្លា ត្រានអ្នកយល់ចិត្ត
ឬ បញ្ហាវិនិច្ឆ័េះសម្រួលគ្នានៅក្នុងគ្រូសារ ដែលធ្វើឡើងគេស្រួលរក
ដៃគ្នានឹង ដើម្បីបីៗបីៗអារម្មណ៍ (ធ្វើឡើមានការលែងលែងគ្នា នៅក្នុង
សង្គម)។

២-បុញ្ញហេតុដីរសាល្យ

ការវិកចំនើនអ៊រមូនធ្វើឡើមានតម្លៃពលដល់ការប្រប្រឈប់
ដល់សវិភាគកាយ និង ចិត្តគិតរបស់យុវវិយធ្វើឡើកៅកិតមាន
កម្លាំងជីវិកានៅក្នុងគេទេ។ តាមលក្ខណៈ ជាមនុស្សធ្វើឡើមាន
អារម្មណ៍ ចង់ដឹងចង់យល់អំពីបញ្ហាកេទឡើបានច្បាស់លាស់រហូត
ដល់ចង់សាកល្បងនូវការរួមកេទ ចង់ធ្វើជាមាយ និង ចង់ធ្វើជា
ឱ្យតុក ហើយ ទីបំផុតកីចុលរួមក្នុងសកម្មភាពរួមកេទ។

៣-បុញ្ញហេតុសង្គមសាល្យ

សង្គមជាការអ្នមរស់ជាមួយគ្នា ដើម្បីធ្វើឱ្យសំរាងគោល
បំណងខ្លួន មនុស្សម្នាក់ទាំងអស់ក្នុងមិនបានស្របតាមភេទ៖
ការបំពេញបំណងខ្លួនរបស់គ្រប់គ្រង គឺជាបច្ចេកទេសទាំងអស់
ទំនួនក្រោមរាជរដ្ឋបាល និងស្រី គឺជាអ្នកបង្កើតសមាជិកថ្មីរបស់
ពិភពលោក ដែលជាកោលបំណងខ្លួនរបស់គ្រប់គ្រង វង្វ័យត្រូវល
និង របស់មនុស្សជាតិ។

៣. ការចាត់ច្បាក់នៃអាណាព័ត៌មាន

ក. យោងតាមចំណុចនៃក្រុមក្រុងអាណាព័ត៌មាន

ឯកទន្ទការ ជាកោលបំណងខ្លួន ដែលរៀបចំឡើងតែ
ជាមួយស្រីម្នាក់ និង ជាមួយបុរសម្នាក់។ ពហុពន្ធការពារកោលបំណងខ្លួន
ពិពណ៌នាដែលរៀបចំឡើងរាយក្រឹងស្រី ប្រើប្រាស់ជាមួយបុរស និង ជាមួយ
បុរស ប្រើប្រាស់ជាមួយបុរស។

ប្រភេទបុពន្ធការព្រមទាំងថែងចែកជាតីរៈ

ខ. ពហុពន្ធករិយា: គឺជាកោលបំណងខ្លួនដែលរៀប
ចំឡើងរាយក្រឹងមនុស្ស ប្រុសម្នាក់ជាមួយស្រីប្រើប្រាស់ជាមួយបុរស។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

b-ពហុពន្ធស្ថាមី៖ គឺជាអាកាទាប់ពិចាប់ដែលរៀបចំឡើងរវាងមនុស្ស ស្តីម្នាក់ជាមួយបុរស ត្រឹមជាម្នាក់។

ខ-យោងតាមទម្រង់ក្នុងថែរបស់ស្ថាមីនិងកិរិយា

a-បិតុសន្យាយ គឺជាការគិតខ្សោយបន្ទាត់ពួជពង្រីរង្វួញតិតតាមខ្សោយបន្ទាត់ខាងប្រឈម ដែលគិតឡើក្នុងគ្របាលដីតាមខ្លួន និង ឡើក្នុងប្រឈម។

ប-មាតុសន្យាយ គឺជាការគិតខ្សោយបន្ទាត់ពួជពង្រីរង្វួញតិតតាមខ្សោយបន្ទាត់ខាងក្រោម ដែលគិតឡើក្នុងគ្របាលដីតាមខ្លួន និង ឡើក្នុងក្រោម។

គ-យោងតាមទីកន្លែងនៃលំនៅដ្ឋានរបស់ស្ថាមីនិងកិរិយា

a-ស្ថាមី និង កិរិយា ពេលរៀបអាកាទាប់ពិចាប់រូចឡានសំខាន់ដោយអាណាពាពរាងបាន និងស្ថាមី។

b-ស្ថាមី និង កិរិយា ពេលរៀបអាកាទាប់ពិចាប់រូចឡានសំខាន់ដោយអាណាពាពរាងបាន និងកិរិយា។

៤-ស្អាមី និង ករិយា ពេលរៀបអាពាប័តិបាប្តូច
ទៅស់នៅ កែវុងចិនូយយ ដែលមិនវិនិចនាត់ទេដួងរបស់អាណាព្យា
បាលខាងស្តាំ និង ភ្នំបាល ឡើយ។

៥-ទ្រួស់នៅមានាព័ត៌មានខាងក្រោម

ទ្រួស់អាពាប័តិបាប្តូចនៅក្នុងប្រជុំ អាពាប័តិបាប្តូច
ក្នុងក្រុមអាពាប័តិបាប្តូចនៅក្រោមរដ្ឋបាល អាពាប័តិបាប្តូចរវាងស្រទាប់
នូស់អាពាប័តិបាប្តូចស្រទាប់ ទាបអាពាប័តិបាប្តូចជាក្រុម.....។ល។

១-អាពាប័តិបាប្តូចក្នុងក្រុម(Endogamous Marriage)

ជាទ្រួស់អាពាប័តិបាប្តូច ដែលមនុស្សម្នាក់ទាំងម្នាក់ តម្រូវឲ្យជា
មួយនឹងស្រទាប់ វណ្ណោះ វង្វេក្រកុល ឬផែងឱ្យ និងក្រុមមួចត្នាមៗ
បន្ទាន់ទាំងនេះ មិនមែនឈ្មោះតិចមេន ការរៀបចំអាពាប័តិបាប្តូចជា
មួយនឹងខ្សែស្រឡាយបងប្លុនជិតត្នាពេកទេ (យ៉ាងហេចណាស់
ក៏មានតំណារបងប្លុនលជំនាន់ដែរ)។ អាពាប័តិបាប្តូចក្នុងក្រុម គឺជា
អាពាប័តិបាប្តូច ដែលមានការទូលាស្អាល់ពីក្រុមមនុស្សទៅក្នុង
ក្រុមជាមួយត្នាមៗ ការប្រព្រឹត្តុទៅនៅអាពាប័តិបាប្តូចជាមួយវណ្ណោះ

ចំណោះដើម្បីទៅអំពីសាស្ត្រនាមរបាយ

ឬ ស្រទាប់ខាងក្រោម ហេតាអាពាហ័រ ពិធាប័ក្រោក្រម
(Exogamous Marriage) ។

លក្ខណៈអាពាហ័រពិធាប័ក្រោក្រម

ក-មិនអាចរៀបអាពាហ័រពិធាប័រដាមួយមនុស្សក្រោកលសម្លេខ

មនុស្សដែលរស់នៅក្នុងកុសម្លេខមួយមិនអាចរៀបអាពាហ័រពិធាប័រដាមួយមនុស្សដែលមកពីកូលសម្លេខនៅទីឡើយ។ យោងតាមបទផ្ទានរបស់កូលសម្លេខមនុស្សរបស់កូលសម្លេខអាចរៀនើសក្តូរស្រករតែនៅក្នុងកូលសម្លេខរបស់ខ្លួនដើម្បីណាំ។

ខ-មិនអាចរៀបអាពាហ័រពិធាប័រដាមួយមនុស្សក្រោស្រទាប់ និងរំណោះ

ក្នុងទ្រង់នៃអាពាហ័រពិធាប័ក្រោក្រមដាប់ទាក់ទងដាមួយ និងការរៀនើសក្តូរស្រករក្នុងស្រទាប់ និងរំណោះសង្គម។ ក្នុងសម្រាយដើម ឬកំមាននៅក្នុងកន្លែងខ្លះនាថេលបច្ចុប្បន្ន មនុស្សម្នាក់ដែលជាសមាជិករបស់ស្រទាប់ និង រំណោះសង្គម មិនអនុញ្ញាតឱ្យរៀបអាពាហ័រពិធាប័រដាមួយក្រោស្រទាប់ និង រំណោះរបស់

ខនទេរីយ។ ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនរាជរដ្ឋបន្ទាន់បន្ទាន់គេត្រូវ
បណ្តាញចេញពីប្រជាប់ និង រាជរាជរបាយកេ។ បុណ្ណោបច្ចុប្បន្ននេះ
អាពាហ៍ពិពាហ៍មានលក្ខណៈជាទុទាំងយោ មនុស្សអាចរៀប
អាពាហ៍ពិពាហ៍ ទៅតាមសេចក្តីប៉ុងត្រាត្រារបស់គោ។ លក្ខណៈនេះ
គឺជាការដួយ បន្ទាយម៉ែននាល់ នៅក្នុងសង្គមដើរ។

៥-មិនអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយមនុស្សក្រោមម្បរ

គឺជាធ្របដែលអនុញ្ញាតឱ្យរៀបអាពាហ៍
ជាមួយមនុស្សដែលមានខ្សែស្រឡាយជាបង្វុនខ្សែខាងមាតា ឬ
ខ្សែខាងបិតានិយាយរូមគឺអនុញ្ញាតឱ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ
មនុស្ស ដែលមានវង្វីត្រកូលជាមួយគ្នាដែលបើណ្ហានេះ។ អនុញ្ញាតឱ្យ
រៀបអាពាហ៍ជាមួយមនុស្សដែលមានខ្សែស្រឡាយ។

បច្ចេកទឹកអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងក្រម

១-ក្នុងការដួយថែរក្សាកម្មសិទ្ធិ និង ទ្រព្យសម្រតិភីក្នុងក្រម
ស្តីបុរសម្ងាត់ ត្រូវតែរៀបអាពាហ៍ជាមួយមនុស្សនៅក្នុងក្រម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ប្រសិនបើរៀបអាពហ៍ពិពាបីជាមួយក្រុមដៃទេ(ក្នុងករណីមនុស្ស ត្រីវិស្វ័យបន្ថែម) ឬលទ្ធផលរបស់គេ ត្រូវបានចាត់ទុកជាក្រុមដៃទេ ដោយ សារយកក្នុងតាមក្រុមនោះ ហើយក្រុមត្រូវបានរងគ្រាត់ ដោយសារកម្លាំងរវាងពីខាងក្រោម។

២-ដែឡូវនៅក្នុងការរៀបអាពហ៍ពិពាបី ស្ថិតនៅក្នុង សាសនាដែមួយ ឬដូចត្រូវ ហើយពួកគេដូចយករាយការពារសាសនានោះ មិនមែនការរវាងពីខាងក្រោមទេ និង បាត់បង់។

៣-ការរៀបអាពហ៍ពិពាបីជាមួយមនុស្សក្នុងស្រទាប់ ឬ រណ្ឌោះ ជាការដូយទ្រទ្រង់នូវអត្ថន័យ(កិត្តិយស)មួយកាន់តែប្រសើរ ឡើងរបស់ក្រុម។

៤-ស្រទាប់ ឬរណ្ឌោះសង្គមត្រូវបានការពារដោយសារការ រៀបអាពហ៍ពិពាបី ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុម ដោយសារតែវា មានភាពប្រសើរក្នុងការការពារទំនើមទំលាប់របស់ស្រទាប់ និង រណ្ឌោះសង្គម។

៥-ការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ដាមួយមនុស្សកុងស្រទាប់
ដាការដូចយំបាត់នូវភាពកំយឆ្នាថ និង បំបាត់នូវមនុលសង្ឃឹម
ទាំងឡាយ។

ផលប្រយោជន៍អាពាហ៍ពីពាហ៍កុងក្រម

១-ការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ដាមួយមនុស្សកុងក្រម នូវ
បានទទួលស្ថាល់ថាគារត្រួតព្រើង និង ថែរក្សានូវអត្ថន័យនៃការ
ធនកភាពគ្នានៅកុងក្រម។

២-ការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ដាមួយមនុស្សកុងក្រមគឺជា
ការដូចយំណុល់នូវសុវត្ថិភាពដល់ស្រី ព្រោះវាដូចយំបុប្រាផ់នូវការ
និងភាព និង មិនទុកចិត្ត ទាំងពួនរបស់ស្រី។

៣-ការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ដាមួយមនុស្សកុងក្រមគឺជា
ការដូចយំត្រួតព្រើងកុងការបន្ទូរងុយគ្រឿង ពួកដែងងុយ ស្រទាប់ វណ្ណោះ
និង ពួកសាសន៍របស់សង្គម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមក្រុសរ

៤-ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុមគីជាតាការធ្វើឱ្យក្រុម វិតតេមានអំណាចក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចទៅលើប្រព័ន្ធសម្បត្តិរបស់ក្រុម។

៥-ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុមគីជាតាការធ្វើការពារការ ងារសំងារតែរបស់ក្រុមមិនត្រូវខ្ពស់។

ផលវិធានការពិតាហ៍ក្នុងក្រុម

៦-មនុស្សម្នាក់ទាំងគ្រប់ធ្វើការពិចារណាអំពីការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុមដែលមាននៅក្នុងក្រុមគីជាតាការរបស់សង្គម ពីក្រោះថាបើសិនជាមាន ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុមរបស់ក្រុមគីជាតាការនៃព្រៃនធ្វើឱ្យមនុស្សនៃក្រុមទាំងនេះមានភាពស្មោះត្រង់ នៅទៅការនៃ ស្ថាប់ រណ្ឌៈ ពុជាឯ្យ តែបីរណ្ឌៈ មិនមែនទៅការនៃសង្គមសង្គម និង ប្រទេសជាតិឡើយ។ ដូច្នេះហើយ ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយមនុស្សក្នុងក្រុមតែម្មយ គីជាតាការធ្វើឱ្យបេកបាតកំនែការឯកភាពជាតិ។

ឧ-ទំហំនៃការប្រើប្រាស់សម្រាប់ផែនកម្មភាព ដែលកម្រិតភ្លើមតែ
ការរៀបអាពាប់ពីពាប់ជាមួយមនុស្សកុងក្រុមមួយ ដែលអាច
ធ្វើឡើងនាមការទូទៅនៃស្ថានី និង បុរស។ ដូច្នះហើយ ធ្វើឡើងនៅ
កុងស្រាប់ វណ្ណោះ ពួកធម្មោះ ឬ កុលសម្ព័ន្ធ ក៏ពីមាននូវការអនុវត្តន៍
ដូចជា គ្រោសារពហុពន្លកវិយា និង ពហុពន្លស្សាមី ដែលធ្វើឡើងនាម
ការធ្វើអំពើមិនសមរម្យចំពោះសង្គមជាតិ។

គ-ការរៀបអាពាប់ពីពាប់ជាមួយមនុស្សកុងក្រុមតែ
មួយបង្កើតនូវ ទំនាក់រវាងស្រាប់ វណ្ណោះ ពួកធម្មោះ ឬ កុលសម្ព័ន្ធ
សង្គមពីប្រាង់សមាជិកនៃស្រាប់ វណ្ណោះ ពួកធម្មោះ ឬ កុលសម្ព័ន្ធ
មួយទូលាការវិកចំនួន តាមរយៈការធ្វើទំនាក់ទំនងរវាងស្រាប់
វណ្ណោះ ពួកធម្មោះ ឬ កុលសម្ព័ន្ធខាងក្រោម នៅក្នុងសង្គមការរៀប
អាពាប់ពីពាប់ទាំងក្នុងក្រុម និង ក្រោមកើតមាននៅក្រោម
សង្គមទាំងអស់។ ក្រោពីការរៀបអាពាប់ពីពាប់តាមរបៀបបង្កើត
ជាជិបតេយ្យ ការរៀបអាពាប់ពីពាប់តាមរបៀបបង្កើត និង
- អាពាប់ពីពាប់ក្នុងក្រុម កើតពីប្រាង់សម្រាប់នាមពេលបច្ចុប្បន្ន ការរៀបអាពាប់ពីពាប់ជាមួយ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រឿសរាយ

មនុស្សក្នុងក្រុមតេម្បយ មានការចាប់អារម្មណ៍ពីមកិដាតី និង អន្តរជាតិ ហើយចាត់ទុកអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្រុមតេម្បយ គឺជា របៀបរបច្ឆាស់កំរិល និង មិនទាន់សម្រេច បញ្ញាអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្រុមតេម្បយមានដូចជាបញ្ញាតម្លៃជំនួនខ្សោស់ និង បញ្ញាប្រឈើម៉ាយមិនអាចរៀបអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងវិញ។ អាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្រុមតេម្បយ កីឡើតមានដីងដែរនូវ អាពាហ័ពិតាហ័ពុទ្ធស្អាគី និង ករិយា ដែលជាអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្នុងក្រុមតេម្បយ និង ពុករល្អយ។ មធ្យាបាយ បញ្ញាប់នូវការរៀបអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្នុងក្រុមតេម្បយ គឺការអប់រំអំពី សង្គមទំនើប និង ការអនុវត្តន៍ច្បាប់សង្គមឲ្យបានខ្សាប់ខ្ពស់។ លើស ពីនេះការអនុវត្តន៍ការរៀបអាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្នុងក្រុមតេម្បយ រណ្ឌោះ ពុជ ពង្រីក កុលសម្បែនីខាង ក្រោម ត្រូវបានលើកទីកន្លែងនាសម្រេចទំនើបយើងនេះ។ បញ្ញានេះ ជាការផ្តើមឲ្យមានការប្រាការ លើទស្សនីសយនៃប្រជាធិបតេយ្យ និង ការឯកភាពត្រូវបាន កម្រិតជាតិ និង អន្តរជាតិ។

២-អាពាហ័ពិតាហ័ក្នុងក្រុម(Exogamous Marriage)

អាពាហ៍ពិពាហ៍ក្រោក្រម

អាពាហ៍ពិពាហ៍ក្រោក្រម គឺជានម្រមង់អាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលប្រផែងទៅនឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងក្រុមតែម្មយ។ នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងក្រុមមុនស្សីម្នាក់ អាជរៈបអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រីមតែនៅក្នុងស្រែទាំង រណ្ឌៈ ពួកដែងឱ្យ ឬ កុលសម្បែន្ទរបស់ខ្លួនឯង ឬក្នុងក្រុមរបស់ខ្លួន។ បើនេះអាពាហ៍ពិពាហ៍ ក្រោក្រម ក្នុងក្រុម ឬ ក្នុងកំណែ៖ ត្រូវបានប្រើបានដើសពីស្រែទាំង រណ្ឌៈ ពួកដែងឱ្យ ឬ កុលសម្បែន្ទរដៃទេ ឬក្នុងរដៃ ដែលខុសពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្នុងក្រុម បង្ហាញនូវលក្ខណៈមិនទាន់សម្រេច។ នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ក្រោក្រមត្រានការវិះគន់ជាដុំកំភ្លុនណាមួយគ្នា និងបានប្រើបានជាដុំកំភ្លុនមួយនេះឡើយ។

ទ្វាមង់អាពាហ៍ពិពាហ៍ក្រោក្រម

ក-ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយស្រែទាំង និង
រណ្ឌៈខ្លស់

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

អាពាហ៍ពិតាហ៍ក្រោក្រម ត្រូវបានអនុវត្តកួនចំណោម សមាជិកនៃស្រទាប់ខ្ពស់ដែលរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយផ្លូវតាម និង រណ្ឌាជំរឿង។ មនុស្ស ដែលរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជា មួយ មនុស្សខាងក្រោម ដោយសារពីសម្រួលមុនមានការងារកំណត់ឡាយក្នុង ទៅលើមនុស្សធ្វើអំពីអាក្រក់ ហើយនិងមនុស្សស្រីប្រព្រឹត្តមិន គប្បី ចំពោះបង្កួនស្រី និង ម្នាយភ្លើករបស់គោ។ មនុស្សនៅក្នុង ការរៀបអាពាហ៍ ពិតាហ៍ក្រោក្រមនៃពួកស្រទាប់ និង រណ្ឌាជំរឿង គឺបាម្រោមចំពោះមនុស្ស ដែលមានសាច់លាយដូចគ្នា។

ឧ-ការបាម្រោមរបស់ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ក្រោក្រម

មនុស្សនៅក្នុងស្រទាប់ និង រណ្ឌាជំរឿងបាម្រោមមិនមែន ការរៀបអាពាហ៍ ពិតាហ៍ក្នុងចំណោមមនុស្ស ដែលមានលក្ខណៈ ដូចគ្នា ដូចជាមនុស្សប្រើគ្រូលដូចគ្នា អ្នកដែលមានសាសនា ដូចគ្នា និង លក្ខណៈនៃប្រភេទចំណាយ សាសនា និង ស្អាតធម្មជំរឿង។

គ-ការរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ក្រោក្រមិនអានរស់នៅ

ទម្រង់នៃការរៀបអាពាប័ពិតាប័ត្រក្រុម ត្រូវបាន
អនុវត្តនៅតាមកូលសម្អីនឹងជាប្រើប្រាស់ កូលសម្អីនឹងចាំងនោះ ទទួល
យកនូវទំនើមទំលាប់របស់ពួកគេឡើងឡើងក នៅក្នុងការរៀប
អាពាប័ពិតាប័ត្រក្រុមិដ្ឋានរបស់កូលសម្អី។ ទម្រង់នៃការ
រៀបអាពាប័ពិតាប័ត្ររបៀបនេះ ត្រូវបានរកយើងឡើងកូល
សម្អីនាគំនាន់ដើម។ បុញ្ញហេតុការរៀបអាពាប័ពិតាប័ត្រក្រុមិ
ដ្ឋានត្រូវបានពិនិត្យយើង ថាដោយការរៀបអាពាប័ពិតាប័ត្ររវាង
មនុស្សប្រុស និង មនុស្ស ស្រី ដែលមានជាប់ខ្សោយស្រាយ
សាច់សារលោប់ត្រូវដាក់ដែរ។

យ-ការរៀបអាពាប័ពិតាប័ត្ររវាងសង្គមពីរ

ការរៀបអាពាប័ពិតាប័ត្ររវាងសង្គម គឺជាការ
បង្រៀបបង្រៀមរវាងបុរស និង ស្រី ហើយនិង រវាងសង្គមពីរសង្គម
ពីរបង្រៀមចូលគ្នា។ យោងតាមទស្សន៍ របស់សង្គមវិនិយោគរៀប
អាពាប័ពិតាប័ត្ររវាងសង្គមនេះ កៅអូមានតាំងពីសម្រាយ
បុរាណមកម្មៈ។ និយាយឡើង គឺជាច្បាប់នៃការរៀបអាពាប័
ពិតាប័ត្រក្រុមមិនត្រឹមតែភាសាយជាច្បាប់របស់សាលនាយុំណែនាំ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ទេ កើបីទេនូជាមួយអារា ការបុរប្រព័ន្ធឌ្លែស្រាប់សង្គមដឹងដែរ។
ការរៀបអាពាប់ពិភោប់ក្នុងក្រុម គឺជាការរៀបអាពាប់ពិភាគ
ដែលមានខបសត្ថបំពេះការលួយតាមសំរបស់ប្រទេស។ ពីត្រាំ
អាពាប់ពិភាគប់រហៀង់នេះ ជីវិតឡាយមានភាពស្មោះក្រង់ផែបំពេះ
ស្រាប់សង្គមទៅបីណ្ហាងៈ បីទេនូមិនមែនទៅការនៃប្រទេសជាតិ
ឡើយ។ ឯុទ្ធផ្សេះទីបានទំនាក់រវាងស្រាប់សង្គមទាំងឡាយ។
ដោយសារទំនាក់ទាំងនេះ ធ្វើឲ្យកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាល
នៅតាមតំបន់ទាំងឡាយ មិនបានសម្រចចោរគីមីទាំងស្រុង
ឡើយ។ ក្រោពីនេះ ដលវិបាកជាប្រើប្រាស់ ដែលមានចំពោះ
ក្នុងកំណែ៖ និង ក្នុងក្រមុំនៅក្នុង អាពាប់ពិភាគប់ក្នុងស្រាប់សង្គម
ដែលកំណត់តម្លៃដំនឹងខ្ពស់ពេកលើកម្លៃអាពាប់ពិភាគ៖.....។ល។
ដើម្បី បញ្ចប់ទូរដលវិបាកទាំងនេះ គឺត្រូវលើកទីកចិត្តបំពេះការ
រៀបអាពាប់ពិភាគ រវាងស្រាប់សង្គម។ ចំណុចនេះ គឺជួយ
ជីវិតឡាយការងកភាពសង្គម និង ជីវិតឡាយភាពនៃលើក្រុងទៅការនៃលទ្ធផ្សេះ
ប្រជាធិបតេយ្យ។ ទម្រង់នៃការរៀបអាពាប់ពិភាគប់រវាងស្រាប់
សង្គមគ្រូវិបាលរក យើង និង ទទួលស្ថាប័ន្ទុមមាន៖

a-រវាងស្រទាប់ខ្ពស់របស់សង្គម

ក្នុងប្រព័ន្ធការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍រវាងស្រទាប់ខ្ពស់របស់សង្គម(Hypergamy) បុរស ឬស្រីក្នុងស្រទាប់ខ្ពស់ ការរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ជាមួយបុរស និងស្រី ទាំងនេះ មិនអនុញ្ញាតឱ្យ រៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ក្រោសស្រទាប់សង្គមរបស់ខ្ពស់ឡើយ។ ប្រសិនបើក្នុងប្រុសបុរសឬអ្នកមានទ្រព្យសម្រាតិត្រូវក្នុងប្រុសបុរសីនេះ នឹងបាត់បង់នូវរបៀប: សេដ្ឋកិច្ច ឬ ត្រូវឃកត្រកូលចេញពីការដាក់ឡើង: ហើយនឹងបាត់បង់នូវរបៀប: នៃស្រទាប់សង្គម យោងតាមគោលការណ៍បន្ទូកភាពរបស់ស្រទាប់សង្គម។ មុនពេលរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ក្នុងប្រុស ឬ ស្រី មានរបៀប: នៃស្រទាប់សង្គម ដូចជាដីតុករបស់គេ ឬ ផ្លូវ បន្ទាប់ពីរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ក្នុងស្រីត្រូវបានបញ្ជូនស្រទាប់សង្គមឡើយ។ ចំពោះក្នុងប្រុសបន្ទាប់ពីរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ មិនបានបាត់បង់ស្រទាប់សង្គមឡើយ។ លើសពីនេះការការពារ ស្រី ពីការបាត់បង់ស្រទាប់សង្គមធ្វើឡើយមាន ភាពមិនសុខតាមក្សានរបស់ សាសនា ដែលជា

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ការផ្តល់នូវការលើកទិន្នន័យនៃការរៀបអាពាប័តិបាប័នេ ស្របតាប់ខ្លួនរបស់សង្គម។ បុរសម្ងាត់អាចរៀបអាពាប័តិបាប័ ជាមួយស្នើពីខាងក្រោមប្រព័ន្ធសង្គមរបស់ខ្លួន បើទេនេះស្នើវិញ្ញាមិនអាចរៀបអាពាប័តិបាប័ជាមួយបុរស ពីស្របតាប់ខាងក្រោមបានសំខ្លួនឡើយ។

b-រវាងស្របតាប់ទាំងរបស់សង្គម

ស្នើម្ងាត់នៃស្របតាប់ខ្លួនរបស់សង្គម មិនត្រូវបាន អនុញ្ញាតឱ្យរៀបអាពាប័តិបាប័ជាមួយបុរសពីស្របតាប់ខាងក្រោមបានសំខ្លួនឡើយ។ បុរសនៃស្របតាប់ខ្លួនគឺ អនុញ្ញាតឱ្យរៀបអាពាប័តិបាប័ជាមួយស្នើពីស្របតាប់ក្រោម។ ជាមួយបុរសពីស្របតាប់ខាងក្រោមបានសំខ្លួនឡើយ។

c-ការរៀបអាពាប័តិបាប័រវាងបង្ហើនដើម្បីនូវមួយ

ការរៀបអាពាប័តិបាប័រវាងបង្ហើនដើម្បីនូវមួយ ជាន់ម្រោង អាពាប័តិបាប័ក្រោម ដែលចាត់ទុកជាទុកករណីសម្រាប់បាន្យសន្តូរការបង្ហើនដៅខ្លួន នៅក្នុងការរៀបអាពាប័

ពិពាហ៍ ទម្រង់នេះមានការយកចិត្តទុកដាក់លើការប្រឡង់ នៅក្នុងផ្ទះសម្រោង។ ជាមួនទៅតីម្លៃដែលបង់ទៅឯក្រសារជាក់ម្លៃ ដែលមានការ ពិចារណាអំពីសាច់សារលោហិត និង សាច់ញ្ញាតិរបស់គេ(ជាក្នុងយរបស់គេទាំងសងខាង)។ ក្នុងស្រីមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយខ្សោយស្រឡាយ ខាងមិត្តកេវិយ ហើយកើមិនអនុញ្ញាតឲ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាមួយខ្សោយខាងម្ពាយផងដែរ។ តាមទស្សន៍នេះគឺជាការជួយព្រៃនសាមគីភាពនៅក្នុងក្រសារ។

V-ធម្មតាថំនឹងតាមរបាយ(Polygamy)

ទម្រង់ពហុស្សាមី និង ពហុករិយា គឺជាពេលទម្រង់អាពាហ៍ ពិពាហ៍ពីរ ដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងអគ្គន៍យុវរោមគីពហុព័ន្ធភាព។ ពហុព័ន្ធភាពគឺជាការពន្លូលបំពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលជាពេលទម្រង់នៅក្នុងក្រសារចំអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់បុរស និង ស្រី ម្នាក់ជាមួយបុរស និង ស្រីប្រើប្រាស់ជាងម្នាក់។ ជាមួនទៅទម្រង់នេះ មានការប្រប្បល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រប់

នៅលើពិភពលោកយើងនេះ។ យោងតាមការកត់ត្រាបស់ប្រវត្តិ
សាស្ត្រនៃអាណាពហ័តិបាប់នៅក្នុងប្រទេសលោកខាងលិច នៃល
ធានកត់ត្រានូវបុញ្ញលេខ បណ្តាលឡើមានអាណាពហ័តិបាប់ពហុត្តិ
កាតមានអូចខាងក្រោម៖

១-ចុចុមេទុននៃការបារិយាយនៃការប្រព័ន្ធដឹងទូទៅ

ក-ការបារម្ភប្រាមមិនឡើងកែទៅអំឡុងពេលមានគំរូ

ពេលដែលកវិយាយនៃការប្រព័ន្ធ (ផ្ទៃពេះ) ឬ អំឡុងពេល នៃល
ស្តីកំណុងបំថោះដោះដល់ទារក បុរសមិនអនុញ្ញាតឱឡើមានការរួម
កែទៅជាមួយស្តីជាកវិយាយឡើយ។ រយៈពេលបារម្ភប្រាមនេះ មាន
រយៈពេលយុរ ឬចេះបុរសស្អែងរកដែករួមកែទី ដើម្បីបំពេញ
បំណងកែទទូបស់ខ្លួន។ ប្រកែទនៃទំនាក់ទំនងកែទ នៃលបងីត
បាន ជាអាណាពហ័តិបាប់បែបនេះ ត្រឹមកើតឡើងនៅក្នុង
កុលសម្ព័ន្ធ នៅមានអាវីយជិមមិនទាន់សម្រាយនៅឡើយ។

ខ-ការប្រប្បលក្នុងការរួមកែទ

ការប្រចាំលាយមានក្នុងការរួមទេរ នឹងឈ្មោះគេហទ័រក ការពុន្តែនក្រាន់ជាមួយ និងកិរិយាបស់គេ បណ្តាលម្បៀនកៅស៊ីសុខរក ដៃគូនការរួមទេរថ្មី។ ដើម្បីបង្កើតការកំណត់ទៀតនូវអាពាហ៍ ពិភាក្សាបាន រាយក្រឹងប្រុសម្នាក់ និង ស្ថិតិថ្មីជាម្នាក់។

ន-បំណងក្នុងការមានក្នុងប្រើប្រាស់

មនុស្សមានអត្ថប្រយោជន៍ណាស់នៅក្នុងរបរកសិក្ស និងសង្គមនៃក្រុមកុលសម្រួល។ ក្នុងសង្គមក្នុងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ការខ្សោះខាននូវកម្មវិធីក្នុងពលកម្ម។ មនុស្សប្រុសម្នាក់រៀបអាពាហ៍ ពិភាក្សាបាន និងសង្គមនៃក្រុមកុលសម្រួល។ ដើម្បីពង្រីកបានសង្គមរបស់ គាត់។ តាមកុលសម្រួលនេះ អត្រាកំណើននៅមានកម្រិតទាបនៅ ពេល ដែលអត្រានៃការស្វាប់របស់រូបខ្ពស់នៅក្នុងទៀនទេរីនុស់។ ក្នុង ករណីនេះ អាពាហ៍ពិភាក្សាបាន ត្រូវបានពង្រីក ដើម្បីទទួល បានការបង្កើនអត្រាកំណើនរបស់ក្នុងការ បំពេញកម្មវិធីក្នុងពល កម្ម។

យ-ការពង្រីកកិត្យានុកាសសង្គម

ចំណោះនិងការអំពីសង្គមគ្រូសរ

អ្នកដឹកនាំបស់គុលសម្ប័ន្ធសាសម៉យបុរាណ ត្រីនមាន
លក្ខណៈជាគ្រូសរពហុត្តិភាព ដើម្បីបង្ហាញនូវភាពជាថោប្រាយ
របស់ពួកគេ។ ពហុត្តិភាពគឺបណ្តាលឡើកពីកមាននូវភាពត្រីក្រ។

៤-តម្រូវការសេដ្ឋកិច្ច

នៅក្នុងក្រុមកុលសម្ប័ន្ធអាពាហ៍ពិតាហ៍ទីពីរ គឺជាកិច្ច
សន្យាផ្ទៃយកវិយ ទីមួយនៅពេលដែលគាត់មានជំងឺ។ អាពាហ៍
ពិតាហ៍ទីពីរមួយចំនួនគឺដើម្បីផ្ទៃយកបំគ្រងទៅលើក្រព្យូសម្បត្តិ។
បុព្ទហេតុមួយឡើត គឺជាការផ្ទៃយកដូចតែងក្នុងពលកម្ម ដែលមាន
តម្លៃថាក្នុងកសិកម្ម។ អតុល្យភាពរវាងកន្លែងទាំងពីរ កីបង្កើតឡើ
មាន ពហុករិយាជងដែរ។

៥-ធមូរិយោ(Polygyny)

ក្នុងទម្រង់នៃអាពាហ៍ពិតាហ៍នេះ គឺបុរសម្ងាក់រៀប
អាពាហ៍ពិតាហ៍ជាមួយ ស្តីត្រីនជាងម្ងាក់ ដើម្បីពងិងការគ្រែត
ក្រារបស់គោទោលើស្តី។ ក្នុងសង្គមគឺ តម្រូវឡើងខ្ពុលយកនូវ
ទម្រង់នេះ ឱាប់តាំងពីសម៉យបុរាណមករៀះ។ ពហុករិយាជីជា

ការកត់សម្ងាត់ចំពោះតម្លៃបន្ទុលរបស់បុរសនៅក្នុងសង្គម។ ពហុករិយាយាន ប្រយោជន៍ក្នុងទីផ្សារភាពដូចខាងក្រោម៖

១-អត្រាកូនមានចំណួនប្រើប្រាស់

ក្នុងប្រើប្រាស់នេះ មានលទ្ធភាពក្នុងការបង្កើតកូនបានប្រើប្រាស់ មនុស្សប្រើបង្កើតកូនជាមួយស្ថិតិប្រើប្រាស់ជាម្នាក់ ដែលមានសារ៖សំខាន់ក្នុងការផ្តល់ ផ្តល់កម្លាំងពលកម្មនៅក្នុងមុខរបរកសិកម្ម។ ពីក្រោមនេះ មនុស្សភាគប្រើប្រាស់ធ្វើការងារក្នុងមុខរបរ ផ្តល់កម្លាំងពលបាននូវត្រពូរសម្រេចនៅក្នុងគ្រប់គ្រងសង្គម។

២-ករណីប្រប្រឈមចំណាត់កែង

ដោយសារបុរសចង់បាននូវការពីប្រប្រឈម និង ឧសដ្ឋកាន់នាក់ទំនងកែងក្នុងចំណោមមនុស្សស្រី និង ករិយា។

គុណវិបត្តិនៃពហុករិយា

ចំណោមអីនទ្ទេទៅអំពើសង្គមគ្របាល

ក-ដោយសារស្ថិតិនអាជគ្រប់គ្រងទៅលើជីវភាពឱ្យបានល្អ ដូចខ្លះហើយ ទីបស្ថិតិនូលយកបុរសដែលមានលទ្ធភាពដូចមួយចំពោះជីវភាពភាត់ ទោះបីជាបុរស នៅមានកវិយាយចេញហើយ ដែលជាបុរាណហាតុមួយក្នុងការកើតឡើងនូវពេបាត់នៅការ។

ខ-នៅក្នុងគ្របាលកវិយា មានភាពសុកសាញដោយសារមានការប្រើប្រាស់និង ប្រចំណ្ឌក្នុងចំណោមកវិយាទាំងខ្សោយ។

គ-នៅក្នុងគ្របាលកវិយា មានការរងគ្រាប់ពីការផ្តល់ផ្តល់សម្បកិច្ច ក្នុង ចំណោមសមាជិករបស់គេ។

៣-ធម្មល្អាចិ(Polyandry)

ពហុស្សាគី ជាព្រមដៃមួយនៃការចងសម្បែនភ្លាមវាងស្ថិតិ និងបុរសប្រើប្រាស់ជាងម្នាក់ ប្រើបងបុនប្រើបងប្រើបងមានកវិយាយមគ្គាន់ម្នាក់។ ទម្រង់នេះ មិនសូវមានការនិយមដូចជាព្រមដៃពហុកវិយា ឡើយ។ ទម្រង់ពហុស្សាគីមានពីដូចខាងក្រោម៖

៣-១-ពហុស្សាមីនិយមបង្កើត

ក្នុងទម្រង់នេះ គីស្តីម្នាក់បានរៀបអាពាប័ពិពាប័ជាមួយ^១
ប្រាក់ ដែលជាបងប្រុស បើផ្ទេចប្រុសកីមានទំនាក់ទំនងកេខ
ដោយមានការងារភាពពីបងប្រុស និង មានការយល់ព្រមពីស្តី
ផែលជាបងថ្វេជេងដែរ។ ក្នុងដែលកែឱក្សត្រូវបានកំណត់ថា ជាប្រជាពលរដ្ឋបានបងប្រុស ដោយលាយបងប្រុសជាមួករៀបអាពាប័ពិពាប័ជាមួយនាង។

៣-២-ពហុស្សាមីនិយមបងប្រុសបង្កើត

ក្នុងទម្រង់នេះ គីស្តីម្នាក់មានស្សាមីត្រឹម ហើយ ចំណាយពេលវេលាស្សីឱ្យត្រាបាមួយស្សាមីនិមួយ។ ស្តីនេះមិនមានចំណងទាក់ទងជិតស្សិទ្ធិត្រូវបានរៀបចំជាមួយស្សាមីណាមួយឡើយ។
ក្នុងច្បាប់សាសនាគ្រោរបានរៀបចំឡើង ដើម្បីរៀបចំនឹងនូវមាតរបស់ក្នុងដែលកែឱក្សពីស្តីនោះ។

៤-ប្រព័ន្ធបានស្សាមី

១-ការលោកលន់នូវការចង់បានស្សាមីត្រឹមរបស់ស្តី។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

២-ភាពក្រីក្រពេកធ្វើឡើងន្តៃម្នាក់ទិន្នន័យត្រឡប់ដីរការ
តែជាមួយស្មាយ តែម្នាក់បាន។

៣-ពហុស្មាយីគឺមានគោលដោកតែបន្ទយអត្រាកំណើន
ប្រជាផន្លេ។

៤-ដែលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចរបស់ស្ត្រីដែលជាកវិយាមាន
ការកំណត់។

៥-ពហុស្មាយីគឺមានគោលបំណងត្រឡប់ និង ពង្កៀកគ្រឿង
សាររូមដឹងដោរ។

ប្រសិនបើយើងពិនិត្យម៉ែននៅក្នុងសង្គមខ្មែរ គ្របាល
និង អាពាហ៍ពិពាហ៍មានការប្រប្បលទៅតាមរចនាបទនៃជីវិ
ភាពសង្គមទាំងនេះ។

VI-អុទល់នៃត្រូវស្ថាន៖

គ្របាល គឺជាស្ថុបន្ទុនដែលកែវិញមុនគោននៅក្នុងសង្គម
មនុស្ស។ បើពិនិត្យពីចំណុចនៃស្ថាន៖សង្គម គ្របាលគឺជាការ

ចាត់ថែងរចនាសម្ព័ន្ធក្នុងការលើកស្មួយមុខងារសំខាន់ឱ្យមួយ ចំនួននៅក្នុងសង្គម។ គោលបំណងនៃអាណាព័ត៌មាប័តី ជាការធ្វើឲ្យមានសេចក្តីផ្លូវរាយដើម្បីបំពេញគោលបំណងនេះ ការបង្កើតក្នុងថា និង ការចិត្តិមក្នុងថាសម្រាប់បន្ទូរនៃសង្គម មនុស្ស។ ក្នុងករណីដែលមនុស្សមានចំណងៗនេះ មានសារ៖ សំខាន់ណាស់សម្រាប់ អាណាព័ត៌មាប័ មិនត្រីមតែការព្រម ព្រំងដើម្បីរស់នៅជាន់ដូចរស្សាមីកិរិយាបុំណែនាំ បើទៀតវាដារ មូលដ្ឋាននៃរចនាសម្ព័ន្ធសង្គមរបស់ក្រសារ ដើម្បីទាក់ទងជាមួយ ការត្រួតពិនិត្យរវាងបុគ្គលិនសង្គម។ គោលបំណងនៃអាណាព័ត៌មាប័ ត្រូវបានចាត់ទុកជាការបំពេញ កម្មា អត្ថ និង មុស្ស។ នៅក្នុងបញ្ជាផ្ទៃត្រឹមនៃការត្រួតពិនិត្យបន្ទៀមនូវគោលបំណងនៃត្ននាទី និង មុខងារនៅក្នុងក្រសារ។ ការសងគ្គុណាមីតុកម្លាយត្រូវបានបង្ហាញបានរហូតដល់ការបង្កើតក្នុង(ដំនាន់បន្ទូ) និងការបង្ហាញបានរហូតដល់ការចិត្តិម បីបានចំឡើងក្នុងដូចជាការអប់រំក្នុងឲ្យភាយជាមនុស្សណានៅក្នុង សង្គម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រោសារ

ការកំណត់នូវមុខងារគ្រោសារ មានអ្នកប្រាប់ជាថ្រីនបាន
ធ្វើការកំណត់ឡាតាំងទេស្សួនៗរបស់ខ្លួន។ ក្រុមអ្នកប្រាប់ទីមួយបាន
កំណត់ថាមុខងារសំខាន់នៃគ្រោសារ មានបូន្មតី៖

ក-បង្កើតក្នុងបន្ទាន់នាន់

ខ-ថែទាំក្នុងថោះ(ក្នុងផែននោះក្នុងខ្លួន)

គ-បង្កើនឱ្យចេះធ្វើការនិងស្វែងរកការងារឱ្យធ្វើ

យ-បង្កើនទំនើមទំហាប់ និង ធ្វើសង្គមកម្មទៅ លើក្នុង

ចំណោកក្រុមទីពីមានទេស្សួនៗខ្លួនពីក្រុមទីមួយ ដោយចែង
កម្មុខងារគ្រោសារជាតីរដ្ឋកជ្ជកី៖

១-មុខងារចាំបាច់

ក-បំពេញនូវចំណងកេទទៀតរៀងទាត់

ខ-បង្កើតក្នុងសម្រាប់បន្ទាន់នាន់ និង ចិត្តីមក្នុង

គ-ផ្តល់លំនៅដ្ឋានធម៌ក្នុង

ទ. មុខងារបន្ទាប់បន្ថែម

ក-សាសនា

ឧ-អប់រំ

គ-សេដ្ឋកិច្ច

យ-សុខភាព

ជ-សម្រាក់សាស្ត្រ

បច្ចុប្បន្នក្នុងចំណោមចំណុចទាំងអស់នេះ ត្រូយដាក់ត្រូវ
ងារជំនាញក្នុងសង្គមទៅហើយ។ /

អ្នកប្រព្រឹងមួយក្រុមទៅតុលាកំណត់មុខងារមូលដ្ឋាន
របស់គ្រែសាសនា មានផ្តុច នាងក្រោម៖

ក-ធ្វើឲ្យមានរបៀបរៀបរាយនៃការប្រព្រឹត្តនៃទំនាក់ទំ
នុងកេទ និង បង្កើតក្រុនសម្រាប់បន្ទាប់នាន់។

ខ-ថែរក្សា និង ហើរក្សានក្នុងការដាក់មុនស្សែរ។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

គ-សហប្រតិបត្តិការណ៍ និង បេងចែកការងារ។

យ-ពេញចិត្តរបស់ក្រុមប៊ូល។

ក្រុមគ្រូសារអ្នកប្រាផ្ទិតិសមូលយក្រុមទៅតានបញ្ញក់
ថា គ្រូសារមាន មុខងារសំខាន់ជាប្រើប្រាស់ ឬដូច្នេះគ្រូសារជារឿយៈ
ជាមធ្យោមណ្ឌលនៃការគោរពបុរាណ របស់សាសនា និង បុរិជិត។
គ្រូសារជាបិទការបំភៀសក្រុមក្នុងការគ្រប់គ្រង ដើម្បី ការសងសឹក និង
ការសំវាកកកំសាន្ត។ បាន៖សង្គមរបស់បុគ្គលអាស្រែយ៉ាងខ្សោះ
ទៅតាមបាន៖នៃគ្រូសារដែងដែរ។ ក្រុមនេះបានបេងចែកគ្រូសារ
ជាប្រាំប្រចេះ៖

គ-សេចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ឱន

ឃ-សេដ្ឋកិច្ច

គ-ការស្រោកកំសាន្ត

យ-ការពារ

ឃ-សាសនា

ច-អប់រំ

ចំណុចទាំងអស់ ខាងក្រោមនេះមុន្យារ សង្គមវិទ្យាពាណ
ទទួលស្ថាប័ន្ទាត់ទៅទៅលើមុន្យារចាំពាន់ ដែលនឹងធ្វើការហក
ប្រាយដូចខាងក្រោម៖

១-មុន្យារចាំឆ្នាំសំខាន់

ក-មុន្យារដីសាស្ត្រ និង ការបង្កើតក្នុងដីម្រីបន្ទូជំនាញ៖

ខ-មុន្យារបីបាត់ថែរក្សាក្នុង

យ-មុន្យារសង្គមកម្ម

ឯ-មុន្យារបង្កើតឡើងឡើង និង ផ្លូវការការងារ ឲ្យធ្វើ

ច-មុន្យារនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអភ៌ខិន

ក-មុន្យារដីសាស្ត្រ និង ការបង្កើតក្នុងដីម្រីបន្ទូជំនាញ៖

តាមទស្សន៍របស់អ្នកប្រាស់ទាំងអស់ ឬនកភាពទៅលើ
ចំណុចនៃការបង្កើតជំនាញបន្ទូ ដែលជាគោលបំណងសំខាន់

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

របស់គ្របាល អាពាហើពិតាប័ត្តិ ជានិធានការណ៍សង្គមសម្រាប់
ដឹកនាំនៃភាពសមជិមភេទដើម្បីបង្កើតជំនាន់បន្ទុ។ សកម្មភាពនៃ
ការបង្កើតក្នុងដើម្បីបន្ទុជំនាន់ ជាការវិងទុកនៃកុមារនូវការថែរ
ក្បារគេងឱ្យបានល្អ។ តាមទ្រីស្តីនៃការត្រួតពិច្ចបានទទួលស្ថាល់មុខងារ
ទាំងនេះយ៉ាងពេញលេញ។ អាពាហើពិតាប័ត្តិជាមធ្យាបាយធ្វើឡើ
មានប្រក្រតិភាពនៃទំនាក់ទំនងភេទ។ ធម្មចិរយានៃភេទ ជាពូទ័រ
គោរពតាមភាពថាំបាច់នៃទំនាក់ទំនងល្អូរបស់អាពាហើពិតាប័ត្តិ។
សង្គមខ្លះគឺអនុញ្ញាតឱ្យមានទំនាក់ទំនងភេទមុនអាពាហើពិតាប័ត្តិ និង
សង្គមខ្លះមានទំនាក់ទំនងភេទហោរយអាពាហើពិតាប័ត្តិ។ ដូច្នេះមុខ
ងារគ្របាលត្រូវបានបែងចែកជាបីផ្នែក៖

- a-ការបំពេញតម្លៃការនៃទំនាក់ទំនងភេទ
- b-ការបង្កើតក្នុងដើម្បីបន្ទុជំនាន់
- c-ផ្តល់ផ្តល់ចំណុចឱ្យការ លំនៅជ្រាន និង សំលៀក ចំពាក់
- a-ការបំពេញតម្លៃការនៃទំនាក់ទំនងភេទ

មុខងារមូលដ្ឋានរបស់គ្រប់គ្រង គីឡូម៉ែត្រមានប្រព័ន្ធការ និង
ចំណេះចំនួនដែលត្រូវការងារក្នុងការងារ អ្នកប្រព័ន្ធសង្គមវិធានមូលដ្ឋាន
ទទួលស្ថាល់ថាការបំពេញត្រូវការងារ ជាមុខងារសំខាន់មូល
ក្រសារពីការបង់ប្រាក់ក្នុងថ្ងៃដើម្បីបន្ទូជំនាន់។ នៅក្នុងសម្រាប់នឹងបង់
ការបំពេញត្រូវការងារ ជាមុខងារដើម្បីមានសារ៖សំខាន់នៅក្នុង
គ្រប់គ្រង និងការបំពេញត្រូវការងារមនុស្សមិនដឹងកនាំ
តីវាក្នុងនាមមនុស្សឡើយ។

b-ការបង់ប្រាក់ដើម្បីបន្ទូជំនាន់

ការបង់ប្រាក់ដើម្បីបន្ទូជំនាន់ជាមុខងារទីពីរដែលគ្រប់គ្រង
របស់គ្រប់គ្រងជាបច្ចុប្បន្ន។ យោងតាមការទូទាត់របស់សាសនាការ
បង់ប្រាក់ដើម្បីបន្ទូជំនាន់ជាមុខងារសំខាន់របស់គ្រប់គ្រង។ ហើយ
អាចនិយាយបានថាជាសកម្មភាពសាលនា ហើយមិនអាចបំពេញ
ដោយគ្រប់គ្រងមនុស្សបានឡើយ។ តាមត្រីស្តីដើម្បីត្រូវបានសងគ្គុណា
ដូចតាមត្រូវការបង់ប្រាក់ដើម្បីបន្ទូជំនាន់។ ឬចុះទីនាមការបំ
ពេញសារ៖ការងារដើម្បីបង់ប្រាក់មនុស្សបន្ទូជំនាន់ ដែលលក្ខណៈ
ធម្មជាតិវាងមនុស្សប្រុស និង ស្រី។ នៅក្នុងសង្គមមនុស្សបាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ពាត់ទុកក្នុងជាស្ថាលរបស់គ្រូសារ ហើយការបង្កើតក្នុងដើម្បីបន្ថែមនាន់ជាការត្រួកពិច្ចរបស់គ្រូសារ។

១-ផ្តល់ផ្តល់ចំណើអាហារ លំនៅដ្ឋាន និង សំលែកបំពាក់ជាផ្លូវការ

ចំណើអាហារ លំនៅដ្ឋាន និង សំលែកបំពាក់ជាផ្លូវការ សម្រាប់ទ្រព្យទ្រង់ដីរកាតរបស់មនុស្ស។ ចំណុចនេះគឺជាការទ្រព្យទ្រង់ផ្លូវការសម្រាប់សម្រាប់សមាជិកគ្រូសារ។ សមាជិកគ្រូសាររក ប្រាក់ចំណុលដើម្បីផ្តល់ផ្តល់ចំណើអាហារលំនៅដ្ឋានសំលែកបំពាក់ និង ប្រជាប់ប្រជាប់ប្រជាសំទាំងឡាយ។ សមាជិកគ្រូសារទាំងអស់ ត្រូវតែមានលំនៅដ្ឋានត្រូវតែមានចំណើអាហារ និង ត្រូវតែចំអិន នៅក្នុងផ្ទះរួម។

២-មុខងារបីប្រចាំថ្ងៃក្នុងក្នុងក្នុង

គ្រូសារគឺជារចនាសម្ព័ន្ធនៃការពាត់ចែងការងារ និង មានមុខងារសំខាន់ ក្នុងការបីប្រចាំថ្ងៃក្នុងក្នុងសមាជិកទាំងអស់នៅ ក្នុងគ្រូសារ។ សមាជិកនៅក្នុងគ្រូសារ ឬចងារ កុមារ ជនពិការ ពាល់ជែរ គីរស់នៅក្នុងក្នុងគ្រូសារ ធាយសារគ្រូសារ និង

ថែទាំគ្រោះដោយក្នុងអាណាព្យាល់ ចំណុចទាំងអស់នេះ ជាតុនាទីរបស់គ្រោះ នៅត្រប់សម្រាប់ការទាំងអស់របស់មនុស្ស ជាតិ។ នៅក្នុងមុខងារទាំងពីរនេះ គ្រូពាណិជ្ជកម្មបំពេញដោយគ្រោះ ហើយបច្ចុប្បន្នមុខងារទាំងនេះ គ្រូពាណិជ្ជកម្មបំពេញដោយរដ្ឋ។

គ-មុខងារសង្គមកម្ម

គ្រោះគឺជាស្ថាប័នបប់មស្រប់ធ្វើសង្គមកម្មដល់ក្នុង ថា នៅក្នុងប្រទេសកម្មជាប្រព័ន្ធការពួកគ្រូគ្រោះគាន ប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដែលរាយការណ៍នៅក្នុងកម្មដល់ក្នុងថា ការ កំណត់ក្នុងតំណាក់កាលនៃជីវិតធ្វើការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធដើម្បីទូរ អនុវត្ត កម្មនៃបទផ្ទាន និង តម្លៃ ប្រពិត្តិភាពពាណិជ្ជកម្មប្រព័ន្ធដែលប្រព័ន្ធគ្រោះ រាយការ រាយការ ក្នុងសង្គមល្អ ធ្វើឡើសង្គមទូលាថានប្រព័ន្ធទានល្អ ហើយភ្លាយជាសង្គមល្អ។ គ្រោះថែកចាយការអប់រំនៅកាន់សមាជិកនូវរាល់ កម្មរគ្គុដែលធ្វើឡើសមាជិករបស់គ្រោះភ្លាយជា មនុស្សល្អនៅក្នុងសង្គម។ ដែលការសង្គមកម្ម តីចាប់ធ្វើមពីការចាប់កំណើត រហូតដល់ទីបញ្ហាបែនជីវិត។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

យ-មុខងារបង្ហៀនឈរចេះធ្វើការ និង ស្ថិតិភាពការងារឈរចេះ

ក្នុងថែរបស់មនុស្ស មិនមានសការដូចជាក្នុងរបស់សត្វ បានឡើយ គឺត្រូវប្រមានការថែរក្សាតុងរយៈពេលនេះ។ ទាំងឯាំង នេះ ការទទួលការថែរក្សាតុងថោះ របស់មនុស្សបានពេតាពាយឃោះ គ្របាលបីៗ ឈ្មោះៗ តាមរយៈគ្របាលសមាជិកទាំងអស់ ត្រូវបានធ្វើ ការចាត់ថែងទូទៅនាទី និងបានខ្សោះថោះការបច្ចេកទេសមួននៃរបស់គ្របាល និមួយៗ កើតាការរបៀបចូលទូទៅនាទី និងបានខ្សោះថោះក្នុងសង្គមដឹង ដួរ។ ទំនាក់ទំនងរបស់គ្របាលបច្ចេកទេសមាជិកគ្របាលទៅក្នុង បន្ទាត់ នៃការដោតដឹងយោលីការការគ្រប់គ្រងនៃមរតភកគ្របាល។

លទ្ធផលនៃការបំពេញទំនាក់ទំនងនេះ គឺបានដឹងទូទៅក្នុង ផែនដាការបន្ទាត់នាន់មនុស្ស។ កំណើននៃក្នុងម្នាក់ទៅក្នុងគ្របាល គឺជាការបំពេញទូទៅការត្រួតពិច្ច ធ្វើឈរជាផិសាសនីមានការស្ថិត ស្ថុរ។ គ្របាលជាស្ថាប័នមួយដែលបានបង្កើតឡើង សម្រាប់បង្កើត និងអប់រំ ក្នុងថោះ។ ការចាប់កំណើន និង ការចិត្តឱ្យក្នុងថោះ ទោះបីក្នុងនោះ មិនមែនក្នុងនោះហេត្តិក្របាលកើតឡើយ កើច្បាប់កំណត់ថាដាក្នុង ស្របច្បាប់ដួរ។

ធម្មានរេសចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ខិន

ក្នុងផលប្រយោជន៍នៃប្រព័ន្ធឌ្ឋានរូបគីបំពេញមុខងារ នៃរេសចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ខិនបានប្រសើរបំផុត។ គ្របាយ ត្រូវបានចាត់ទុកចាត់ក្រុមដំបូងគេនៅក្នុងសង្គម(ក្រុមបបំម) ហើយជាចលករធ្វើអនុវត្តកម្មរវាងក្នុង និងខ្លួន ម្នាយ ដែលធ្វើ ឲ្យក្នុងមានភាពស្សីទូទៅលទៅនឹងចរិតលក្ខណៈរបស់មាតាបីតាម មុខងាររេសចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ខិនព្រមទាំងប្រព័ន្ធដ្មីរ ទាក់ទងដែលធ្វើឲ្យ មានការដ្ឋានជាបន្ទូរអារម្មណ៍រវាងគ្នានៅក្នុង ទៅមក និង ស្ថាបនាទូទៅទុកចិត្តរបស់ ក្នុងទូទៅបានទូទៅអារម្មណ៍ ចិត្តសាស្ត្រយោងតាមការផ្តល់កំណើនបំពាណិជ្ជកម្មរបស់ក្នុង ជាទូទៅការ អប់រំក្នុងមានភាពស្សីទូទៅទុកចិត្តរបស់ខ្លួន និង ផ្តល់ លើទំនើមទំនាក់នៅមុខងារនៃរេសចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ខិននៅក្នុង សង្គមកម្ម។

មុខងារនៃរេសចក្តីស្រឡាញ់ និង ការអត់ខិនជាមុខងារ ម្នាយក្នុងចំណោម មុខងារសំខាន់ៗទាំងឡាយរបស់គ្របាយ ដែល ផ្តល់ឱ្យការសក្ខុងការពារិនិងនូវទំនាក់ទំនងស្សីទូទៅជាមួយគ្នា។ ការ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រុសារ

សង្គមរាយក្រោមការបង្ហាញជាមួលដ្ឋានសំខាន់ និង អាពាហ៍ដីពាហ៍ និង គ្រុសារ។ បុគ្គលជាសមាជិកគ្រុសារ ទទួលបាននូវ សេចក្តីសង្គមរាយ អាណាពអាសូរ និង សន្តិសុខ ពីគ្រុសារ។ ទនាក់ទំនងរវាងស្ថាបី និង ករិយាថ្នូរបានពង្រឿងតាមរយៈចំណងអាពាហ៍ដីពាហ៍។ សេចក្តីសង្គមរាយក្រោមរាយ និង ករិយា ជាទូទៅកែវិតទ្វីងតាមរយៈគ្រុសារ ដែលធាក់ហើននូវសេចក្តីរីរាយសហរុប្បាយ និង ទុក្ខូយជាមួយគ្នា។ ប្រសិនបើតាន សេចក្តីសង្គមរាយបស់គ្រុសារ និង ធ្វើសមាបារណកម្មដើម្បី ការឱកចម្រិននៃបុគ្គលិកលក្ខណៈមនុស្សម្នាក់។ កំការរស់នៅជាគ្រុសារមិនអាចកែវិតមានបានទៀត។ គ្រុសារដើរក្នុងនាមីស៊ែន់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ក្នុង។

តម្រូវការនៃមុខងារសេចក្តីសង្គមរាយ មានការបារាំង អារម្មណ៍ពិសេសនៅ ពេលដែលគ្រុសារបានទាំងកន្លែងនានា និងចំណុលក្នុងគ្រុសារសូល។ នៅក្នុងគ្រុសារបែបនេះ ជាធិសេសនៅ ពេលដែលមាតាឃេលជាស្ថិភាយជាអ្នកធ្វើការងារចំនួន ដោយ សារភាពគ្រោះផ្តល់ការបស់មុខងារនៃសេចក្តីសង្គមរាយ និង ការអត់

និងនៅក្នុងគ្រប់ទីនាមីនាម និងនៅក្នុងក្រសារ។
ជាទូនៅមុខងារស្រលាក់ និង អត់និង កែវិធានឡើងពីដឹងដីការ
និង អ្នកដែលមានភាពជិតស្តីឡើងជាមួយថាសំខុំ ដោយកុំហេត
យល់ត្រា។ បរាជីយក្នុងបញ្ហានេះ គឺធ្វើឲ្យមានភាពរំដើរបំផុល
ចំពោះ កុមារស្តីពីសេវភាពនៃគ្រប់ទីនាមីនាម និងសង្គមជាទូនៅ។

ន្ថានភាពមិនធ្លើតាមមិនធ្លើតា នៅពេលដែលបិតា ជាតិ
សេសមាតានៅ ឆ្លាយពីក្នុងកុងយុះរកុងយុះ ហើយកុមារត្រូវបាន
ប្រាយនៅខ្លួនខ្លួនដៃថែរក្សាមិនឱ្យ កុមារណាត់បង់នូវភាពអាណាព
អាស្សរ និង សេចក្តីស្រលាក់។ ស្រីត្រាតែនខ្លួនបានត្រូវជាបានយ
និងមានពេលថែរក្សាក្នុង ហើយកុំនៅឆ្លាយពីក្នុងក្នុងរយៈណែនាំ
ហើយត្រូវកំប្រារការងារថែរក្សាកុមារនៅឲ្យអ្នកដៃថែរក្សារ។

មុខងារនៃសេចក្តីស្រលាក់ និង ការអត់និងគីជា
មេដ្ឋានយក្នុងការសំនោះនោះ ព្រាស្ស់យទាក់ទងត្រូវតែអនុវត្តតាម
លក្ខណៈធ្លើតាតិ ដែលបង្ហាញឡើងតាមលក្ខណៈនៃសេចក្តី
ស្រលាក់ និង ការអត់និងមាតាបីតាតាមួយក្នុង។ មាតាបីតាត្រូវតែ
មានអារម្មណីយកចិត្តទុកដាក់ពេនីក្នុង។ មាតាបីតាត្រូវមិនមាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ត្រីមតែសេចក្តី សេចក្តីស្រឡាត្រង់ និង ការអត់ខិនបុំណូរ៖ បើនេះ
គ្មានៗ ដាក់ទណ្ឌកម្មមួយចំនួនចំពោះ កំហុសដែលកូនធ្វើ។

២-ទុខងារបន្ទាប់ចស្សំចស់គ្រូសារ

២-១-មុខងារសេដ្ឋកិច្ច

ការងារគ្រូបានបែងចែក តួនាទីរបស់គោលក្លោក សមាជិកប្រុស ត្រូវផ្តល់ឱ្យ
ការងារជិតាកញាបេងក្រោមដៃខែ សមាជិកប្រុស ត្រូវផ្តល់ឱ្យការងារ
ស្រាល់ ឬចុចជាការថែរក្សាក្នុងចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ
ក្នុងដែលភាពធ្វើការងារ កើតូចយកម្លាំងដល់ឱ្យតុកម្លាយដែងដើរ។
ឯងចេះការបែងចែកការងារជាការដូចយបន្ថុរការណាក់ទម្រង់ ការ
ងារទៅលើបុគ្គលម្នាក់ និង បញ្ជាក់នូវការបំពេញសកម្មភាព
ជាប្រព័ន្ធដោយគ្រូសារ។ គ្រប់សមាជិកគ្រូទន្លេលើសត្រូវ និងធ្វើ
ការងាររូមគ្នា ចំពោះប្រាក់ចំណូលគ្រូបានផ្តល់ឱ្យដោយ សមាជិកគ្រូសារស្របបំពេញតម្លៃការបស់សមាជិកទាំងអស់។
ទេរ សម្រាតិរបស់គ្រូសារមានចំណាំ គេហដ្ឋាន នៃសំគាល់ ប្រាក់
របស់របរមាន និង.... ឬជាប្រព័ន្ធសម្រាតិរបស់សមាជិក

ទាំងអស់។ គ្រុសារធ្វើរោះចក្ខុវិក នៅលើត្រពូសម្បត្តិ ហើយការធ្វើនេះក្រោម សម្បត្តិតែងតែមានភាព ស្ថិតាចំពោះ សមាជិកទាំងអស់។

ប្រភេទមុខងារមិនស្ម័គ្រែសំខាន់ គឺជាមុខងារដែលបារៀបចំ សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច។ នៅក្នុងគ្រុសារមានទំនួលទំហំជាប្រចិន គឺជាអ្នកដំឡើងប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីបំពេញតម្លៃការទោក្នុង នៅខេត្តក្រោម។ សមាជិកទាំងអស់របស់គ្រុសារ កំពាន ចូលរួមក្នុង ក្រសួងសាធារណៈហកម្មផែនដូរ។ នៅក្នុងសម្រាយបុរាណ សមាជិក ឱ្យយកចាប់ចូលរួមក្នុងគ្រុសារត្រូវបានទទួលស្ថាល់ និងធានានៅក្នុង សង្គម។ គ្រុសារត្រូវបានកំណត់ថាគារការបំពេញតម្លៃការរបស់ សមាជិក ហើយបច្ចុប្បន្នគ្រុសារបានបាត់បង់នូវមុខងារបំពេញ តម្លៃការសមាជិក ពីប្រព័ន្ធភាសាអិល្បេចំណើអាហារ និង សំលៀក បំពាក់ពីផ្សារ។ ក្រោពីនេះ សមាជិក គ្រុសារត្រូវបានចងក្រាប់ទៅ និង សកម្មភាពខាងក្រោមផ្លូវជាប្រចិន។ មុខងារគ្រុសារត្រូវបានការបំពេញ នៅក្នុងដោយភ្លាក់ងារសំខាន់ៗទាំងឡាយរបស់សង្គម ឬចងក្រាប់ទៅ នៃបែងចែកការងាររវាងបុរស និង ស្តី។ សមាជិកគ្រុសារត្រូវបាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ឯការណ៍ និង ដួយត្រានៅក្នុងការកែលំអស់ដឹងទូទៅគ្រូសារ។
កម្ពុជាឌីជាស្ថាប័នសេដ្ឋកិច្ចដើរ សំខាន់ផែលគ្រូបានការពារ និង
ទ្រព្យដីដោយគ្រូសារ។

២-២-ខ្លួនខ្លាតោយភាព

គ្រូសារ មានច្បាស់ទូលាបនៃការអប់រំគ្រូសារ ធម៌ក្នុង
ផែលជាអ្នកទទួល ការប្រើកហើនទស្សន៍ និង តម្លៃសាសនាទី
អាណាព្យាពាល។ គ្រូសារនាសម័យទំនើបយើងនេះមុខងារ
សាសនាបានភ្លាយជា ទស្សន៍វិស័យផែលមិនទាក់ទងជាមួយនឹង
សាសនាទី។

២-៣-មុខងារអប់រំ

គ្រូសារជាក្រោកការអប់រំក្នុងពេលយ៉ាងសំខាន់។ ក្នុងគ្រូ
បានប្រើកហើនអ្នក ជាចំបួនពីអាណាព្យាពាល ហើយស្រួលថ្វីនេះគ្រូ
បានប្រើកហើន និង សិក្សាបន្ទីមតែយកសាលាទី។ គ្រូសារនាសម័យ
ទំនើបការអប់រំគ្រូបានចាត់ថែងតាមមុខដំ នាយកនៅក្នុងសាកល
វិទ្យាល័យ និង មហាវិទ្យាល័យបច្ចេកទេសទាំងឡាយ។

២-៥-មុខងារសុខភាព

នាសម័យវិទ្យាសាស្ត្រមិនទាន់ដើរលើពីនិត្យមុខងារ ដែល
ទាក់ទងនឹងសុខភាព ត្រូវបានបំពេញដោយគ្រសារ បើផ្ទៃនាមពេល
បច្ចុប្បន្នមុខងារដែលទាក់ទងនឹងសុខភាព ត្រូវបានទទួលខុសត្រូវ
ដោយមន្ត្រីរោទយ៍ និង គីឡិកជាជោះម៉ៅ ក្នុងត្រូវបានស្វែកថោកក្នុង
គ្រសារ និង ស្វែកថោកក្នុងកន្លែងគំពាមាតានឹងទារក។ លើសពីនេះ
ការសំរាកកំសាន្ត ត្រូវបានទទួលខុសត្រូវដោយគ្រសារ និង គីឡិក
កំសាន្ត។ គ្រសារត្រូវបានចាត់ទុក ជាស្មូលនៃគុណធិនិមនុស្ស
ជាតិ។ គ្រសារបានបណ្តុះបណ្តាលមួយភាយជាតលរដ្ឋល្អ តាមរយៈ
ការថែកចាយមួយពលរដ្ឋនូវគុណធិនិមល្អ ឬចងារសេចក្តីផ្សែបារ
សេចក្តីអាណាពិតអាស្សរ ការស្វាប់បង្ហាប់ សហការណ៍ និង ការដ្ឋាយ
ត្នាខេវិញ្ញាទោមក។

២-៥-មុខងារសង្គម

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

មុខងារសង្គមរបស់គ្រូសារមានសារ៖សំខាន់ណាស់
ពីគ្រោះគ្រូសារគឺ ជាមួលដ្ឋាននៃក្រសួងសង្គម។ មុខងារសង្គម
ផែលសំខាន់ទាំងនេះរួមមាន៖

ក-មុខងារសកម្ម

បានរបស់បុគ្គលនៅក្នុងសង្គម ត្រូវបានកំណត់ឡើង
ដោយគ្រូសារ។ រហូតដែលក្រសួងក្រឡព្យសម្បត្តិរបស់បុគ្គល
គឺជារបៀប និង ជាទំនើមទំនាក់នាក់ នៅក្នុងក្រសួងបស់ពួកគេ។

ខ-ការគ្រែពិនិត្យសង្គម

គ្រូសារគឺជាមធ្យាពាយមិនធ្វើការនៃការគ្រែពិនិត្យសង្គម។
សមាជិក របស់គ្រូសាររៀនសូត្រគន្លេដ្ឋានទូទៅអំពីសង្គមតាម
រយៈគ្រូសារ។ គ្រូសារបានបង្កើតនូវអាកប្បែកិរិយារបស់បុគ្គល
ផែលជាសមាជិកគ្រូសារ គ្រូសារដូយព្រំង និង ទ្រព្រំងនៃ
រហូតដែលរបស់សង្គម ហើយនិងជឿរាងដែលនូវសាមគី
ភាពក្នុងចំណោមសមាជិកគ្រូសារ។

គ-ថែរក្សាខ័ណ្ឌដំណោលសង្គម

គ្រសារជួយថែរក្សាទុរក្សាផែលសង្គមកំឡុងពាត់បង់
និងបញ្ចូនបន្ទុ ទៅការដំណាន់ក្រោយ។ ការរៀបចំនៅមេដោយ
ប្រព័ណីយ៍ មន្ទីរបាយប្រជាបីយ៍ សិល្បៈ និង ទស្សន៍
ត្រូវបានបញ្ចូនបន្ទុពីដំណានមួយទៅដំណានមួយឡើតជាបន្ទុបន្ទាប់។

យ-ជួយ ជ្រើសរើសគុរសករ

គ្រសារជួយសមាជិកគ្រសារពេញឃើញក្នុងការជ្រើសនឹង
សគ្គរសករ។ ថ្មីបើមិនស្ម័រមានការប្រើតប្រើងក្នុងការជ្រើស
រើសគ្គរសករ និងសង្គមទាំងនេះ ហើយកើតក្រុងការជ្រើសរើសគុរសករ
មានសារ៖ សំខាន់នៅក្នុងការជ្រើសរើសគ្គរសករនៅក្នុង អាពាហ៍
ពិចារ៉ាងដែរ។

ការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រងការ

មុខងារជាប្រព័ណីយ៍របស់គ្រសារមានការប្រប្លល
ទៅតាមរបៀបរបបជីវភាពនៃសង្គមលោកខាងលិច ដែលជាប្រព័ណី
សង្គមមានភាពលូតលាស់លើផ្ទៀងផ្ទាត់ ឧស្សាហកម្ម នគរូបនីយកម្ម
វិទ្យាសាស្ត្រ និង បច្ចេកទេស។ ដូច្នេះភាពលូត លាស់ទាំងនេះ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

បានភ្នាយជាក្តាក់ងារសំខាន់ដែលដល់ក្នុងយកនូវមុខងារទាំងនេះ។
មុខងារដែលពីមុនគ្រប់បានបំពេញដោយគ្របាល តែបច្ចុប្បន្នគ្រប់
បានបំពេញដោយសង្គមទាំងនេះបានដូចជា៖

a-មតិយោសាលា និង សួនកុមារ

ស្ថិតិ ដែលធ្វើការងារគ្រប់បច្ចុនកូនឈរទៅវេវនៅក្នុង
មតិយោសាលា ដែលជាកំនើងអប់រំដោយស្ថិតិមេលថែរក្សា និង
ចិត្តិមក្នុង។ កុមារគ្រប់នៅក្នុងមតិយោសាលាបែងកំសាន្ត
រហូតដល់ម្នាយគេចេញពីធ្វើការងារ។ ហើយនៅក្នុងទីក្រុងផ្ទះ
និងទាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍នូវសួនកុមារសម្រាប់កុមារបែង
កំសាន្ត ដែលពីមុនមកការងារនេះ គឺជាការគិតគូរបាយគ្របាល។
មតិយោសាលាសម្រាប់កុមារទទួលអប់រំកុមារចាប់ពីភាយុ ៣ ទៅ
៦ឆ្នាំ។ ការងារទាំងអស់នេះ ជាការដ្ឋាយសម្រេចដល់ការ
លំបាតករបស់ស្ថិតិ ដែលធ្វើការងារ បុប្រកបមុខបរចិត្តិមជីត។

b-មន្ទីរសម្អាត និង មន្ទីរពេឡ្យស្ថិតិ

សម្រាប់ប្រព័ន្ធអាសយដ្ឋាន ប្រសុទ្ធខោះក្នុងផ្ទះជាមួយនឹង
អបុរាណាបច្ចុប្បន្នក្រសារដែលមានតម្លៃសម្រាត ត្រូវ
បានប្រសុទ្ធផ្លូវការ(ផ្លូវការ)នៅក្នុងមន្ត្រីសម្រាត។ សម្រាប់នឹងប្រសិទ្ធភាព
អំឡុងពេលមានគំរូដើរនៅក្នុងមន្ត្រីសម្រាត ដើរពីគ្រោះជា
អ្នយដ្ឋីបណ្តិត ហើយទៅសម្រាកនៅក្នុងមន្ត្រីពេលនៅពេល
ប្រសុទ្ធតែមទៀតនៅពេលមានតម្លៃការចាំបាច់។ ប្រសិទ្ធបែងចែក
ជាក់នៅពេលប្រសុទ្ធអាចប្រើបានបានប្រចាំថ្ងៃ ដោយគ្មានពន្លាប់
ឡើយ។ ការខ្ចោះខាតសម្រារ៖នៅក្នុងផ្ទះ និង ការខ្ចោះខាត
វិធីព្យាពាលទាន់សម្រាប់សម្រាប់ប្រព័ន្ធដើម្បីមានគ្រោះជាក់ដល់
ជីវិតបស់ម្តាម និងក្នុងពេលប្រសុទ្ធតែមនៅក្នុងពេលប្រសុទ្ធតែម បុញ្ញបាតុមួយ
ឡើតនៅការប្រើប្រាស់មន្ត្រីសម្រាត សម្រាប់សំណាលក្នុង គឺជាការ
បំបាត់នូវប្រព័ន្ធគ្រោះម្រួម។ លំនៅផ្ទះនៅក្នុងទី ក្នុងមានភាពឆ្វុង
ចង្វុត ដើម្បីសម្រាប់ប្រព័ន្ធដើម្បីមានការលំបាកក្នុងការកំសរនៅពេលប្រសិទ្ធិ
មានជំងឺ ឬ ប្រសុទ្ធតែមទៀតនៅក្នុងមានជំងឺ ឬ ប្រសុទ្ធតែមទៀត
បុគ្គត្រូវបានបញ្ចូនទៅមន្ត្រីសម្រាត ដែលដើរសវាងនូវការពួយ

ចំណែកដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

បានមុនុណិតីគ្រារ៖ ថ្ងៃកំទាំងឡាយ។ បច្ចេកទេសនាមពេលបច្ចុប្បន្ន មានវេជ្ជបណ្ឌិតសម្រាប់ជំនាញនៃដំឃីទាំងឡាយ។ អ្នកជំនាញនាង ដំឃីស្តីមាននៅតាមទីក្រុង និងដែនបនទទាំងឡាយទូទៅដែរប្រទេសសម្រាប់ព្យាពាលុយលំស្តីរួមគ្រារ៖ ដោយដំឃីទាំងឡាយ។ ពីអគ្គិភ័យការ ងារនេះត្រូវបានបំពេញយ៉ាងកិច្ចការ និង គ្រារ៖ ថ្ងៃកំនៅតាមគ្រូសារ។

c-គិលានុបង្ហានកុមារ

សម្រាប់នឹងបានការយកចិត្តទុកដាក់លើការព្យាពាលុយ បស់ស្តី ហើយ កីមានជំនាញព្យាពាលុយចំពោះកុមារដួងដែរ។ ពីអគ្គិភ័យការព្យាពាលុយកុមារត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងផ្ទះ។ បីនៅបច្ចុប្បន្ន កិច្ចការនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងគិលានុបង្ហាន សម្រាប់កុមារ។ បីនៅកិច្ចការនេះមិនមែនមានន័យថា ការទទួលខុសត្រូវលើបញ្ហានេះ ធ្វើឡើងដោយគ្មានការទទួលខុសត្រូវពីគ្រូសារឡើយ។

d-ស្តីថែកុមារ

ឱ្យតុកម្មាយដែលធ្វើការងារ បូប្រកមមុខប្រចាំពីរឆ្នាំ និងជីវិត ត្រូវការចាំបាច់នូវអ្នកចំណេះក្រុមហ៊ុនរបស់គោ។ ស្ថិតិមួយចំនួនជាអ្នក វាប់រងការងារក្នុងការចំណេះក្រុមហ៊ុន។ ឱ្យតុកម្មាយដែលធ្វើការងារ បូប្រកមមុខប្រចាំពីរឆ្នាំ និងជីវិតបានបញ្ចូនក្នុងទៅការកែវិនិច្ឆ័យ ដែល ទទួលខុសត្រូវក្នុងការចំណេះក្រុមហ៊ុនរបស់គោ។ ការងាររបស់ស្ថិតិ ចំណេះក្រុមហ៊ុន គឺចំណេះក្រុមហ៊ុននៅពេលដែលម្នាយរបស់គោចេញទៅធ្វើ ការងារ ហើយតាត់ទទួលបានមកវិញ្ញុរក្សាថ្មីតិចិតិឱ្យតុកម្មាយរបស់ ក្រុងទាំងនោះបង់ចូរ។

e- សណ្ឋាគារកោដីយដ្ឋាន ភូមិកំសាន្ត និង កិច្ចការ សាធារណៈ:

សម្រាប់ក្រសារជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចំណោះមនុស្សទាំងអស់ជាន់ ក្នុងក្រសារ ការងារធ្វើ កុមារកំព្រោះ និង ជនពិការ។ ប៉ុន្តែ នាថេលបច្ចុប្បន្នគីរដ្ឋាកិច្ចាល ជាអ្នកទទួលវាប់រងក្នុងការផ្តល់ ចាស់ជាន់ អ្នកគ្រប់ការងារធ្វើ កុមារកំព្រោះ និង ជនពិការ។ ប្រព័ន្ធនេះត្រូវបានដាក់ឡើងដូចជាសេដងនិវត្តន៍ ការធានាការបែង រែង សក្ខិសុខ និង សុខមាលភាពសង្គម។ ការពាក្យដែងដូចជាបាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ផ្តល់ការង្ហេចជានៅក្នុងប្រទេសអាមេរិក ឬសីវិស អាណីមិង
អីតាមី ។ល។ ប្រព័ន្ធកើតកំពុងប្រ ព្រឹត្តទៅធែងដែរនៅក្នុង
ប្រទេសកម្ពុជា។

ឯកចេះមានស្ថាប័នជារ៉ែន ដូយគ្រូសារនៅក្នុងការ
បំពេញការត្រួតពិច្ចរបស់ខ្លួន។ សណ្ឋាគារ កោដនិយម្យាន រោង
ការពិយនុ និង ភូមិកំសាន្តផ្តល់នូវការប្រឡង រាល់ការចំណាយ
លើបញ្ហាថាស់ជាភាសាអ្វីក្នុងការងារដើរក្នុងការងាររបស់
គ្រូសារ។ ស្ថាប័នទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែ បំពេញនូវភូមិដែលខ្លះខាត
របស់គ្រូសារវិតបុំណូរ៖ បុំនៅមិនអាចដើរក្នុងការងារដើម្បីសង្គម
ទាំងស្រុងបានឡើយ។

៥-រចនាសម្រេចនៅថ្ងៃនេះ

សាធារណ៍តីជាទំនាក់ទំនិញតាមរយៈចំណងអាពាហ៍ពីពាហ៍
រាយក្រកូលពីរូមត្រូវ។ សាធារណ៍តីជាការចងក្រាប់នូវសាធារណ៍
ហិរញ្ញម ដើរឡើងតាមរយៈអាពាហ៍ពីពាហ៍ និង ការរូមបញ្ចូល

នៃប្រភេទផ្សេងទៀតដូចជាការស្វែមកុនយកមកចិត្តធមជាជីម។
សាច់ញ្ញាតិមាននឹងសំខាន់បំផុតនៅក្នុងមុខងារសេដ្ឋកិច្ច និង
នយោបាយ និងឱ្យបុព្ទកាលនៅក្នុងតម្លៃការនៃសិទ្ធិ និង
កាត់កិច្ច ដែលទទួលបានពីការដួយប្រគល់របស់សហគមន៍។ ការ
សិក្សាដែលវិនិយោបន់កម្មករនៅក្នុងខស្សាបកម្ម បានបង្ហាញឡើង
យើងថាសាច់ញ្ញាតិនៅពេល មានសារ៖សំខាន់នៅក្នុងការត្រួត^{ពិនិត្យលើសិរិយាបន្ទរបស់បុគ្គល} ហើយជាប្រព័ន្ធឌីជាន់ការដួយត្រូវ
នៅក្នុងការបង្ហាញ លើសពីនេះសាច់ញ្ញាតិបានដើរត្រូវនាទី និង^{ដូចជាផ្លូវការដែលជាដែកមានសារ៖សំខាន់នៅក្នុងសាយគីតិកាតរវាង}
រូណុះថ្វាក់ខ្ពស់ និងប្រភេទផ្សេងៗរបស់ពួកវរជន។ បើត្រូវនៅពេល
ដែលលើកបញ្ញានេះមកពីការក្សា វានៅពេលកដើរកយើងថា សាច់
ញ្ញាតិ និង រចនាសម្ព័ន្ធ គ្រប់សាច់ នៅពេលមានតម្លៃពាណិជ្ជកម្មដែលដោយ
លើរចនាសម្ព័ន្ធសង្គមទំនើប។

១-សាច់ញ្ញាតិ និង ជីដូនជីតារូម

ទំនាក់ទំនងដែលកែតមានឡើងតាមរយៈការភ្លាប់សាច់
សារលោបាត គ្រប់បានចាត់ទុកចាត់ សាច់ញ្ញាតិនេះជីដូនជីតារូម

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ផ្នែកជាការភ្នាប់សាច់សារលោកបិត្យរវាង មាតាបិតា និងក្នុងរបស់គេ និង រវាងក្នុងផែលមានមាតាបិត្យម៉ា ក្នុងប្រុស ស្រី បង្កួន ប្រុសស្រី ពួមឱងខាងខ្លួន.....។ល។ មនុស្សទាំងនេះ មានទំនាក់ទំងជាសាច់សារ លោកបិត្យដើរក្នុងសាច់សារមានឯកសារ (ត្រកូល) ខ្លួន ក្នុងសាច់សារកៅតីឡើងពីអាពាហ៍ ពីពាហ៍ដើរក្នុងសាច់សារ ចំនួននៃទំនាក់ទំងជាការភ្នាប់សាច់សារ ចំនួននៃពាហ៍ដើរក្នុងសាច់សារ ដែលមានការរៀបចំពីអាពាហ៍ពីពាហ៍។ មិនត្រីមតែក្នុងកម្មោះ ដែលជាអ្នកដែល ព្រៀងទំនាក់ទំងជាមួយក្នុងក្រម៉ា និងសាច់ញ្ចាតិរបស់គេបីណ្ឌារោះទេ បីណ្ឌាសមានឯកគ្រូសាររបស់ក្នុងក្រម៉ា និងក្នុងកម្មោះ ក៏ពានចង្វាប់ជាសាច់ញ្ចាតិស្ថានកុងចំណោម ពួកគេធោន ដែរ។ ឬចេះបុរសម្ងាក់បន្ទាប់ពីរៀបអាពាហ៍ពីពាហ៍ពានភ្នាយជាស្មារី បង បុ បុនថ្វីប្រុស ក្នុងប្រសារ និង ឱិតុកមា.....។ល។ នៅក្នុងគ្រូសារខាងស្រី។ ករណី ឬចង្វារោះដែរចំពោះក្នុងក្រម៉ាពានភ្នាយជាករិយា បង បុបុនថ្វីស្រី ក្នុងប្រសារ និង ម្នាយមិន....។ល។ នៅក្នុងគ្រូសារខាងស្រី។ ញ្ចាតិស្ថានខ្មែរមានសាច់ញ្ចាតិស្ថានថ្វី សាច់សារលោកបិត្យរួម និង សាច់ញ្ចាតិខាងម្នាយ។

ក-ញាតិសន្តានខ្សែជិត ខ្សែទីពីរ និងខ្សែទីបី

សាខាឌែលសាច់ញាតិត្រូវបានលើកយកមកពិចារណាយ៉ាង
មួយម៉ាត់។ ផ្លូវកាលើមួយដ្ឋាននៃបង្កួន ដែលមានខ្សែស្រឡាយ
ជិត ឬ ខ្សែស្រឡាយឆ្លាយត្រូវបាន ចាត់ថ្នាក់ជាសាច់ញាតិខ្សែ
បច្ចេក(ជិត) ខ្សែទីពីរ និងខ្សែទីបី។ មនុស្សដែលចាត់ ទុកជាសាច់
ញាតិខ្សែស្រឡាយបច្ចេក(ជិត) គឺស្ថិតនៅក្នុងរដ្ឋបាលក្រសារស្ថិត
ដែលគាត់ជាប់សាច់ញាតិ ក្រោពីនេះ មានខ្សែស្រឡាយរហូតដល់
ពាណ (ពាណប្រភេទ) ជាសាច់ញាតិខ្សែស្រឡាយទីពីរ និង
១៥ខ្សែស្រឡាយជាសាច់ញាតិខ្សែស្រឡាយទីបី ហើយចំនួននេះ
គឺមានការប្រប្រលប្រើប្រាស់ដែរ។

ញាតិសន្តានខ្សែស្រឡាយបច្ចេក គឺជាអ្នកទាំងអ្នកយណា
ដែលមានខ្សែស្រឡាយឆ្នាល់ និង ខ្សែស្រឡាយដែលមានសាច់
យាមជិតត្រូវ នៅក្នុងខ្សែស្រឡាយនេះ មានសាច់ញាតិត្រូវបី
ប្រភេទ ដូចជា ស្វាមី-កវិយា ឱធភុក-កុនប្រុស ឱធភុក-កុនស្រី ម្នាយ-
កុនប្រុស ម្នាយ-កុនស្រី បង្កួនប្រុសចាស់-ក្រុង បង្កួនស្រី
ចាស់-ក្រុង និងបង្កួនប្រុស-ស្រី។ ញាតិសន្តានខ្សែស្រឡាយទីពី

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

តើជាមួកទាំងឡាយណាដែល មានខ្សោយស្រឡាយជាប់សាច់យាមជាមួយខ្សោយបច្ចុប្បន្ន ហើយជាត្រាតិ សភានេដលមានខ្សោយជាប់សាច់យាមជិតស្ថិត និងខ្សោយបច្ចុប្បន្ន ដូចជាបង្កួនប្រុសរបស់ម្តាយ និង បង្កួនស្រីរបស់ឱពុក បង្កួនស្រីរបស់ស្សាមី ដែលមានសាច់ញ្ហាតិមិនជាប់ខ្សោយ ទីពីរ។ ញ្ហាតិសភានេដលមានខ្សោយទីបី កើមានទំនាក់ ទំនងផែនវេរតាមរយៈខ្សោយបច្ចុប្បន្ន និង ញ្ហាតិសភានេដលមានខ្សោយទីពីរ នៃញ្ហាតិសភានេដលមានបច្ចុប្បន្ន ដូចជាករិយារបស់បង្កួន ស្រីទានករិយា និង ករិយារបស់បង្កួនប្រុសខាងករិយា តើជាពាណាបារណ៍ខ្សោយបច្ចុប្បន្នទីបី។

2 ទំនើមទំនាប់ញ្ហាតិសភានេដលមាន

ទំនាក់ទំនងញ្ហាតិសភានេដលមានការកែក្រោមរយៈរាយការណ៍ទំនាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាទូទៅនៅក្នុងសង្គម។ សង្គមខ្លះប្រើប្រាស់ទំនាក់ទំនងសាច់ញ្ហាតិធ្វើឡើង ដោយប្រយ័ត្នប្រយ័ង។ ទំនាក់ទំនងដែលត្រូវដោសវាងគឺជាទំនាក់ទំនងនៃខ្សោយបច្ចុប្បន្ន ទីពីរ ដែលត្រូវគេចារេសពីគ្នានៅវិញទៅមក។ ពួកត្រូវពានហាម

ប្រាម មិនពេទាំនាក់ទំនងកេទបី ណោរៈទៅ បុន្ញនៃកំហាយប្រាមដែលដោរ
នូវទំនាក់ទំនងទៅនឹងការណើខ្លួន ដូចជាជីតុកក្រុកក្រវត់
មានការប្រយ័ត្នប្រយ័ត្នក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយក្នុងប្រសារស្រី។
យោងតាមទម្ងាប់រវាងស្អាតី និង កវិយា គីបុគ្គលនៃ ខ្សែស្រឡាយ
មួយ មិនអាចហេរោះណោរៈត្រង់ទៅខ្សែស្រឡាយមួយឡើតាម
ឡើយ បុន្ញនៃក្រុរោះហេរោះតាមរយៈក្រាតិសន្ទានដែលឡើតាម នៅ
ក្នុងប្រព័ណីយ៉ាខ្លួន កវិយាហេរោះស្អាតី យោងតាមណោរៈរបស់ក្នុង
ប្រុស បុគ្គលស្រី(ឧបាទរណ៍: ឱអាកុយ ហើក្នុងណោរៈអាកុយ)។
យោងទម្ងាប់នៃខ្សែស្រឡាយខាងមួយ គីជាលក្ខណ៍ដែលប្រព័ន្ធ
មាតាចិបតេយ្យដែលបានបង្កើតឡើងនានាដីសំខាន់ទៅឡើម្ចារ (ពួមូអំខាង
មួយ) នៅក្នុងទំនាក់ទំនងជីតស្ទើជាមួយក្នុងប្រុស និងក្នុយស្រី
របស់គាត់។ មា (ពួមូអំខាងមួយ) មានការពួកគ្នាតិសសចំ ពេះ
ក្នុយប្រុស និងក្នុយស្រីរបស់គាត់ និងមានសិទ្ធិអនិភាពក្នុងការ
គ្រប់ពិនិត្យ ទៅលើការពេញៗត្រង់របស់ពួកគេ ហើយជាមួយ
ទីមួយក្នុងចំណោមសមាជិក កេទប្រុសទាំងឡាយដែលមានសិទ្ធិ
ទៅលើក្នុយ ប្រុស និងក្នុយ ស្រីរបស់គាត់។ ទម្ងាប់ត្រីម៉ែតិត្ត
ការផ្តល់នូវនូវនានាដីសសទៅឡើបង្វួនប្រុសខាងខ្លួន។ ហើ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

យើងពិនិត្យទម្ងៃប៉ែកុងប្រទេសកម្ពុជា គីបងបូន្ថែមនឹងខាងម្ចាយ
ទទួលលក្ខណៈការគោរពជាងខាងខ្លួនទុក។ ទម្ងៃប៉ែកុងបូន្ថែមជាការយ៉ាង
ពិចារណាស្ត្រីថ្មីពេលដែលភីរិយាបស់គាត់មានអំពី បុប្ផនុត
បុគ្គា។ នាសម្រាយ បុរាណបុរសជានឹងត្រូវដើរការប្រព័ន្ធជីវិត លើ
ភីរិយាអំពីការងារហាមប្រាមទាំងឡាយ ក្នុងអំឡុងពេលមានតំរប់
ប្រសិទ្ធភប្រុញ។

គ-បញ្ជាដែន និង ព្រាតិសទ្ទានរបស់គ្រប់រាជ

៩-ចាញ់ជនរបស់ត្រូវការ

និយាមរបស់បញ្ជាជនរបស់គ្របារ សំដោចំពោះការទទួលមរតកតាមរយៈ មនុស្សដែលមានសាច់សារលោបិតជាមួយនឹងគ្របារ។ តួអប់រំបាត់របស់សង្គមវិធី គឺជាលក្ខណៈរបស់មនុស្សម្នាក់ ដែលមានទំនាក់ទំនងស្ថិតស្ថែរជាមួយនឹងខ្សែស្រុក និង ខ្សែស្រុកខ្សោយនៃភ្នំពេញ។ ទំនាក់ទំនងនេះ សំដោឡើកការការការការបំរិតក្នុងប្រព័ន្ធសម្បត្តិ និង ខ្សែស្រុកខ្សោយ ដែលមានទំនាក់ទំនងបន្ទូលនូវ

គោលបំណងទាំងឡាយរបស់គ្រសារ មូលដ្ឋាននៃនិយាម
បច្ចាជនខ្សែស្រឡាយបីដែលត្រូវបានទទួលស្ថាប់រូមមាន :

១-ខ្សែស្រឡាយខាងខ្លួន

២-ខ្សែស្រឡាយខាងក្រោម

៣-ខ្សែស្រឡាយទេរភាព

បច្ចាជនខ្សែស្រឡាយខាងខ្លួនខ្លួនឯងជាការបង្ហាញជាស្ថ្រីប្រវត្តិ ជាសមាជិកនៃសាធារណៈហិត(ញ្ចាតិសន្តាន)រូមយាមបន្ទុពីខ្សែខ្លួនបន្ទុករបស់គោលបំណងទាំងឡាយ ក្នុងនេះគ្មានទំនាក់ទំនងជាមួយខ្សែស្រឡាយខាងក្រោមខ្លួយ។ បច្ចាជនខ្សែស្រឡាយខាងមាតាចែនិនបាននូវក្រុមសាធារណៈហិត(ញ្ចាតិសន្តាន)រូមយាមបន្ទុពីខ្សែខាងមាតា ទំនាក់ទំនងនេះគ្មានការបន្ទុបច្ចាជនគ្មានខ្សែស្រឡាយខាងខ្លួនខ្លួនឯងជាការបង្ហាញជាការបន្ទុបច្ចាជនគ្មានខ្សែស្រឡាយខាងក្រោមខ្លួយ។ ទម្រង់បច្ចាជនដោយនឹងនៅទំនាក់ទំនងក្នុងសង្គមមានផ្តុចជាការជិតស្ថិតទៅ សេចក្តីការព័ត៌មាននូស្ថាប់ ឬ មនុស្សដែលទៅនៅខ្សែស្រឡាយខាងមាតា បុចិតា និងចំពោះដើរឯកជីការបស់គោលបំណងទាំងឡាយ និងសង្គមណាមួយដែលមាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

តែងកតារួមស្រឡាយ និងភាពសង្គមណាមួយដែលមានវត្ថុ
ឧបតារួមស្រឡាយឡើយ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធដែលបញ្ជាផនទ្ទេកៅត
ឡើងនៅពេលដែលបញ្ជាផនទ្ទេស្រឡាយខាងមាតា និង ខ្សែ
ស្រឡាយខាងបិតាគ្រែរបានបន្ថែមចាប់ផ្តើមពាណិជ្ជកម្មជាប្រព័ន្ធ
ខ្សែស្រឡាយខាងបិតា និង មាតា បើនេះមិនមែនសាច់ញ្ញាតីខ្សែ
ស្រឡាយ ខាងម្តាយ បូសាច់ញ្ញាតីខ្សែស្រឡាយខាងបិតាលើយើ។

VII-ភាពខ្សែប្រព័ន្ធឌីតុលសង្គម

១ - ចរន្តច្បាប់ប្រព័ន្ធឌីតុលសង្គម

ក្នុងអំឡុងពេលមួយសប្តាហ៍ពីរក្នុងថ្ងៃទៀត មនុស្សរស់នៅ
ក្នុងផ្ទះកន្លែងបែងច្នៃបានបញ្ជីដែលទាក់ទងនិងកសិកម្ពុ។ ស្ថាប័នការ
វិកចំនួនដំឡើង សេដ្ឋកិច្ច សង្គម នយោបាយ ដែលមានភាព
ស្របទៅនិងការវិវត្តិន៍ទាំងនេះ។ ការចាប់អារម្មណ៍នៅលើសរ
សរឡាយនៃរបៀបរៀបរាយរបស់សង្គម និង មិនអាចងាកចេញ
ពីផ្លូវនៃការវិកចំនួនទាំងនេះ។ ការផ្តាស់ប្តូរទិន្នន័យទាំងនេះ គឺជា

ការបំផុតចំណោញនូវអតិថតភាពរបស់គេពេល។ អ្នីដែលត្រូវចងចាំ
សម្រាប់ពួកគេ គឺជាការសម្រេចសម្រេច ដែលគ្មានភាពពិត ហើយ
និងឡើរនាសន្យានូវអ្នីដែលមានពីអតិថតភាល។ ការវិវត្តិការជាការបែប
ប្រុលដើរគ្នាទីសំខាន់នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។ តម្លៃណាបនៃ
ការព្រឹកបច្ចេកទេសទៅលើស្ថាបនសង្គម គឺជាលទ្ធផលដែល
មិនអាចធ្វើសរុចឡើយ។ អនុវភាពគឺ ជាអ្នីឱចាំងឡាយ ដែលជាតា
លក្នុណា: វិនិច្ឆ័យកែតឡើង ដោយគ្មានឈើចាប់។

សង្គមលោកខាងលិចបាននូងកាត់តាមរយៈទិន្នន័យ និងដោយ
នឹងឆ្លាយនៃការវិវត្តិការដែលយើងបានយើងព្យាយុទ្ធឌ្ល៉ែ។ កត្តាដែល
នាំមកនូវការផ្តល់បញ្ជីសង្គម គឺជា ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យានៃ
សម្រាប់បច្ចេកទេសមានតម្លៃណាបនៃសង្គម និង ទៅលើ
គ្របាល។

១-១-ការប្រចាំថ្ងៃនាទីសេវាកម្មនៅក្នុងគ្របាល

នៅក្នុងសង្គមដែលប្រកាស់យករបរកសិកម្មជាចំ មាត់
ទុកគ្របាលជាងកតា ដលិតកម្ម និង ប្រើប្រាស់ សមាជិកគ្របាល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ធ្វើការរួមគ្នា ធ្វើការកុងភាពឯករាជ្យទៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ហើយផលប្រយោជន៍របស់គ្របាលគ្នាយជាមិតិភាពសម្រាប់សមាជិកទាំងអស់។ មនុស្សម្នាក់ទាំងទាំងនៅក្នុងគ្របាល និង នៅក្នុងខ្សែស្រឡាយនៃសាថ់ព្រាតី។ សមាជិកទាំងអស់មានឱកាសកុងការធ្វើសង្គមក្នុងនាមជាអ្នកដែន្មីប្រិទ្ធផ្លូវ សង្គមកសិកម្មនៅក្នុងប្រទេសអីរូប និងនៅក្នុងប្រទេសទៅក្នុងនៃទៀត ត្រានវចនាសម្ព័ន្ធនៃសុខមាលភាពសង្គមទី២ ឬ ការទ្រទ្រង់សន្តិសុខគ្របាលរួចជា ការចិត្តិម ការធានាកីប់រង ការទ្រទ្រង់ ស្អារតី និង ចិត្តសារ្យ។ ប្រព័ន្ធសាឡ់សារលោបិតកីដ្ឋិយធានាកីប់រងដល់ស្រីម៉ោយ និងក្នុងកំព្យា ហើយកីដ្ឋិយដ្ឋល់ក្នុងរស់នៅដីនៃរដ្ឋមន្ត្រីប្រជាពលរដ្ឋ អាយុវេប្រភាពប៊ិតាប៉ា។ ការទ្រទ្រង់នេះអាចយល់បានតាមរយៈការលួយតាមលំនៅចក្ខុវិស័យសិលជ្ជិ ដែលធ្វើឡើសាឡ់ព្រាតី ចងក្រាប់ទៅនឹងទាំងនៅក្នុងការត្រួតពិចារណា ដែលមិនយោងតាមអ្នកដែលជាអារម្មណីទាំងសមាជិកគ្របាល។

ពីមុនមកដល់ពេលចច្ចុប្បន្នមានការប្រប្រលយ៉ាងខ្សោះ នៅក្នុងប្រព័ន្ធភ្លេសារ។ នៅក្នុងប្រទេសលោកខាងលិចសេវាកម្ម

ភាគច្រើន ប្រើនតែបំពេញដោយគ្រោសារ បើទីនេះបច្ចុប្បន្ននៃពុទាន
បំពេញដោយរដ្ឋ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្មជាតាពុទេទៅ គ្រោសារនេះនៅតែ
ជាមួលដ្ឋានគ្រឹះលើមុខរបរការណ៍ទូទៅ។ គ្រោសារស្ថុលមិនទាន់មាន
តម្លៃពលខ្សោះ នៅក្នុងសង្គមនៃប្រទេសកម្មជានៅឡើយ។ ទៅជា
គ្រោសារស្ថុលមាន លក្ខណៈវិកចំនួននៅក្នុងប្រទេសលោកអាណាព
លិចយ៉ាងណា ក៏ដោយ វាមិនទទួលការ វិកចំនួននៅក្នុងប្រទេស
កម្មជានៅឡើយ។ ហើយប្រចាំបាទមកក្នុណៈពិសេសនៃ
ប្រទេសកម្មជាមិនអាចកែតមានលក្ខណៈគ្រោសារ
ស្ថុលខ្សោះភ្លាមៗឡើយ។ រដ្ឋនៅមានក្រោះដែន ទៅបីជាមានការផ្តល់នូវ
ការដួយទ្រព្យចេងជាប្រើន និងមានគ្រឹសយក្តុងការដឹកនាំក្នុងទិស
ដោនេះក៏ដោយ។ បច្ចុប្បន្នរដ្ឋពុទានបច្ចីសវាកម្មជាប្រើនដល់
គ្រោសារ ដែលមិនធ្លាប់ពីពេលមុនមក។

១-២-ការចុះអន់ចែយនៃតម្លៃពលសាសនា

វប្បធមិនស្រាបកម្មដែលប្រកម្មដោយវិចារណាល្អណា
នៃឧស្សាហកម្មរបស់ប្រទេសលោកខាងលិច ពានផ្តល់ឲ្យនូវដែល
វិចាកយ៉ាងច្រើនដល់គ្រោសារ។ គ្រោសារជាចលករនៃទំនាក់ទំនង

ចំណោះដឹងទូទៅនិងអ្នកសារ

រាជបុត្រល និង អធិទ តាមរយៈព្រះវិហារ និង នៅក្នុង
គេហដ្ឋាន មានការចុះខ្សោយពីមួយចំឡើមួយចំឡើ ពីព្រោះការ
យកចិត្តទៅលើព្រះវិហារ(វត្ថុអាមេរិក) ការតែតិចទៅទៅ បុព្ទហេតុ
នៃគោរពសាសនាគ្មេងទៅមានការចុះខ្សោយ។ តាមប្រវត្តិនៃការ
គោរពសាសនាក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានផ្សេងៗព្រះពុទ្ធសាសនា និង
ព្រាណរោងសាសនាមានការគោរពយ៉ាងខ្លាប់ខ្លួន បើតែបច្ចុប្បន្នការ
គោរពសាសនាថាំងនេះហាក់ដូចជាមានការចុះខ្សោយ។ លក្ខណៈ
នៃការអនុវត្តន៍របស់ស្ថាប័នគ្រឿង និងការប្រព្រម់សំខាន់ៗមាន
ការចុះខ្សោយ ដោយសារការវិភាគចំណីនឹងរោងសាល្ត និង កម្ពានំ
រូបីសអ្នកសារកម្ពានំខ្លាំងភាពូច សម្រាប់ប្រើប្រាស់។

១-៣-ការមិនសិច្ចាកំត្តាក្នុងចំណោមរប្បធម៌

នៅក្នុងប្រព័ន្ធគ្មានកម្មលោកខាងលិច ក្នុងនេះប្បី
ដីត្រូវបានកំណត់ថាដារប្រព័ន្ធនឹងមានភាពផ្តើមល្អឥឡូម។ ស្ថាប័ន
ដូចជា គ្រឿង វត្ថុអាមេរិក (ព្រះវិហារ) ទាក់ទងនិងលក្ខណៈ
សហការណ៍មានការផ្តល់សិក្សាក្នុង ហើយមានផ្តើកខ្លះនៃ
រប្បធម៌មានការមិនចុះសម្រួលរវាងគ្នា។ ការបែងចែងការងារដី

សុកសាស្ត្រ និង រចនាសម្ព័ន្ធនេះណាត់ដើម្បីកែតទៀតឡើងនូវគ្រោសារសូល
តាមលក្ខណៈវិចារណៈព្យាយាយកម្ម ដែលជាគោលការណ៍រួម
ចំណោកក្នុងការធ្វើឲ្យសុចង្ហាក់តារាងរប្បធម៌ទាំងរយៈ
មធ្យាបាយរបស់ជីវិត រប្បធម៌ផ្តល់នូវភាពសមូហការជាទូទៅ និង
ខ្លាតគំរូសិលជមិសង្គម ដែលបង្កើតឡើងនូវកម្មរក្សានៃដែលប្រ^១
យោជន៍ប្រវត្តិសាស្ត្រម៌ ទៅជាយ៉ាងណាក់ដោយ រប្បធម៌
ឧស្សាហកម្មទៅ ក្នុងប្រទេសលោកខាងលិចបានធ្វើការអភិ
វឌ្ឍន៍តាមទិសដោរបស់ខ្លួន និង បង្កើតឡើងសង្គមលោកខាងលិច
ដើរទៅតាមទិសដោរផ្សេងៗគ្នា បើនេះរប្បធម៌ឧស្សាហកម្មទៅ
ក្នុងប្រទេសទាំងនេះក៏មានបែបបទមួយចំនួនមានការងកភាពត្រា
ក្នុងគោលការណ៍នៃតម្លៃពលតំបន់ផែនដោរ។

១-៤-តម្លៃពលច្បាប់

សង្គមទំនើបអីវិញត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋា រដ្ឋមាន
អនិភាពគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់។ នៅក្នុងសង្គមទំនើបមុខងារគ្រោ
សារត្រូវបានប្រព័ន្ធដំបូលត្រា ជាមួយនឹងភាពឈាមមុខទាំងនេរយ
នៃពេលវេលា និងការបង្កើតឡើងនូវបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋា ជីវិត

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

មនុស្សនៅក្រប់ដំណាក់កាលទទួលតទិន្នន័យពីច្បាប់ ពេលខ្លះ
មនុស្សបង្ករបញ្ញា និង ពេលខ្លះទៅតមានការសហការណាតាមឱ្យ
រដ្ឋអំណាច់។ វណ្ណនៅក្នុងលោកខាងលើច ទទួលរងនូវដំនឹសង្គមដូច
ជាទុរតតិកាត និង ការដំពាក់បំណុល ដូចៈការធ្វើអត្ថយាតជាកាត
ផ្សេងៗ និងបំពាក់នូវរាល់ទុក្ខក្នុល់ទាំងឡាយ។ ក្នុងសល
ប្រយោជន៍សហគមន៍ និង សុខមាលភាពបុគ្គល វណ្ណ បានដើរ
នូវនាទី សំខាន់ក្នុងការធានាផែរងតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងសលប្រយោជន៍
ទាំងនេះ។ ក្នុងសង្គម ដែលមិនទាន់មានការលួយតាមសំរាប់ វណ្ណមិន
ទាន់បានដើរគ្នានៅសំខាន់ និងនៅមានការខ្សោះខាតនៅឡើយ។ ការ
ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធឌីឡូសកម្មភាព មានភាពទូល់ទូលាយធ្វើឡើមានការ
ខ្សោះខាតដល់កិត្តិយសដល់ការធ្វើអនុវត្តមន្ត្រ ពីរដ្ឋតាមរយៈក្រុម
ដែលមាន តទិន្នន័យខ្សោះខាត បុ ខ្សោះខាត និង ក្រុមដែលមានអំណោចខ្សោះខាត
បុ ប្រើបាន។ អ្នកដឹកនាំខ្លួនបានប្រព័ន្ធឌីឡូសកម្មភាពកំរាមកំរែង និង
ក្រុមរកបុញ្ញលេខាតនៃការកែទម្រង់ ដើម្បីកែត្របូរិនូវបញ្ញាទាំង
ឡាយនោះ។

១-៥-ការប្រប្រលន់នៅក្នុងនាទីអាយុ និង កែទម្រង់

ក-អាយុ(រ៉ូយ)

តាមទំនេះមទំលាប់អ្នកមានវិយចំណាស់ដែលសំខាន់គឺជីថ្នូនជីតាម នៅក្នុងសង្គមទំនើបលក្ខណៈទាំងនេះត្រូវបានបន្ថយ ត្រឹមពល។ ក្រុមហ៊ុននៃលក្ខណៈ បុគ្គល មិនត្រូវបានធ្វើការបង្កិតបង្កែ ឡើយ។

គ្រែសារស្តុល ដែលជាប្រព័ន្ធវគ្គសារនៅក្នុងសង្គម ឧស្សាហកម្មទំនើប មិនបានរាប់បញ្ជាល់ត្រឹមនាមអាយុនៅក្នុង លក្ខណៈនៅក្នុងប្រព័ន្ធនេះឡើយ។ ដែលវិញ្ញាកវិការបង់បង់ដែល លក្ខណៈតាមប្រព័ន្ធលោកខាងលើច មនុស្សចាស់ដែលជាពលរដ្ឋវិយចាស់ ត្រូវបានប្រើប្រាស់តាមលក្ខណៈនៃសង្គមរាជ វិក មិនមានគោលការណ៍គោរពតាមវិយចំណាស់ឡើយ។ មនុស្ស រស់នៅតាមរយៈការស្វែងរកប្រាក់ចំណូល ហើយមានប្រាក់សោធននិរត្តិន៍ និង សន្តិសុខ នៅពេលដែលគោមានវិយចាស់ ជានឹង អសមភាពពលកម្ម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

a-អាណាព្យាពាល និង បុគ្គ

ភាពខ្លះនៃមេទាំងប់បុគ្គត្រូវបានចាត់ទុកជាមនុស្សមិនសំខាន់ ហើយត្រានតម្លៃនៅក្នុងការស្វាប់យោបល់របស់គោ។ កូនត្រូវតែស្វាប់អាណាព្យាពាល និង ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រួតពិនិត្យរបស់អាណាព្យាពាលដែលជាអ្នកកម្មានវិយោចាស់ទុក។ បច្ចុប្បន្នត្រូវបានចាត់ទុកកូនថាគាត់អ្នកកម្មានសារ៖សំខាន់ ស្របាប់អាណាព្យាពាល និង ជាមនុស្សម្នាក់។ នៅក្នុងគ្រូសារដែលមានការគ្រប់គ្រងគាមលក្នុណ៍៖ប្រជាធិបតេយ្យ កូនអាចបញ្ចប់យោបល់ និង ទទួលស្ថាប់ថាគាមនុស្សសំខាន់របស់អាណាព្យាពាល។ ការគ្រួតពិនិត្យលើបុគ្គមានការផ្តល់ស្នើសុំនៅក្នុងគ្រូសារ ទៅបីជាអំណាចរបស់អាណាព្យាពាលនៅមានអំណាចខ្ពស់ដូចត្រូវការដោយ។

បុញ្ញលេខាតុវិការវិប្បុលទាំងនេះរួមមាន៖

-សង្គមចាប់អារម្មណីខ្លាំងនៅក្នុងការថែរក្សា និង ស្រឡាញចំពោះ កុមារ ប្រើនជាការធាក់ទណ្ឌកម្ម និង វិនិយោ។

-គ្រុសារមួយចំនួនតូច ពាត់ទុកចាំក្បែងដោយ គ្រុសារមួយចំនួនតូច បីនេះគ្រុសារភាពច្រើន គិតចាំក្បែងមានលាយ៖សំខាន់សម្រាប់ពួកគេ។

-ការវិចំនើននៃវិទ្យាសាស្ត្រ យុវវិយត្តវារ៉ា និង ចំង់បាននូវសេវាការ ឯករាជ្យទូលំទូលាយពីអនាថ្នាត់។

ឡៅជាយ៉ាងណាក់ដោយ កំមានភាពខុសត្រារវាងក្រុម
ភេទ(Gender) ពីកំណើតធ្វើឲ្យលក្ខណៈខុសត្រារវាងបុរាណ និង
បុគ្គិយោគ ក្នុងលក្ខណៈនេះមានការលើកទីកចិត្តក្នុងចំណោមបុរាណ
និងមានការពិបាកមួយចំនួនក្នុងការលើកទីកចិត្តដល់បុគ្គិយោគ។

ភាពខុសត្រារវាងបុរាណ និង បុគ្គិយោគមួយនេះគឺជាប្រព័ន្ធអំពី

-របស់របរលេងខុសត្រា

-ការនិយាយស្តីខុសត្រា

-លេងល្អជុសត្រា

-បុគ្គិយោគការការពារពីឯងគុងជាន់បុរាណ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

b-ទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សបានក្នុងគ្របាល

មនុស្សរើយបានការកើនឡើងក្នុងចំណោមមនុស្ស។ ធម្មតាមនុស្ស បានការវិកចំនើនពីរួយភ្លាមប្រុតដល់បាន។ ដើម្បី លើកទិកចិត្តដល់មនុស្សរើយបាន គ្រកំទុកគាត់ឲ្យរប់នៅក្នុងការយ៉ាងហេចណាស់គ្រន់តែទៅលើកគាត់ឲ្យញូកញាប់។ ហើយ សិនជារស់នៅត្រាយពីគាត់ត្រូវខ្សោនិយាយលើកម្ពុជាន័យ និង ឧស្សាហ៍សេរសំបុគ្គល់នៅលើកគាត់។ តាមមូលហេតុនេះ ទស្សន៍ដែលថា មេគ្របាល បុជ្ជិជ្ជនជីតាដាមួកមានអំណាចពិត ត្រាកដនៅក្នុងគ្របាលជារៀងដែលបានសម្រេច។

នៅក្នុងគ្របាលស្ថិតទំនាក់ទំនងរវាងអាណាព្យាបាល និងកូនមានភាពខុសគ្នា។ រដ្ឋអំណាចប្រវត្តិណីយ៉ាបិតាចិបតេយ្យ តាំងពីសម្រួលរបស់បិតាទៅលើក្នុង ក្នុងរស់នៅត្រូវតែស្ថាប់ដូចនានរបស់បិតាមាតា។ មនោគមិជ្ជ ប្រជាចិបតេយ្យត្រូវតែបង់នូវតម្លៃរបស់ជីជ្ជនជីតានៅក្នុង គ្របាល។

១-៦-តួនាទីកែទ

តួនាទីកែទ មានភាពសមរម្យប្រចាំកែទនិមួយា នេះ
ជាការកំណត់តាមរយៈវប្បធម៌ និង ស្ថាប័ននឹយកម្មនៅក្នុង
រចនាសម្ព័ន្តសង្គម។ ការកំណត់នេះដើម្បីជាមរយៈមនោគមនុ
វិធានំនៅមនុលាប់ និង ថ្ងៃបច្ចុប្បន្ន មូលដ្ឋានធម្ពាត ជាប្រើប្រាស់ស្វែង
រករាបញ្ញាកំពេញតែតែតិចត្រូវកែងឡើការងារ បុ មិនដើម្បីការងារ ហើយ
ត្រូវអាចដើម្បីការងារក្នុងរយៈចំណាយបុំន្ទានពីលំនៅដ្ឋាន។ ដូច្នេះនៅ
ឯោះដើម្បីតួនាទីកែទភ្លាយជាតួនាទីមូលដ្ឋានបង្កាញនូវតួនាទី
រាល់ត្រូវ និង បុរសមាន សារ៖សំខាន់នៅក្នុងសង្គម។ ដូ
រីបាកនិងបញ្ចូរនេះ កែតានឹងចំណោះតួនាទីជាប់ ប្រើប្រាស់ស្រីជាង
បុរាណ ហើយជាមួយដោរាងនេះ មានការងារការងាររាងតួនាទីមុខ
របរបស់បុរស និង តួនាទីមុខរបរបស់ស្រីនៅក្នុងការងារ។
តួនាទីនេះ គ្របាយការងារបង្កាញតាមរយៈសង្គមកម្ម។ ក្នុង
ប្រុស និង ក្រុងសិទ្ធិ ដើម្បីការងារនូវតួនាទីកែទនៃបស់គេ។
ការចាប់ដើមពីទីតាំងបាន តាមនៃការងារ ភាពការងារ ដូចជាប់
ទម្ងន៍នៅក្នុងការស្វែកចាក់ និង លក្ខណៈនៃរបស់របរដែល គេ

ចំណែកដីនូវទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

លេខ.....។ល។ ជាតិសសទៅឡើតគ្រងស្រី រៀនសុត្រូវការ
សន្លាយាយាងប្រើតប្រើដៃក្នុងប្រព័ន្ធផីយ៍ ហើយមានការថែ
រក្សាឌីតិះលំដាច់គ្រងប្រុស។ ចំណែកដីនូវប្រុស មិនមាន
លក្ខណៈប្រើតប្រើដៃក្នុងគ្រងស្រីពេកទៀត។

ឥឡូវលែនការប្រប្បលលើត្បូនាទីភេទ បង្ហាញច្បាស់
សាស់ទៅក្នុងសេវាការបស់មនុស្សប្រុស និង ស្រីក្នុងការរៀនឱស
នឹងត្រូវប្រើការ ការិករាជការ របស់ស្ត្រីក្នុងផ្ទៃកសេដ្ឋកិច្ច លក្ខណៈ
សមភាពរវាងស្មាមីនិងកិរិយាដែនគ្រូសារសូលក្ខុងការដោះស្រាយ
បញ្ហាគ្រូសារ និងសមភាពក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើទ្រព្យ សម្រាតិ
របស់គ្រូសារ។ ស្ត្រីចង់ធ្វើការក្រោម្រោះ និងចង់បានសេវាការដូច
ជាបុរសដែរ។ ស្ត្រីចង់បានសេវាការក្នុងការចិត្តឱម្ភុន និង
ការងារដែលទាក់ទងនិងលំនៅដ្ឋាន។ ស្មាមីត្រូវតែដូចមួយធ្វើការងារ
ដែលត្រូវបានដែលស្ត្រីចោរទៅធ្វើការងារ ក្រោម្រោះ និងត្រូវតែមាន
ធនធាននូវការថែករាំលែកការសហ្ថយវិកាយផ្ទៃកទៅទាក់ទងង
ភេទ។ មកទល់និងពេលបច្ចុប្បន្ន មានការប្រប្បលលើ
ទៅទាក់ទងងភេទនៅក្នុងគ្រូសារ។

១-លក្ខណៈភូមិ

តាមទំនើមទំលាប់ស្តាមីត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រមុខបស់
គ្រោសារ ចំណោក ឯករិយាថ្នូរបានសំឡើងម៉ឺនថាមានសារ៖
សំខាន់តិចជាង។ គ្រោសារដែលមានជីវិត ភាពក្រីក្របានសម្លើងម៉ឺន
អាពហ៍ពីពាហ៍ ថាគាត់ចូរជាមួយនឹងប្រាក់ដែលបានមកពីស្តាមីរក
បាន(ប្រាក់ចំណូលបីមុខបររោង) ហើយកិរិយាដាម្ភកម៉ឺន
ថែរក្សាល់ នៅផ្ទាន និង ក្នុង។

មកដល់សម្រាយទំនើប (ប្រែបលជាចុងឆ្នាំ ១៩៥០)
ហើយពិនិត្យលើ ចំណូននេះ មានការប្រប្បលយ៉ាងពិតប្រាកដ
នៅក្នុងចិនកែវនៃធន្តារិកនៃកណ្តាល។ ស្តាមី-កិរិយាមានសមភាពលើការ
ងារទាំងឡាយ ហើយពួកគេចំណាយពេលវេលាយុម្ភត្រា ក្នុងការ
លំហែរកាយ និង ការកំសាន្ត។ តាមការពិនិត្យម៉ឺនលើ ចំណូន
នេះ កើមានការផ្តាស់ប្តូរនៅក្នុងរណ្ឌាប្រើប្រាស់ប្រើប្រាស់ដែរ។

បញ្ជាតិនៃគ្រោសារសមប្បុមាណា(Symmetrical Family)
ត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់។ ពាក្យនេះមានន័យថា ស្តាមី-កិរិយា

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

រូមសហការណ៍ត្នាជោះ ស្រាយបញ្ញាចាំងទ្វាយនៅក្នុងគ្របាល។
លក្ខណៈវិយត្ថាតក្នុងការបែងចែកការងាររវាងសកម្មភាព នៃល
បំពេញដោយស្មានី (ត្បូនាទីរបស់បី) និងការងារដែលត្រូវ
បំពេញដោយកវិយា (ត្បូនាទីរបស់កវិយា) ត្រូវបានប្រប្រលងនូវអ្នី
ដែលមាន ពីមុនខាងក្រោម បុញ្ញលេកតុដែលទាំងមានការប្រប្រលងគឺ៖

ក-ការចុះខ្សោយប្រព័ន្ធគ្របាលដែលមានខ្សោយ
ទ្វាយនៃសង្គាយ ធ្វើឡើស្មានី និង កវិយាមានតម្លៃតួលលើត្នាជោះនិង
ទៅមកលើគ្រប់ករណីទាំងអស់។

ខ-ការផ្តល់ប្រព័ន្ធដែលត្បូនាទីរបស់ស្ថិតិ ត្រូវបាន
ទទួលស្ថាតមនឹក ដោយ ស្មានីជាប្រើប្រាស់នៅក្នុងសង្គម។

គ- ស្មានី កវិយា និង កុនភាយជាមជ្រមណ្ឌលសំខាន់
នៅក្នុងគ្របាល។ តាមទស្សន៍របស់ស្ថិតិអំពីទំនាក់ទំនង ស្មានី-
កវិយា ដែលបញ្ជាក់ថា ស្មានី និង កវិយាមានសិទ្ធិធម្មច្នាត
ក្នុងគ្របាល។ ហើយទស្សន៍នេះមានការវិនិច្ឆ័យសង្គមវិទ្យា
ជាប្រើប្រាស់ សង្គមវិទ្យាទាំងនោះបញ្ជាក់ថា៖

សង្គមវិធានក្រសារ

a-ការងារនៅក្នុងផ្ទះភាគគ្រឹះនៅដើម្បីដោយករិយា។

b-មតិសង្គមភាគគ្រឹះនៅពេលចាត់ទុកស្តី និង
ករិយាជាមួយកម្មាន ដំណាក្វាយបានចេរក្បាត់។

c-មេដ្ឋានជាស្តីភាគគ្រឹះនៅពេលបំពេញការងារ
ដែលបុរស ភាគគ្រឹះដើម្បី ហើយមានការបែងចែកការងារពីចំ
ពួចណាស់រវាងបុរស និង ស្តី។

d-មេដ្ឋានជាករិយា ដើម្បីការងារយ៉ាងយុរិចនិងមេន
សម្រាប់ប្រាក់ចំណូលឡើយ ហេតុនេះហើយ ទីបម្រឈុត្រាំង
ចូងចាត់ទុកការងារនេះ ការងារ ដែលមិនបានការ។

ចំនួចទាំងអស់នេះ ជាការបង្ហាញនៃការប្រប្រើប្រាស់
ក្នុងក្រសារនោះ ឬជាមានការទូទាត់ស្ថាល់ពីមតិសង្គមខ្លះកែ
ដោយ។ បុរសមានភាគពួកគ្រឹះដែលស្ថាល់នៅក្នុងការស្វែងរកចំណី
អាហារ និង ប្រាក់ចំណូល ហើយនៅពេលជាអ្នកដើម្បី ការងារនាង
ប្រកាសដែលបានបង្ហាញ ការងារនៅក្នុងផ្ទះជាការងារសំខាន់ និង
ការងារបច្ចុប្បន្នស្តី។ ស្តីដែលមានជាព័រយឆ្នាត ជាស្តីដែល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

នៅក្នុងពេលវេលាភ្លាមពេជ្យាពាយសមរម្យ ដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍
បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់ខ្លួនឱ្យ តាមដាករិយា និងម្នាយល្អជងផ្សេងៗ

១.៥.ការប្រប្រលេនក្នុងអាពាហ័ពិតាហ័ពិនិង គ្របាល

ក.អាពាហ័ពិតាហ័ពិ

នៅក្នុងសង្គមខស្សាបកម្មទាន់សម្រាប់លោកខាងលើច
អាពាហ័ពិតាហ័ពិ គឺទាក់ទងនៅនឹងការរំនៀសនឹសត្ត្រស្រករ(ស្អាតី
និង ករិយា)។ អាពាហ័ពិតាហ័ពិ ជាដំបូងមិនមែនចាប់អារម្មណ៍
អំពីសាម័យឡើយ។ គូរស្អាតីកិយាបន្ទាប់ពីរៀបអាពាហ័ពិតាហ័ពិ
ភាម។ បុកំព្រោយពីរៀបអាពាហ័ពិតាហ័ពិបន្ទិច ចាប់ផ្តើមពង្រីក
នូវគេហដ្ឋានថ្មី។ ទៅបីជាយ៉ាងណាក់ដោយ អាពាហ័ពិតាហ័ពិមិន
មែនជារក្សាទីថ្មីឡើយ ពីព្រោះអាពាហ័ពិតាហ័ពិមានការអនុវត្តិន៍
ជាទូទៅនៅក្នុងប្រទេសទាំងអស់នៅលើសកសលោកអស់រយៈ
ពេលជាយុរយាមកហើយ។ អាពាហ័ពិតាហ័ពិគឺជា ការប្រព្រឹងនូវ
ទំនាក់ទំនងរបស់សាមីខ្លួនជាមួយឱ្យតុក និង ម្នាយក្រុក។

សង្គមវិធាន់គ្រប់

ទោះជាយ៉ាងណាក់ដោយទំនាក់ទំនងរវាងស្តាមី-ករិយា
មិនមែនជា ទំនាក់ ទំនងដម្គារឡើយ។ ដើម្បីនេះស្តាមី-ករិយា
មានទំនាក់នៅក្នុងរក្សា នៅក្នុងតំបន់តែមួយ រណ្ឌោះតែមួយ
ក្រឹតអប់រំតែមួយ និង វិយប្រហាក់ប្រហែលត្រា។ ទោះបីជា
មានការកែតឡើងនៅក្នុងរណ្ឌោះប្រើយជាទូទៅកំដោយ កីអាពហ៍
ពិពាហ៍ទំនងជាមានការគ្របសង្គតែអាណាពាព្យាពាលតាមរយៈសារ
តានៃក្នុងថារបស់គេដែរ។ លើសពីនេះ ទំនងជាបញ្ហាស្ថុហា
និង អាពហ៍ពិពាហ៍មានទំនាក់ទំនងទៅនឹងការមិនអាច សម្រេច
នៃបញ្ហា ដែលនឹងភ្លាយជាស្តាមី-ករិយាក្នុងការប្រើសរើសតាម^{ទស្សន៍} របស់ខ្លួនដោយគ្មានការពិចារណាដាម្បួយសហជីវិត ឬ
កីជាការទទួលស្ថាល់នូវការបរាជ័យនៅក្នុងស្ថុហាខាងក្រោម នៃ
អាពហ៍ពិពាហ៍។ ទោះជាយ៉ាងណាក់ដោយពួកគេរួមមិនអាច ទិន្នន័យ
នេះ កីនៅមានករណីអាពហ៍ពិពាហ៍ទៅនៅក្នុងការប្រើសរើសតាមរយៈសារ
ត្រូវដោយការពេញចិត្តដោយខ្លួនឯង ហើយបានបង្ហាញពីការប្រើសរើសតាម^{ទស្សន៍}
ថាគារសំខាន់ ត្រូវតែមានការប្រើសរើសមួយតែមួយ។

ទំនាក់ទំនងទូទៅនៃក្រសួងក្រសាធារណៈ

រូបភាពនេះនាក់ទំនុយការប្រើប្រាស់ និង ស្នើ គីជាការកត់
ប្រាកូវិធីផ្លូវការ ដែលអាចរស់នៅជាមួយគ្មាន
ការងារវិស័យវិទ្យាបឋានាប័ពិបាទប័ណ្ណ ហើយដែក្នុងស្ថាដី-ករិយា
ទូទៅ ដូចជាបឋានាប័ពិបាទប័ណ្ណហើយ បើនេះមិនបានរស់នៅជាមួយ
គ្មានទៅ អ្នកខ្លះដូលធ្លះសំណាក់ដើម្បីរស់នៅ បុរាណប្រជុំនៅ
ប្រាកម្មផ្លូវការ ហើយដែលមិនជាសមាជិកគ្រប់សារ ហើយខ្លះ
ឡើត ខិត្តការងារបញ្ហានកុងប្រុស និង ក្នុងស្រីច្បាយពីខ្លួន
បើនេះស្ថិតនៅក្រោមការគិតគូរយ៉ាង ដិតដល់ពីអាណាពាណាពាណ។

២-គ្រប់គ្រងសម្រាប់នឹង

ប្រភពិយុរអនុវត្តន៍សំគ្រប់

គីនៅតែជាគកតានៅការដែចិត និង ជាមួកប្រើប្រាស់ បញ្ជាផេះ
ត្រូវបានបញ្ចប់នៅត្រឹមភាពឈាមមុខនៃឧស្សាហកម្ម ដោយបាន
មនុស្សចូលប្រជុំការងារនៅក្នុងរោងចក្រ។ ចលភាពនេះ វាបែ
រងនូវ ភាពបុគ្គលិយមក្តុងតួនាទីនេះនាក់ទំនុយសាច់សារលោក
ហិតុងមានភាពប្រសើរ ចំពោះស្ថិជារសជ្រើសរើសកិច្ចលក្ខណៈបុគ្គលិយម
របស់កម្ពុជានៅក្នុងរោងចក្រ ដែលជាឌីកនេះដើរការងារ

យ៉ាងប្រើនរបស់គ្រប់សារ ជាមួយនឹងការកែតទៀតទូទៅរបស់នូវ គ្រប់សារ នៅក្នុងការដោរពួកទានីសហការណ៍ត្នាលូ។ ដំណើរការនេះ មានការ ជម្រើសរើសពួកចាមរយៈការវិនិច្ឆ័យនៃការបែងចែក ការធ្វើស្ថិកស្ថាប្រឡេនៃសេដ្ឋកិច្ចខស្សាបកម្ពុ។ នៅក្នុងសង្គម សេដ្ឋកិច្ចខស្សាបកម្ពុមិនអាចធានាទាំងប្រុសត្រូវតែនិត្រានៅក្នុងមុខរបស់ខ្លួនទៀតទៀតទូទៅរបស់ខ្លួនទៀតទូទៅរបស់ខ្លួន។ ការកែតទៀតទូទៅមាតិចិត្តជាមួយ នឹងការអភិវឌ្ឍន៍នូវតម្រូវការដើមហិរញ្ញនៃការសកម្មមុខប្រា គឺ ជាបុព្យហេតុនៃការធ្វើចំណាត់ការដើម្បីរៀបចំសេដ្ឋកិច្ច មានតម្លៃតាមលេខសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់សារ និង មិនមាននៃរចនាសម្ព័ន្ធ ទាំងនូវយោ ដែលជាការបួយមបច្ច័យនៅក្នុងសង្គមសេដ្ឋកិច្ច ខស្សាបកម្ពុ។ រដ្ឋព្រាយមានទន្លេខុសត្រូវពួកទានីជាប្រើន ដូចជាបង្កើត ត្រូវត្រូវដែល និង ស្ថាប់ការងារដល់ពលរដ្ឋ។ នៅក្នុងសង្គម ខស្សាបកម្ពុរដ្ឋូយកចិត្តទុកដាក់នៅលើស្ថិតិមុនពេល និង ក្រោយពេលប្រសិទ្ធបុប្រា។

ក្នុងទស្សន៍វិស័យនេះ យើងមិនអាចនិយាយបានថា ស្ថាប់នគ្គសារកំពុងតែចុះខ្សោយ បុ យានទៅរកការវំរលាយ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ឡើយ។ គ្រូសារដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងសម្រាប់នឹង ដឹង ដួរ។ នៅក្នុងសង្គមដែលទទួលតទិន្នន័យពីបច្ចេកវិទ្យា គឺជាកន្លែង ដែលអ្និះទាំងអស់ប្រព្រឹត្តទៅតាមលក្ខណៈមេភាពិចការងារ ប្រ កបដោយអបុត្តិលកាត ការឃាតិតេយ្យគ្រប់ចំណុចទាំងអស់ ដំណើរការតាមរយៈមនុស្សដែលប្រសួរព្យាយោង ការយល់ដឹង និង មាន អត្ថសញ្ញាណដឹងឆ្លាប់ត្រាវិញ្ញាទៅមក មានភាពជិតស្ថិត ហើយ មនុស្សម្នាក់ត្រូវតែសហការណ៍ជាមួយមនុស្សដែលទេរ។ ចំពោះ គ្រូសារនៅពេលមានអត្ថភាពដល់សមាជិកទាំងឡាយ។ តែបង្ហាននៅ ពេជ្រាកន្លែងនៃនៅដោយសន្តិភាព និង វិភាគយរបស់គ្រូសារ។

a- ឧស្សាហកម្ម និងការប្រប្រើប្រាស់គ្រូសារ

នៅក្នុងទស្សន៌នៃប្រព័ណិយ៍របៀបនិមួយនៃការវិភាគថា គ្រូសារមានលក្ខណៈជម្លាក់នៅសម្រាប់មុនបដិស្តីឧស្សាហកម្ម ។ នៅក្នុងប្រព័ន្ធកម្ពុជានៅបីជាតិគ្រូសារខ្សែប្រសួរព្យាយោងឆ្លាយ មិនមានការឆ្លាក់ចុះតទិន្នន័យនៅឡើយ ក៏ដំណើរចុះខ្សោយនៃ ប្រភេទគ្រូសារនេះក៏តមានដំឡើង ដំណើរឆ្លាក់ចុះនេះគឺជា ដំណើរនៃការកែតាមឡើងនូវគ្រូសារស្ថិតដែរ។

តាមរយៈតម្លៃទៅការប្រប្រលក្ខុងសង្គមទំនើមនៅក្នុងប្រទេសលោកខាងលើច ជាតិសេសនៅក្នុងសង្គមខស្សាបាកម្ពជាមួយនឹងការឱ្យចំណើននៃចំណោះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រ និងការឱ្យចំណើនខាងក្រោមឱ្យទាក់ទងធ្វើឡើងគ្រប់គ្រងបាននូវការប្រប្រលងង ដោយ ការប្រប្រលទាំងនេះមានអ្នកតទៅ៖

-មុខងារសេដ្ឋកិច្ច

គ្រប់គ្រងបាននូវមុខងារ បំពេញតម្រូវការខ្លួនឯង និងបំពេញតម្រូវ ការគ្រប់គ្រង ដែលមានពីអតិថជ្រាប់ បច្ចុប្បន្ន មុខងារទាំងនេះត្រូវបានបំពេញ ដោយរោងច្រក ដោយជំនួយរដ្ឋាភិបាល និងសមាគមន៍ទាំងឡាយ។ បើត្រូវចំណុចនេះ មិនមែនមាននឹងយើង គ្រប់គ្រងនូវមុខងារសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួនឡើយ បើត្រូវនេះ ជាការប្រាសិទ្ធផ្លូវនឹងមុខងារទាំងនេះ។ ដោយសារតែការបានបង្ហីនូវមុខងារនៃការផលិតសម្រាប់បំពេញតម្រូវការសមាជិកគ្រប់គ្រង កីដោយ កីរចនាសម្ព័ន្ធញើត្រូវនៅតែបញ្ចាក់នូវភាពឯករាជ្យបស់គ្រប់គ្រង។ លើសពីនេះ គ្រប់គ្រងមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្តីឡើងក្នុងការសង្គម និង បើកចំហារចំពោះទស្សន៍របស់

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

បុគ្គលី ស្វាឡី កវិយា ក្នុងប្រុស និង ក្នុងស្រី ពានចំពេញ
មុខងារទាំងនេះដោយចេញ ទៅធ្វើការនៅខាងក្រោមផ្លូវជាតិ។

-ការការតែបន្ថយសកម្មភាពក្នុងគ្របាយ

ការងារនៅក្នុងផ្លូវជាតិមួនមកធ្វើដោយស្រី តែតែទូរ
នេះធ្វើដោយគ្មានការងារខាងក្រោមផ្លូវជាតិ ដូចជា ចំអិនអាហារ ឬប៊
សិស ពោកអិត នូប និង មុខងារជាប្រើប្រាស់ ដែលពីពាន
ចំពេញនៅក្នុងកិច្ចការនៅក្នុងលំនៅដោយ ហើយក្នុងមិនត្រូវបាន
បង្កើតនៅក្នុងផ្លូវជាតិឡើយ បើទេកិច្ចការនេះត្រូវបានធ្វើនៅក្នុង
មន្ទីរពេទ្យទាន់សម្រាយ។

កវិយាមានសិទ្ធិលើកម្មសិទ្ធិ និង ពាត់ថែងច្រៀយសម្រាតិ
ហើយត្រូវបានទទួលស្ថាប់តាមផ្លាមជាប់។ ការតែអាជល់លេងលោះជា
មួយបីរបស់គាត់ក្នុងការងារកាត់ លក្ខខណ្ឌមួយចំនួនក្នុងការធ្វាននូង¹
សិទ្ធិចិត្តិមក្នុង។ យោងតាមច្បាប់របស់ប្រឈម នេសជាប្រើប្រាស់
កវិយាមានប្រើសរើស និង ធ្វើការងារដូចជាបុរសដែរ។ មុខរបរ
ទាំងអស់នៅក្នុងសង្គម ត្រូវបានបើកចំហរសម្រាប់ស្រី។ លើសពី

សង្គមវិជ្ជាគ្រសារ

ឃ-ចំណាំប្រជាធិបតេយ្យ

ក្នុងសម្រាប់នឹងប្រើប្រាស់ដូចជាបញ្ជីសាខាដំឡើង
ដូចខាងក្រោម៖

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ក-ការប្រប្រលរវាងស្តាមីភិយាយ

ស្តីដែលមានការអប់រំ ចង់បានសិទ្ធិស្ថិតិភាពជាមួយ ស្តាមីរបស់គាត់លើគ្រប់រិសំយនោះក្នុងជីវិកាតា បើត្រូវស្តាមីភាព ត្រឹមចិនទេនូលនូវការទាមទារទាំងនេះឡើយ ដូច្នេះហើយទៅនាស់ រវាងស្តាមី និង ភិយាយ មិនអាចដៃស្សុចឡើយ។ ដូច្នេះ ហើយ ត្រូវតែមានយន្តការកែលំអំនាក់ទំនងរវាងស្តាមី និង ភិយាយ។

ខ-ការប្រប្រលទំនាក់ទំនងកែទេ

ការទាន់សម្រេចមានការប្រប្រលនូវទំនាក់ទំនងកែទេ ក្នុងទំនាក់ទំនាក់ទំនងកែទេ ក្នុងទំនាក់ទំនាក់ទំនងកែទេ ចំពោះនរណាដែលមិនទាន់មានគុរស្សករ(រៀបអាពប័ណ្ណប័ណ្ណ) និង នរណាដែលមានការរៀបអាពប័ណ្ណប័ណ្ណប៉ុន្ម័េម។ កត្តានេះ មានការកែតែឡើងនូវទំនាក់ទំនងកែទេមិនដូចការរវាង បុរស និងស្តីដែលធ្វើ ឲ្យមានការបាត់បង់របៀបរួមគោរពក្នុងគ្របាល។

បញ្ហាប្រើប្រាស់ និងយកចិត្តឱ្យគ្របាលដូចប្រទេសិទ្ធិ អាពប័ណ្ណកែទេ ឡើងផ្តល់ការឱ្យបាននូវការរវាងបានស្រើប្រាល

។ បន្ទាប់ពីអាពាហ៍ពិតាហ៍សេចក្តី សង្ឃឹមរបស់ស្មាគី-ករិយាណ្តរ បានបាត់បង់ដោយសារតែភាពត្រួតព្រាស្ថាប់ ដូចខាងក្រោម ហើយការសៀវភៅ ដោយមានការចោរប្រកាសត្រាខោនិញ្ញលេខាមក និង រស់នៅក្នុងការ ទាស់នៃងត្តាខោនិញ្ញលេខាមក។

បញ្ជាផ្លូវការបែកបាត់នៅក្នុងអាពាហ៍ពិតាហ៍ជារៀន តើ បណ្តាលមកពីអាពាហ៍ពិតាហ៍តាមភាពដើម្បីតាមរយ និង តាមការ ស្រើប្រាស់ ដែលធ្វើឡើមានទំនាក់ទំនាក់នៅក្នុងការលែងលែងត្រា ដោយជោសមិនទូច។ ចំណុចមួយទៀតដោយសង្គម ឬការចាត់ទុក អាពាហ៍ពិតាហ៍ត្រូវតែកិច្ចសន្យាសង្គមទៅបីណ្ឌាបៈ។ ត្រូវពីភាព និយម សម្រារ់ទំនើប បុគ្គលិយម អវិជារណាព្យាបាល និង ការមិន ស្ថិតស្ថិត និងទាក់ទងនៅទេ តើជាបញ្ជាផ្លូវការបែកបាត់ទៅនាក់ ទំនងអាពាហ៍ពិតាហ៍។ បញ្ជាសំខាន់ៗដែលកើតមាននៅក្នុងសង្គម ទំនើប តើការបន្ថយតទិន្នន័យប្រជាពលរដ្ឋបាន គ្របាហរនៅក្នុងសង្គម ទំនើម។

គ-សង្គមវិធាន់គ្របាហរ

ចំណោះដឹងទូទៅអ៊ីសន្តិ៍មគ្គសារ

អត្ថបារម្ភកំណើតត្រូវកំចុះ ហើយប្រព័លជាមួយនឹងអត្ថ
អាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយសារតែមានការប្រើប្រាស់វិធីពន្លាកំណើត
និងវិធីកុំឡើមានក្នុងខែកញ្ញា នៃក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ថាត់ទុកក្នុងថាតា
ការបន្ទះមបន្ទុកដីផ្លូវផ្លូវនៅក្នុងដីរាជា ទំនោរនេះ បញ្ជាក់ឡើ
យើងឱ្យបានរាយការមិនទទួលខុសត្រូវរបស់ស្អាមី និង ករិយាខ្សោយ
ការចិត្តិម និង បិចាច់ថែរក្បាត់ថោះ ដូចមេបុរាណ ពានគេចផ្តុត
ពីការការពួកកិច្ចនៃ ទំនាក់ទំនងគ្របាយ។

យ-ខែ:ខាតការងកភាពក្នុងចំណោម សមាជិកគ្របាយ

បុរស ស្តី និង ក្នុង មានគោលបំណង និងតម្លៃរបស់ខ្លួន
ហើយមិនចូលចិត្តនូវការគ្រប់សង្គមពីអ្នកដែល សមាជិកទាំង
ឡាយមិនស់នៅជាមួយគ្នា មិនបរិភោគជាមួយគ្នា មិនធ្វើដំណើរ
ជាមួយគ្នា ចំណុចទាំងនេះបង្ហាញ ច្បាស់ចំពោះគ្របាយដែល
ស់នៅតំបន់ទីក្រុង ដូនគាលបុរាណគេយកសណ្ឌាគារ និង ផ្ទះ
សំណាក់ផ្ទើជាលំនៅដូរ។

៤-ការបន្ថយការគ្រូតាមិត្យពីមេគ្រសារ

បច្ចុប្បន្នការគ្រូតាមិត្យរបស់មេគ្រសារទៅលើសមាជិក
ម្នាក់។ ត្រូវបានបន្ថយតម្លៃជាបន្ទូបន្ទាប់។ យុវវិយមិនចូលចិត្ត
ការគ្រូតាមិត្យរបស់អាណាព្យាបាលឡើយ។ ទំនាក់ទំនាក់នៅក្នុងការ
កើតឡើងនូវក្រសារដែលមានភាពធនកភាពរបស់ខ្លួន។ ពីរដំបាប់
ពីរដំបាប់។ ដូច្នេះការបាត់បង់បៀវបរយនៅក្នុងក្រសារត្រូវ
បានកើតឡើង។

៥-ការមិនចុះសម្រួលក្នុងក្រសារ

ក្រសារត្រូវរាងគ្រោះពីការបាត់បង់នូវការគ្រូតាមិត្យពីសង្គម
ជាបុញ្ញហេតុបណ្តាលឡើងកើតមាននូវទំនាក់នៅក្នុងក្រសារ ដែល
ធ្វើឡើងក្រសារមានការចុះ ខ្សោយក្នុងការធនកភាពត្រូវក្នុងចំណោម
សមាជិកទាំងឡាយ។ ក្រសារនូមទទួលការបាត់បង់នូវរបៀបរៀប
រោងឡើឡើងក្រសារមានការបែកបាក់ជាបៀវបច្ចុប្បន្ននូវក្នុងផ្ទះតែ
ម្នាក់។ នេះជាកំសុតាងនៃការបាត់បង់នូវរបៀបរៀបរយនៅក្នុង
ក្រសារ។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ន-ភាពធ្មរលុងក្នុងចំណងអាពាហ៍ពិតាប៉ា

ចំណងអាពាហ៍ពិតាប៉ាត្រូវបានចុះឡាយ ដោយសារ
ចំណងអាពាហ៍ពិតាប៉ា នាថេលបច្ចុប្បន្នលាត់ទុកត្រីមតែជាកិច្ច
សន្យាសង្គមតែបីណានេះ ហេតុនេះហើយ ទីបច្ចុប្បន្នចំណង
អាពាហ៍ពិតាប៉ាមានការផែងលេខាការនៃពេជ្ជីន។ បុញ្ញហេតុ
សំខាន់ ដែលធ្វើឡើមានការចុះឡាយដល់ចំណងអាពាហ៍ពិតាប៉ា
គឺជាការបរាជីយ របស់បុរសនៅក្នុងការសម្របទៅការនៃកាល៖
ទេស៖ថ្មីរបស់ស្ត្រី។ ទំនោរនេះធ្វើឡើ ត្រានការចុះសម្រួលរាង
ស្អាមី និង កវិយាតា ដូចដូចខ្លះហើយធ្វើឡើគ្របាលមានទំនោរ ទៅការ
ការបាត់បង់របៀបរៀបរាយ។

ជ-ទំនាក់រាងអាណាព្យាពល និង ក្នុង

ការគ្រឿតពិនិត្យពីមនុស្សដែលមានវ័យចាញ់ នៅលើ
មនុស្សវ័យក្នុងមានការចុះឡាយជាបន្ទុកបន្ទាត់ ពីរប្រភពទុក្រឹង
ដែលមានវ័យក្នុងមិនចង់បានឡើមាម ការគ្រឿតពិនិត្យបាន
អាណាព្យាពលទៅលើអាកប្បែកវិយាខេទ និង ឈរក្នុងការបានបាន

គេនៅក្នុងសង្គមឡើយ។ តាមរយៈអំពើនេះ ធ្វើឲ្យមានការបាត់បង់ការយោតយល់គ្នារាងភាគីទាំងពីរ(រួយចាស់ និង ក្រុង) ដែល នាំឲ្យបាត់របៀបរួមរាយនៅក្នុងគ្របាល។ ដោយសារតែការបាត់បង់ទាំងនូវចិត្តរាងរួយ ចាស់ និង ក្រុង ធ្វើឲ្យមានការគ្របាល កំហែងដល់សន្តិសុខចិត្តសារស្ថិតិ៍ពេល៖ សមាជិកម្នាក់នៅក្នុង គ្របាល។ អារម្មណ៍នៃការទូកចិត្តទៅនឹងក្រុងបានបាត់បង់ ដួងដោរជាយសារតែមានការបែកបាត់នៅក្នុងគ្របាល។ គ្របាល មានការបែកបាត់គ្នាការលែងលែងគ្នាការនៃពេជ្រិន ភាពស្ថិតិស្ថាល រាងគ្នាការនៃតម្លៃយុទ្ធបែកបាត់បង់ និង ការកែតែឡើងនូវភាពបុគ្គលិយម នៅក្នុងចំណោមសមាជិកគ្របាល។

៣-ចូលចេញរបៀបគ្របាលនៅក្នុងសង្គមចំណេច

គ្របាលសម្រេចនៅក្នុងសង្គមឡើយ ពីរប្រាជៈមាន កំសុតាងសំខាន់ តាមរយៈការកែតែចំណេចនៃការលែងលែងគ្នា។ ការបែកបាត់ និង លែងលែងគ្នាដោយក្នុងគ្របាលជាបុណ្យហេតុសំខាន់ នៃអស្សរភាពនៅក្នុងគ្របាលមានផ្តុចខាងក្រោម៖

ក-ការការពារតិចតុចពីសង្គម

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រប់

ទំនាក់រវាងស្តាសិ និង កវិយា ពីសម្រេចក្នុងព្រៃន នៅក្នុងក្រុងក្រាយដោយមាន អនុវត្តន៍ពីពាល់ទំនាក់រវាងស្តាសិ និង ទំនើបទំនាក់សង្គម។ បច្ចុប្បន្នមានការបាត់បង់នូវការគោរព ចំពោះការគ្រប់ពិនិត្យពីសង្គម ដែលកែតទ្វីងរវាងស្តាសិ និង កវិយាមានទំនាក់ជាមួយគ្នា ជាពិសេសសម្រេចនឹងក្រសួងមានការ អប់រំឡើង និង មានការងារធ្វើ ដែលពីមុនមកគេពិងផ្ទៀកទៅទៀត និង កម្ពស់ស្តាសិដោយលារវត្ថុ បុច្ចោហេតុទេះ ធ្វើឡើងស្រីមិនអេក្រង ខ្លាសនិងផ្សេងរកការលេងលោះជាមួយស្តាសិ។ ចំណោកស្រាវជ្រាវបំបាត់និងការទាន់សម្រេច បើបាន ដឹកសុំ ស្រីពី អូនបងមានការ ក្នុងដែលការគិតគូរអំពីកវិយា ដែលធ្វើឡើងមានការខិះសម្រាប់ពីកវិយាណំឡើងកំណើន ជាម្មោះ និងឈានដល់ការលេងលោះគ្នា។

ការផ្តល់បញ្ជីការគ្រប់គ្រងទៅជាសហការណ៍

មូលដ្ឋានទំនាក់ទំនងស្តាសិ និង កវិយាទៅក្នុងសង្គម គ្រប់គ្រងទៅជាសហការណ៍ មិនមែន ជាការគ្រប់គ្រងរបស់បុរសតែម្នាក់ងារ ទៅក្នុងគ្រប់គ្រងទៅជាសហការណ៍ បើទេនូវបច្ចុប្បន្នការគ្រប់គ្រងទេះ ធ្វើឡើង តាមរយៈការសហការណ៍ដោយបញ្ចាររវាងស្តាសិ និង

សង្គមវិជ្ជាគ្រោសារ

ករិយាយទីអគ្គនាយករដ្ឋបាលករិយាយត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយស្ថាមី លើគ្រប់
ករណីទាំងអស់ ហើយនៃក្រោមការគ្រប់គ្រងដោយភាពផ្តាច់
ការរបស់ស្ថាមី។ បច្ចុប្បន្នស្តី ដែលមានចំណោះដឹង មិនចង់
រស់នៅក្រោមការគ្រប់គ្រងដើម្បីនឹងពីស្ថាមីឡើយ។ ដូច្នេះ ស្ថាមី
ការរបស់គ្រប់គ្រងមិនបានភាពវិរុះមាំឡើយ។ គ្រប់គ្រងមានស្ថាមី
ភាព បានត្រួមតែតាមរយៈអំពើអធីរបស់យក្សាទីរិញ្ជាញមក
ដោយស្វោះគ្រប់គ្រង និង សហការណ៍គ្នា។ ចំណុចនេះមិនងាយ
ស្រួលព្រើងនៅក្នុងគ្រប់គ្រងទៅឡើយ នៅក្នុងសម្រាប់នឹង
យើងនេះ។

គ-បច្ចុប្បន្នបុរស ត្រីមិន កូនធ្វើការងារ ក្នុងរោងចក្រ
សមាជិកក្នុងគ្រួសារ ធ្វើការងារនៅក្នុងរោងចក្រ និង
នៅកន្លែងធ្វើការងារដោយឯកតា ធ្វើឲ្យគ្រួសារបន្ថយនូវការឯក
ភាពក្នុងគ្រួសារបណ្តាលឲ្យបាត់បង់របៀបរឿងបានយើង អាពាហ៍
ពិតាហ៍ក្នុងសម្រាប់ខ្លួនខ្លួន និងសេចក្តី
ស្មោះរាបការស្រីបស្រាស៍ ពេលខ្លះអាពាហ៍ពិតាហ៍ត្រូវស្វាមី
និង កវិយា កើតមាននូវទំនាក់រវាងគ្មានដោយសារតែការបិទបញ្ជាត

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

យល់ត្រាតីបញ្ញា សិទ្ធិ និង កាត់ពុកធម្មោ។ បច្ចុប្បន្នទៅក្នុងសម្រាយ
អាយុធិ៍ដើរឡើង មនុស្សមានលក្ខណៈបុគ្គលិយមពីព្រោះ
មនុស្សចង់បានសន្តិសុខដែលប្រយោជន៍ផ្តល់ខ្លួនរបស់គេ ហើយ
មិនចាប់អារម្មណ៍ប្រើបានមួយដែលប្រយោជន៍គ្របាយឡើយ។
ដូច្នេះទំនាក់ទំនង គ្របាយ បង្កើននូវការបំពេញអារម្មណ៍ខ្លួនឯង
មានទំនាក់ទំនងការបន្ថែមអារម្មណ៍ អាពាហិពាហិ បង្កើតឡើ
មានការបាត់បងរបៀបរបាយទៅក្នុងគ្របាយ។

ឧស្សាហ៍បុរីយកម្មូមបច្ចុប្បន្នការធ្វើឱ្យបាត់បងរបៀប
របៀបរបាយទៅក្នុងគ្របាយនេះដោយ ចំណុចនេះមានការភ័ន្ធឌ្រោះ
ចំពោះគ្របាយដែលត្រូវបានដោរ។ ចំណុចនេះមានការភ័ន្ធឌ្រោះ
បច្ចុប្បន្នដែរបុរី ? មនុស្សខ្លះចាត់ស្អាតថាគីឡើង បន្ទាន់
ទៅក្នុងសង្គមតាមរបៀបណា ? ដូច្នេះតើស្អានការពារិក្រឹមឱ្យ
ដែលកើត មានឡើងចំពោះគ្របាយនិមួយា មិនមែនជាការ
ចំពោះសង្គមទេបី ? តើអនាគតរបស់គ្របាយទៅជាដោយ៉ាងណា ?
ជាទូទៅ ត្រានការស្របទិចស្របទិលទេថា គ្របាយនឹង បន្ទិននូវការ
ជាបន្ទូទៅឡើងក្នុងក្រុមក្រោរការចំពោះរបស់មនុស្សលោក។ ហើយ

កំណត់ការនិយាយបំផើសម្រាត គ្រោសារ និងបាត់បង់ត្បូនាទីរបស់ខ្លួន និង ត្នាននិរត្តរភាព បន្ទាន់ឡើតនៅក្នុងសង្គមឡើយ។ ជាមួយនា ការបន្ទាន់ដៃបស់មនុស្ស និង ការបន្ទាន់នៃរប្បធម៌ សង្គមអាច ធ្វើបានពេតាមតាមរយៈគ្រោសារតែប៉ុណ្ណោះ។ ឧាងក្រោមគ្រោសារ មិន អាចចែរក្បាសុទ្ធនៅ និង ធ្វើអនុវត្តន៍យើតុកគរបានឡើយ ហើយក្បាន់អាច ទទួលស្ថាប់ចាញានការស្របច្បាប់ ឬ៖គ្រោត ក្នុងនោះកែតឡើងក្នុងគ្រោសារ។ ក្នុងប្រព័ន្ធអាពិបាប់ បង្កើត នូវគ្រោសារ ដែលផ្តល់នូវអនុវត្តយ ជាមិនត្រូវយើងក្នុងការបំពេញ បំណងនៃទំនាក់ទំនងកោនវាងបុរស និងស្ត្រី ហើយនិង បំពេញ តម្រូវការចិត្តសារស្រួលវាងបុរស និង ស្ត្រី ឧទាហរណ៍៖ បំណងនៃ សេចក្តីផ្សែបាន មាននឹយថាដោយការបំពេញបំណងសន្តិសុខចិត្ត សារស្ត្រី។ គ្រោសារជាក្រាក់ងារ ត្រួតពិនិត្យសង្គម សម្រាប់គ្រោត ពិនិត្យរបស់សង្គមនៅលើមនុស្សម្នាក់។ នៅក្នុងគ្រោសារ ហើយដាក់ គ្រោសារបង្កើតនូវការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈពេញលេញរបស់ មនុស្សឡាតាមរដ្ឋធម្មាយជាបាលរដ្ឋល្អ។ សេចក្តីផ្សែបាន និង ការស្រឡាញ់ គ្នានិរឿប្រាយនៅមក ហើយ សមាជិកគ្រោសារដូចយករារពារប្រជាម័ណ្ឌល និងការលំបាកដែកខ្ពស់ក្បាល(ចិត្តសារស្ត្រី)នៅក្នុងសង្គមដែលមាន

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

ភាពសុកសាត្រា ចំណុចទាំងអស់ នៅថ្ងៃនេះ ចំណោះដឹងលប់
បុគ្គលម្នាក់ ទទួលបានពីគ្របាយ។

គ្របាយគឺជាបងកបានីរសាល្តូ ពីព្រោះសមាជិកគ្របាយ
ទាំងអស់រស់នៅក្នុងលំនៅដ្ឋានរួម ជាមួយអាណាពាណាពាណ និងចង
ត្រាប់គ្មានដោយស្អាប់នៃទំនាក់ទំនងសង្គម។ ទំនាក់ទំនងសង្គមធ្វើ
ឡើយមានប្រក្រលិកភាពនៃសវិយាយទៀតៗរហូតដល់វាទុនិងបុរស និង ស្រី
ហើយកើតុងកំណាត់ផែងដែរទូទៅប្រព័ន្ធដាមគ្រក្នុល និង ការរាប់អាន
តាមខ្សែប្រឆាំង។ គ្របាយគឺជាប្រុម ដែលមានទំនាក់ទំនង
ជិតស្តីទូ ជាមួយនិងភ្នាក់ងារសង្គម ដែលមានប្រសិទ្ធភាព
ក្នុងការបញ្ចូនមរតកសង្គមបន្ថែមទៀត។ គ្របាយជាមួយដ្ឋានគ្រឹះ
របស់សង្គម ពីព្រោះវាជួយធ្វើសង្គមកម្ម និង ជួយដល់បុគ្គល
ក្នុងការ ដ្ឋីសិរីសក្តីរសក្តី ក្នុងថែរីកចំនើន និងរីកចំជាត់
និងមានឯករាជ្យពីអាណាពាណាពាណ ហើយអាណាពាណាពាណមានការ
ពិនិត្យការណែនាំ ក្នុងថែរីកចំថែរីកចំ អភិវឌ្ឍយ៉ា និង សារៈសំខាន់
របស់គ្របាយមានការប្រប្រួលទៅតាមសង្គម។ ក្នុងន័យ នេះ
គឺមានន័យថាស្អាប់នៃគ្របាយមានការប្រប្រួលខ្ពស់នៅក្នុងសង្គម

ទំនើប។ បញ្ចា នៃការសិក្សាអំពីគ្រូសារមានការ ពិចាកផ្តោះស្រាយ ប្រសិនបើត្រានលទ្ធភាពនាការពន្លេលីសលប្រយោជន៍នៃទំនាក់ទំនងរវាងបុគ្គល គ្រូសារ និង សង្គមទេនោះ។ គ្រូសារជាដោដ្ឋែកមិនអាចថែកបាននៃលក្ខណៈមនុស្ស។ គ្រូសារជាមួលដ្ឋានគ្រឹះនៃរចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និង នយោបាយ។ យើងគូរតែសំឡើងមើល ថា តើគ្រូសារ មានទំនាក់ទំនងទៅនឹងរដ្ឋ(រដ្ឋភី ឬ ឬណុ)យ៉ាងដូចមេច ? យើងនឹងឱ្យវិភាគអំពីទំនាក់ទំនងគ្រូសារ និង ស្ថាប័ននយោបាយ នៅក្នុងការសិក្សាអំពីគ្រូសារដែលបាន។ គ្រូសារ កើមួចស្ថាប័នដែលទៅក្នុងការសិក្សាអំពីគ្រូសារដែលបាន។ គ្រូសារ កើមួចស្ថាប័នដែលទៅក្នុងការសិក្សាអំពីគ្រូសារដែលបាន។ គ្រូសារ កើមួចស្ថាប័នដែលទៅក្នុងការសិក្សាអំពីគ្រូសារដែលបាន។ គ្រូសារ និងបន្ទាន់នៅបន្ទាន់ទៅទៀតទាំងខាងប្រវត្តិសាស្ត្រ សេចក្តីផ្សេច និងទាំងខាងមុខងារសំខាន់ដែលមានតម្លៃពាណិជ្ជកម្ម ជូល់នូវការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្សម្នាក់។

៤-សារចំពិតាថំ និង ការវិធាន់

ការលែងលេខ៖ (តាមនឹងយុត្តិធម៌រចនានុក្រមជូនធនាគារ គឺមាននឹងយុត្តិធម៌នូវការ ការតេឡេទៀត) គឺជាការបែកបាក់ជាដ្ឋីរការ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

នេះចំណងសង្គមនៃភាពអាពាហ៍ពិតាហ៍។ សង្គមនិមួយា គោរព
អាពាហ៍ពិតាហ៍ថាជាតាការធ្វើសង្គមប្រជាធិបាល (ការប្រសិទ្ធភាព)
ដែលមិនអនុញ្ញាតឱ្យមានការលែងលោះគ្មានឡើយ។ បើនេះពេល
បច្ចុប្បន្នមានការប្រប្រឈប់ខ្លះដោយក្នុងករណីនេះ។ នៅក្នុងសង្គម
នេះការគោរពសាស្ត្រីស្ថាមាន ការធានានូវការលែងលោះយ៉ាង
ងាយស្រួលពីភាគីបុរស។ នៅក្នុងសង្គមខ្លះសិទ្ធិនេះ ការលែងលោះ
សម្រេចទៅលើបុរស ហើយនៅក្នុងសង្គមខ្លះទៀតការលែង
លោះត្រូវ តែសម្រេចឡើងតាមរយៈដែត្រទាំងសង្គមអារិយោជន៍
និង ស្អាយៈ។ នៅក្នុងសង្គមខ្លះ តាមទំនួរទំលាប់ក្នុងការ
ប្រើប្រាស់ពាក្យប្រុសប្រកក ស្រីប្រកាន់ តាមនឹងយនេះ ប្រហែល
ជាសិទ្ធិនាការលែងលោះគ្មានស្រួលឡើងប្រើប្រាស់បាន។ ទម្រង់នេះ
អាពាហ៍ ពិតាហ៍ទាំងអស់នៅក្នុងសង្គម គឺយកចិត្តទុកដាក់លើ
និរន្តរភាពនៃចំណងអាពាហ៍ពិតាហ៍ ដើម្បីភាពប្រសិរីរបស់ក្នុង
នៅ និង សង្គមជាន់ឡើ។

ចំណោះសង្គមវិទ្យិរិញ្ជ និរន្តរភាពនៃអាពាហ៍ពិតាហ៍ត្រូវបាន
ចាត់ទុកចោមានសារ៖សំខាន់ ដែលអាចទទួលនូវអាពាហ៍ពិតាហ៍ជា

នីមួយៗអត្ថបទការលេងលោះកែវចំណូនការតែត្រឹមឡើង។ ទៅដោយណាក៏ដោយការលេងលោះគ្នា បង្កើតនូវភាពខ្សោតិសមិយមុន ដោយសារស្តីម៉ោយ ដែលលេងលោះគ្នា មានចំណូនការតែត្រឹម អាមេរិកអាពេហ៍ពិពាហ៊ជាឌីមួនឡើត។

អាណាពាណស់នៃការលេងលោះគ្នាក៏តែឡើងពីបុញ្ញលេង សេចក្តីស្អោប្រសើបប្រាល់(Romantic love)ដីស្តុកស្វាយជាមួយនឹងការអនុញ្ញាតឲ្យមានការប្រើប្រាស់នូវក្រសួងការសេចក្តីស្តុកស្វាយសេរីដែលជាការងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកសុកម្មង់លរបស់បុគ្គលម្នាក់។ ដូចជាការបញ្ជាក់ពីខាងលើរូចមកហើយថា អាពេហ៍ពិពាហ៊តីត្រីមតែជាមេរោគយដើម្បីតាំងទីលំនៅផ្ទាន់តែប៉ុណ្ណោះ។ លំនៅផ្ទាន់មិនមែនជាការត្រួតពិច្ចទៀតនៅក្នុងការប្រើប្រាស់នូវក្រសួងការសេចក្តីស្តុកស្វាយ។ បុរស និង ស្តី អាមេរិកនៅជាដោីដែក្បែរស្អោប្រាល់ ដោយគ្នានៅអាពេហ៍ពិពាហ៊បាន។ សំណុចនេះ ជាម៉ោងពីដែលបន្ថយត្តូនាទីនៃអាពេហ៍ពិពាហ៊ ហើយធ្វើឲ្យចុះខ្សោយនូវទំនាក់ទំនងសាច់ញ្ញាតិកង្វៈខាតនូវការត្រួតពិនិត្យពីសង្គមសេដ្ឋកិច្ចឯករាជស៊ស្តី និងការមានទំនាក់ទំនងភេទដោយការពិចារណា។ ទំនាប់នៃការលេង

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមត្រសារ

លេខេត្តិមុនមានការគិតថាគារប្រជុំនៅក្នុងសង្គម
ប្រជាធិបតេយ្យមានការគិតគូរ ដោយវិចារណាប្រព័ន្ធសមាគត
រវាងបុរស (និង ស្រី) និង ការកាត់បន្ទយន្តរដលវិធាក។ ទោះបីជាប្រយោជន៍ក៏ដោយ កើមានការទាក់ទងជាមួយនឹងការបង្ហាញអំពី
អភ្លារនៃការលេងលេខេត្តិមុន ចំណុចនេះ តើមានចំនោរទោរទៅរក
ការបង្ហូរបន្ទយការគ្រឿងពិនិត្យទៅលើសិរីយាបន្ទនៃទោកទៅទំនងនៅទី
ផលជាការពិនិត្យការងារក្នុងនាមួន នូវការកែនឡើងនៃការលេងលេខេត្តិមុន

ការណែនាំនៅក្នុងសង្គមនៃប្រទេសកម្ពុជាបស់យើង
ត្រូវបានទទួលស្ថាល់ថាមានការកើនឡើង។ យោងតាមទំនើម
ទៅបារបស់ប្រជាជនកម្ពុជាដំណឹង អាពាហ៍ពិពាហ៍មិនត្រូវធ្វើឲ្យ
ខេកចាក់ឡើយ លើកណែនតែក្នុងការបង្កូរករណី ដូន់ដែរក្នុង
ចំណោមដៃគូរអាពាហ៍ពិពាហ៍(ស្មានី-ករិយា)។ បើនេះករណីនេះ
ស្ថិតនៅ ហ្មាមការដ្ឋែ:ដ្ឋានពិចាស់ទុក និងច្បាប់ជាប្រើនលើក
ប្រើនសរ ធ្វើការសម្របសម្រសមិនបានសម្រេច ទីបន្ទាន់ឆ្លាតិ
ឡើមានការណែនាំគ្នា បើនេះត្រូវទទួលយកនូវលក្ខណៈជាប្រើន
ដូចជាការទទួលដូលតម្លៃអាបារចិត្តធមកនជាផើម។

បញ្ជាផ្ទៃការបេកបាត់នៅក្នុងក្រសារជាបញ្ហាសំខាន់។
ចំនួនអ្នកលេងលោះ មានការតែងច្រើនឡើងគ្មានឡើងតែងតាំង។

ក-សេចក្តីសង្ឃឹមនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍

សម្រាប់មុនមនុស្សមានសេចក្តីសង្ឃឹមលើអាពាហ៍ពិពាហ៍
នាថេល បច្ចុប្បន្នការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍គឺដើម្បី សេចក្តី
ស្អែក ពីអគ្គិភាលមនុស្ស សង្គត់ផ្ទះលើទស្សនះនៃការចូល
រួមក្នុងសេចក្តីសង្ឃឹមនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬទៀតសេចក្តីសង្ឃឹមនេះ
ត្រូវបានចុះឡាយ ពីរោចោះនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ដើម្បីឡើងដោយ
ការស្រើប្រហាល។ ឯុទ្ធម៌អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានចាត់ទុកចាត់ក្នាំ
សារ៖សំខាន់ នាថេលបច្ចុប្បន្ន។

ខ-ការប្រប្រលតវិយាបទស្សី

ស្សីទាំងឡាយ ទិនចង់បាន និងមិនចំណុះនិងអាពាហ៍
ពិពាហ៍ដែលធ្វើឲ្យ គេត្រាមសុភម្ភុលឡើយ។ ប្រសិនជាគេតិត
ថាអាពាហ៍ពិពាហ៍មានភាពអយុត្តិធម៌ ពេលនោះគេនិងធ្វើការប្រ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រប់សារ

កក ឬ សំលេងលេខ៖៣ តាមការពិនិត្យមើលកុងសង្គម មានការ
ផលិតលេខាថ្មានបង្ហរ បង្ហរឡើងដោយស្តី។

គ-ការប្រប្បលផែនដី និង សាសនា

ការផលិតលេខាថ្មាន ពីសម្រាប់បានគិតថាគារកិច្ចការ
គ្រប់សែលដី និងមិនត្រួវបានគិតថាគារកិច្ចការ
ត្រួវបានគិតថាគារកិច្ចការកំណត់រវាងបុគ្គលិក មិនមែនជាអំពីរ
បស់សាសនាដែលស្ថិតនៅក្នុងព្រះនេរបស់អធិនេតីយ៍។ ពួក
គេទំនងជាក្រើកការផលិតលេខាថ្មានបានគិតថាគារកិច្ចការ
មិនមែនជាប្រជែងទេនៅក្នុងសែលដី(រប្បធម៌) និង មិនគោរព
ព្រះនេតីយ៍ របស់ព្រះនេតីយ៍។

យ-ការប្រប្បលផ្ទៃកច្បាប់

កាលពីសម្រាប់សំលេខាថ្មាន តីវិយាបទនៃការអនុវត្តន៍ីច្បាប់មាន
ការទំនងជាយករាយរបស់ច្បាប់ទៅលើការផលិតលេខាថ្មាន។ ទៅដើម
សព្វគ្រប់សំលេខាថ្មាន មនុស្សជម្លាកមិនអាចផលិតលេខាថ្មានឡើយ បើក្នុង

បច្ចុប្បន្នមានច្បាប់ទៅការលែងលេខត្រា អាចធ្វើការលែងលេខត្រាន
ដោយជាយស្ថិតិមាលាសំ ប្រសិនបើដៃគូរអាពាហ៍ពិតាហ៍ ទាំង
សងខាងយល់ ថាគ្នុកគោរស់នៅជាមួយត្នាតានសុភម្លូល។

ដោយសារតែការលែងលេខត្រា និង ការរស់នៅជាមួយ
ត្នាតាបោយមិនបានរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ មានការកែនឡុំចក្ខុងរយៈ
ពេលចុងក្រោយនេះនាំម្រមនុស្ស ជារ៉ែនីនគិតថា អាពាហ៍ពិតាហ៍
និង ក្រសារសិតក្ខុងការគ្រោះថ្នាក់។ បុញ្ញហេតុ ទាំងនេះបណ្តាល
មកពីការកែនឡុំដើរការលែងលេខត្រា អាពាហ៍ពិតាហ៍ដោយ
ត្នាតានសុភម្លូល និង អ្នកលែងលេខត្រា អាពាហ៍ពិតាហ៍ជាដី
ដោយជាយស្ថិតិមាល។

៥-ក្រសារ និង អាពាហ៍ពិតាហ៍ក្នុងសង្គមផ្ទុយ

នៅក្នុងសង្គមផ្ទុយ ពិធីរៀបអាពាហ៍ពិតាហ៍ជាប្រធានឯក
មួយដែលមានការដាក់បញ្ជី ប្រែបល់ត្នាត់និងការត្រួតពិនិត្យដែរ
ពីរោងអ្នកដែលទទួលគ្នា ជាតុរស្សាមី-ករិយាមិនអាចគេចិនិត្តិ
អាពាហ៍ពិតាហ៍បានឡើយ បើមិនដូចដែរ គេដឹងថាកំណុកក្តុរស្សាមី

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ករិយា ជាអ្នកដែលមិនទទួលបាននូវសិរីស្មស្តី និង គ្មានកិត្តិយស ឡើយ។

ចំណោះទូទៅមិនមែនប្រព័ណិតខ្លះ អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវបានប្រើក្នុងនៃយុទ្ធសាស្ត្ររបស់រាជរាជក្រឹត់(អរាធាប់ និង វិវាទៈ) សម្រាប់សំគាល់ពីដីនេះ។ អរាធាប់គឺមាននំយចាត់ការនាំកូនស្រីទៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងប្រុស (Patrilocal Marriage)។ ចំណោកជិវិវាទៈមាននំយចាត់ការនាំកូនប្រុសទៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងស្រី(Matrilocal Marriage)។ អាភាហ៍រិភាហ៍ មាននំយចាត់ការនាំកូនស្រី នៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងប្រុស និង ការនាំកូនប្រុសទៅរៀបអាពាហ៍ ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងស្រី។ បើនេះទៅជាយ៉ាងនេះ កើតឡើងនៅក្នុងទូទៅមិនមែនប្រព័ណិតការប្រើប្រាស់រិភាហ៍មង្គល(ការនាំកូនប្រុសទៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងស្រី) តែបើណែនាំ បើនេះគឺនិយមប្រើបាយទាំងពីរនេះរួមគ្នា គឺ អាភាហ៍រិភាហ៍។

នៅក្នុងសង្គមខ្លួនការនាំកូនប្រុសទៅរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ នៅផ្ទះខាងស្រី ត្រាងែរយើងមានទស្សន៌ឯមលើក

តម្លៃងស្តីរកនដាចំនោកកុងសង្គម និងនោកកុងគ្រសារ ឬ លើក
តម្លៃងស្តីជាមួយនាំនោកកុងសង្គម និងនោកកុងគ្រសារតាំង ពី
សម្រួលបុរាណមានមុខ ប្រុសត្រូវចូលឈរដីជមនុស្សស្រី ដើម្បីសុ
សចក្ខុយលំព្រមពីស្តីជាមួនសិទ្ធិ ទំនើមទំលាប់ប្រព័ណីយ៉ា
ខ្មែរនេះត្រូវបានយកមកអនុវត្តន៍ត្រាតារ ជាបន្ទូបន្ទាប់មកលីនិង
សញ្ញថ្វីនេះ។ ទោះបីជាសង្គមខ្មែរបានវិរត្តិនៅដល់តំណាក់កាល
ម្ខាយ ដែលបុរសបានឈរដីការងាររបស់ស្តី ដែលធ្វើឲ្យស្តី
បាត់បង់នូវខត្តុមកាតម្ខយចំនួនរបស់ខ្លួនកើតឡើយ កើបុះឡើងទំនើម
ទំលាប់ប្រព័ណីយ៉ាខ្មែរនៅតែថ្វីរក្សាចំណុចម្ខាយ ចំនួននេះ
ទស្សន៍អំពីមេរបស់ខ្លួននៅឡើយទេ។ ហើយទស្សន៍ ដែល
សំរាយកស្តីជាចំ។ ដូច្នះហើយពីដីរៀបភាពហើយពីប្រ
ពេណីយ៉ារបស់ខ្មែរ គេប្រើនគ្របចំនោផ្លែៗខាងក្រោម។ គឺពីដី
រៀបភាពហើយពីប្រ ជាប្រពេណីយ៉ារបស់ខ្មែរមានដើមកំណើត
ពីពេលណាមក ? ។ យោងតាមឯកសារ របស់លោកម៉ែម ចុណ្ឌា
នោកកុងសៀវភៅ Les rites de mariage tradition Khmer
បញ្ជាក់ថា មនុស្សចេះរៀបចំពីភីភាពហើយពីប្រ តាំងពីពេល

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

ផែលមនុស្សចេះអេវងខាស ចេះស្រីស្រាវជ្រាវកិត្តិយស ដោយ
សំអាងរឿងប្រព័ន្ធប្រហែលសាសនា ចំពោះសិទ្ធិ ច្បាប់ និង
ពិធីរូប អាពាហ៍ពិចារ៉ាគេទានប្រទេស យើងឯងដាក់

-នៅក្នុងសម្រាប់អង្គរ ប្រើប្រាស់ខ្លួនមានសេវាការពីក្នុងការ
ដ្ឋីសរើសតូរស្រករ។ ក្រោតិវិធី ជីន ចាន់ដីរាជាណ់: ខ្មែរ-មន
លេខណ ខ័សការទៅ ទំព័រ ៤១-៤២) បូពិធីបើកមុខរបស់ក្នុង
ស្រី (គ្រឿងរាជលេខាន្វេរូសម្បត្តិថាប់ធ្វើពី អាយុទិន្នន័យលំនៅ
ចំណោកគ្រឿងរាជអ្នកតីអាយុ ១១ ឆ្នាំ ឱ្យយិនិមន្ទន្រោះលង្វៀ ឬ
តាបសបើកមុខឈរក្នុងស្រី) និងក្នុងការបង្ហាញបន្ថែមពីពិធីនេះ នៃងមាន
អំណាច់ត្រូវត្រារៀនីក្នុងស្រីឡើតហើយ។ គេអាចរៀបចំពិធី
អាពាហើពិធីប៉ាន្តូយប៉ាតិសាសន៍ដែល បើក្នុងការប្រកាស
វណ្ណោះ។ ការចាត់ចែងនៅក្នុងគ្រឿងរាជការលេខលេខ និង ការចាត់
សាបាយស្នូនដោសិទ្ធិរបស់ករិយា។

- ចាប់ពីយុគសម្រាយកណ្តាលមក អំណាចដឹកនាំស្ថិតនៅលើខ្លួន តាមដូចជាប៉ែក Dubreuil បញ្ជាក់ថា បុរសនឹវអាជមានកវិយាយប្រើប្រាស់ ការងាររបស់បានយក

សង្គមវិជ្ជាគ្រោសរ

មហេសីពាន ១១នាក់ មក្ខី បុ រាជការអាចយករិយាផានពានក៏។
បុត្រួតរិយាទាំងអស់មានចោន់ខ្លស់ទាបតាមលំដាប់។ ចំណែកង
ត្រីវិញ្ញាបាប យកស្វាមីពានតែម្នាក់បុណ្ណារៈ។

-សម្រាប់បច្ចុប្បន្ន ដោយសារពេមានបញ្ហាដារចិន
ជាមួយនឹងពហុរិយា ដូចជាការបាយក្សោតប្រហាថ្តា ការដែនទីកអាសុំដ
ធក់គ្នា និង បញ្ហាឃ៊ូវទេរ៉ែតកុងការ ដណ្តើមស្វាមីនៅកុងសម្ព័ន្ធ
ភាពពហុរិយា ទីបសភាត្រីតិ និង រដ្ឋរដ្ឋាភិបាល អាលាតុទីបិ
(ផ្លូវ១០០ពានល់២០០៨) ដែលដឹកនាំដោយសម្រួលរដ្ឋមក្ខី
ហើន សែន បានអនុម័តច្បាប់ឯកទន្លេភាព បុ ច្បាប់ស្វាមីម្នាក់ និង
រិយាម្នាក់ជារឿធានការបន្ថយនូវបញ្ហាកេតមានអំពើហើយរានៅកុង
គ្រោសរ និង នៅកុងសង្គមទាំងមូល។

យើងទិន្នន័យឱ្យចាប់នៅកុងសង្គមខ្លះ គ្រោសរមានការ
ប្រប្រលេខោតាមរចនាបទនៃជីវការពស៊ូមទំនើប។ តាមការពិ
និត្យនេះយឱ្យចាប់ គ្រោសរ និង អាពេហ័តិបេហ័មានការប្រប្រល
ដូចខាងក្រោម៖

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

១-គ្របាលខ្លួនភាគត្រឹមមានលក្ខណៈខ្សោយស្របតាមរដ្ឋធម្មជាមុន។

២-ឱ្យតុក ឬ ស្ថាមី ជាមេគ្របាល បើវិនិភ័យធម្ម មាតា
ជាអ្នកចាត់ថែងនៅក្នុងគ្របាល។

៣-ទៅការកំណត់ថែងរវាងស្ថាមី និង កិរិយាណោតែមិនទាន់មាន
សិទ្ធិស្រីតាមនៅឡើយ។ ស្ថាមីត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកអំណាចជាងក
វិធារ។

៤- និរិយាភាអ្នកដើរការជារដ្ឋធម្មជាមុនដូចត្រូវបានការព
អ្នកថែរក្សាយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់។

៥-ដើម្បីនឹងតាមនៅតែចាត់ទុកជាមុនស្រួលត្រូវគោរព
ខ្លោះនៅក្នុងគ្របាល។

៦-គ្របាលនៅតែជាស្ថាបនដែលមានសារ៖សំខាន់ជាងគេ
នៅក្នុងសង្គម។

សរុបសេចក្តីថ្លែងនៅក្នុងសង្គម ទោះបីជាការប្រប្រល
យ៉ាងណាក់ដោយ កីត្យូសារគ្រោពានចាត់ទុកជាស្ថាប័នមានសារ៖
សំខាន់បំផុត ដែលមានភទិតលខ្លះ ទៅលើវិស័យទាំងឡាយ
នៃជីវិត។ ដូច្នេះមនុស្សជាអ្នកទាំងទីរក្នុងការស្វែងរកដែល
ប្រយោជន៍គ្រោសារ។ កិត្យានុភាពគ្រោសារគ្រោពានចាត់ទុកចាត់
កិត្យានុភាពរបស់បុគ្គល។ សកម្មភាពទាំងឡាយនៅក្នុងសង្គមត្រូវ
ពានចាត់ថែង និង ដឹកនាំដោយគ្រោសារ ចំពោះនរណាដែល
មិនគោរពគោលការណ៍គ្រោសារគ្រោពានដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ចំណុច
នេះធ្វើឡើងមានការគ្រប់គ្រងគ្រោសារដោយមុីងម៉ាត់។ បើគ្រោសារ
នៅក្នុងសង្គមធ្វើសកម្មភាពប្រកបដោយវិចារណាប្រាកាសង្គមកី
ជាសង្គមណ្ហូ និងវិចារណាប្រាកាស ដួងដោរ។

បញ្ចានការលេងលោះត្តា ទោះបីជាមានច្បាប់សម្រាប់
ការពារប្រើប្រាស់យ៉ាងក់ដោយ កីចំន្លននៃអគ្គាល់លេងលោះត្តា មានការ
កែវិទ្យិជីថីយៈពេលមួយនៅរយៈពេលមួយទៀត។ ការលេង
លោះត្តាតិចាកនិងធ្វើការច្បាប់ជាប្រាក់បានកិច្ចកម្ម ហ្មតាបណ្ឌាល
មកពីបញ្ចានប្រើប្រាស់ ដែលបង្ហប់នៅក្នុងដែក្បូរស្អាតី និង កវិយាយ។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

៦-តាមចំណាយនៃគ្របាយសង្គមគ្របាយទាំងអស់

ក-ទស្សន៍វិស័យគ្របាយ

ការប្ររតិសារសង្គមគ្របាយត្រូវបានហាត់ទុក ថា ជាតា
មធ្យាពាយសំខាន់ សម្រាប់ដួយគ្មានទីព្រៃនមកនៅក្នុងសង្គម
មនុស្ស។ មុនពេលកែតទៀតនូវស្ថិជារស់នៅ និង ការកែត
ទៀតនូវការដួយសង្គមគ្របាយសង្គមគ្របាយ (រដ្ឋសុខ
មាលភាព) មានការអេអាចចាយនានការដួយគ្មានទីព្រៃនមកនៅ
ក្នុងចំណោមមនុស្សនៅក្នុងប្រទេស។ មុនពេលការកែតទៀតនូវ
ធម្មាបកម្ម មនុស្សភាពច្រើន ជាកសិករ សមាជិកគ្របាយធ្វើការ
ជាមួយគ្មាន ដែលជាងកតាសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ដលិតចំណុះភាពបារា
ក្នុងការបំពេញតម្លៃការផ្តាល់ខ្លួន។ ស្ម័គ្រែស្ថានភាពនានាការប្រ
ប្រល បើវីឡាអានការអេអាចចាយគ្របាយនៅកែតបំពេញមុខងារ
សំខាន់ទាំងនៅក្នុងសង្គម និង ទាំងនៅក្នុងគ្របាយនិមួយ។

ខ-មុខងារគ្របាយក្នុងសម្រាប់នឹង

ទៅបីជាមានការបញ្ចាក់ថា គ្រោះត្រូវរាយការណ៍នៅតែចំពោះក្រោះ
សំខាន់អ្នយចំនួនរបស់ខ្លួនកើដោយ កើគ្រោះត្រូវរាយការណ៍មុខងារអ្នយ
ចំនួនមានការប្រប្បលផែងផែង។ មុខងារគ្រោះត្រូវរាយការណាតែលបច្ចុប្បន្ន
រូមមាន៖

១-ធ្វើឲ្យមានរហ័សរបស់អាកប្បកិរិយាខេទ
(ទំនាក់ទំនងភេទ) អាកប្បកិរិយាខេទសំដៅចំពោះការកំណត់ត្រា
ផែនវាងស្អាតី និង ភរិយា។ ការគិត លើការដោះស្រាយឡើង
មានធម្មតាបច្ចុប្បន្នចំពោះទំនាក់ទំនងភេទ និង ការប្រជែងគ្នា។

២-គ្រោះត្រូវគិតជាកត្តាឯែលធានាទាំងអ្នយដើម្បីបន្ថែម¹
តាមរយៈការបង្កើតជំនាញរៀបរាយ។

៣-ការធ្វើសង្គមកម្មទៅជំនាញរៀបរាយ: ធ្វើសង្គមកម្មទៅ
ក្នុងតែម្លៃបន្ទាន់ និង តំនិតនៃរបស់សង្គមតាមរយៈគ្រោះត្រូវ។

៤-ឯកតាសេដ្ឋកិច្ច: គ្រោះត្រូវមិនធ្វើការងារដើម្បី
ដលិតទៅនិញ្ញ ឬ ធ្វើផ្សេចម្នាក់ជាមួយឆ្លាត់ទៀតឡើយ។ មនុស្ស

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

តម្រូវការនិញ្ញាទំនិញ(ផ្លូវការ: រថយន្ត ទូរសព្វ វិញ្ញុ ម៉ាញ៉ែ...។ល។) ដើម្បីបំពេញតម្រូវការបស់គ្របាល។

៥-ការគាំទ្រផ្លូវចិត្ត: គ្របាលជាក់នៅងដែលនូវការគ្រប់គ្រង ផ្លូវចិត្ត ហើយជាក់នៅងបំពេញនូវអ្និះដែលគេគ្របាល។

គ-ទស្សន៍អវិជ្ជមាន

មនុស្សមួយចំនួនមានការងារភាពទៅនឹងចំណុចដែលថា គ្របាលជាក់នៅងទន្លេដែលអវិជ្ជមានរបស់មនុស្ស និង សង្គម។ ដែលអវិជ្ជមានទាំងនេះរួមមាន៖

១-ទំនាក់ផ្លូវចិត្ត: គ្របាលមានទំនាក់ទំនងជិតស្ថិទជាមួយ មនុស្សដែលមានអារម្មណីផុញចំប់។ ឬដូចៈរាយការពាណិជ្ជកម្ម អារម្មណីបណ្តាលឲ្យមាន ទំនាក់កៅកើនឡើងនៅក្នុងគ្របាល។

២-ស្នើជាមួកទំនាក់បញ្ហា: ស្នើជាមួកធ្វើការងារទៅ ក្នុងផ្ទៃយ៉ាងប្រើប្រាស់ ជាតិសសជាមួកថែរក្សាបុគ្រ និង ជាមួកដោះស្រាយបញ្ហាដោប្រើប្រាស់នៅក្នុងគ្របាល ឬដូចៈស្នើជាមួកការពារនូវបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលកៅកើនមានក្នុងគ្របាល។

៣-ការបំពន់នៅក្នុងគ្រសារ: ការបំពន់ប្រជាធិថតនៅលើករិយា និង ទំនាក់រវាងអាណាពាព្យាពល និង បុគ្គលិក មានការកែតបញ្ជានេះប្រើប្រាស់នៅក្នុងគ្រសារ បើផ្តល់ចំណុចចាប់នេះ មិនសូវកែតមានជាទូទៅឡើយ។

៤-ការចែងចាយតម្លៃពិតាប់នៃការអនុវត្តន៍ការរៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង គ្រសារ តាមប្រព័ន្ធឌីជីថាលើលើបុរាណ ដើម្បីមានសម្រាប់ទំនួរមានទស្សន៍ថ្មីនៅលើគ្រសារ គឺត្រូវកតិតត្រឹមតែទៅទំនាក់ទំនងស្អាមិភាគិយានិងក្នុងពេលប៉ុណ្ណោះ។ ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាការនៃតែតិចឡាច់ ដើម្បីការគាំទ្រនៅលើទស្សន៍នៃប្រព័ន្ធឌីជីថាលើបុរាណ។ ការចែងចាយតម្លៃពិតាប់នៃការអនុវត្តន៍តាមរបៀប បុរាណបានលួយមានៗ៖

a-ការលែងដល់គ្មានៅក្នុងសង្គមមានការកែតឡើង ដែលជាបុញ្ញ ហេតុដើម្បីគ្រសារមានការប្រែប្រឈម។

b-មនុស្សជាប្រើប្រាស់បានសម្រេចសំនោជាមួយគ្នាដោយមិនរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាល

c-មនុស្សជាប្រើប្រាស់ប្រចាំខែកំណើត ឬ មិន
ចង់មានកុន្យៈ មនុស្សទាំងអស់នេះជាមនុស្សដែលមានវិធានីរៀបចំ
ឡើង និង អ្នកមានជីវិតខ្ពស់។

d-មនុស្សមួយចំនួនយល់ថាគារមានកុន្យជាការពិ
ពាក ដោយចំណាយថីការប្រើប្រាស់ កុន្យខ្លះពីពាកកុងការអប់រំ
កុន្យខ្លះពាកចេញទៅស់នៃក្រោម្ព័ះ កុន្យខ្លះ សេតវគ្រឿងចេញ
សូវី និង លើផ្តុំ.....។ល។

e-ការកើនឡើងទូទៅគ្របាលដែលមានភាពភ្លាម
ពាណតម្លាក់ ដែលជាហាមាព្យាបាលគ្រប់គ្រងកុន្យតម្លាក់ឱង
ដោយសារតែការកើនឡើងនូវអគ្គារនៃការលែងលែក និង
ដោយសារស្តីមួយចំនួនមានគំរូនពេលវេលអាពាប់ពិពាប់
ហើយ និងមិនចង់វេលអាពាប់ពិពាប់ជាមួយបុរសដែលជាឌីតុក
របស់កុន្យនោះ ដោយសារតែការឱងសម្បារ ឬ ដោយសារតែមិន
ទទួលខុសត្រូវរបស់បុរស។ បញ្ជានេះមានការចាប់អារម្មណ៍ពីមតិ
សង្គម ដោយសារ តែកុមារត្រូវការការអប់រំ និង ចែរក្បាតីឱ្យតុក
និង ម្នាយ។ ការគ្រប់គ្រងកុន្យតម្លាក់ឱងការដឹងទូទៅមានការពិពាក

ក្នុងការអប់រំ ពីព្រោះក្រុងខ្លះរស់នៅតែជាមួយអ្នកថែរក្សាបាកេង
យកថ្វីណូល ឬ អាណាព្យាពាលត្រានការងារធ្វើដូចខាងក្រោម
ទាំងនេះ មិនទទួលបានការអប់រំ និង មានភាពក្រឹត្តក្រល់បាន។

បើផ្តល់ក្នុងនោះកីមានក្រុងមួយចំនួនរស់នៅក្នុងគ្រឿង
មិនប្រកបដោយសុភាពអ្នល ដែលធ្វើឡើងដែលប្រទេសបញ្ហាផុចត្រា
ដែរ។ ក្នុងនោះកីមានគ្រឿង ដែលមានត្រាក់ចំណូលទាប
កីឡើងមានផលវិបាទកដុចត្រាដែរ។

៥-ការពិចារណាអំពីគ្រឿងទីឡើងវិញ៖ ការកើនឡើងនូវ
ចំនួននៃការលែងលែនត្រា ធ្វើឡើងនូវមានទំនៈនៅក្នុងការពិង
ផ្លូវលើអាពាប័ណ្ឌពិចារណាដំបូងឡើងវិញ។ ចំណូលនេះមានន័យថា
ក្នុងជាមួយម្នាក់ដែលពិងផ្លូវកទោះលើអាណាព្យាពាលនៃគ្រឿង
ដំបូង(មាតាបិតាលែងលែនត្រា) ធ្វើឡើងមានផលវិបាទកដល់ក្នុង។

៦-ការកើនឡើងចំនួននៃការសំនោជាមួយត្រា
ដោយត្រានអាពាប័ណ្ឌពិចារណា មនុស្សប្រុស និងស្រីមួយចំនួនរស់នៅ
ជាមួយត្រាដោយត្រានអាពាប័ណ្ឌពិចារណាដំណូលនេះមានការគ្រមាម

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្របាយ

កំហែងដល់អាណាព័ត៌មាធ៉ា ការកត់សម្ងាត់បញ្ជាក់ថាមនុស្ស ជារេចីនរៀបអាណាព័ត៌មាធ៉ា(ផ្តូនកាលរេចីនជាចងទៀត នៃអាណាព័ត៌មាធ៉ា) បើនេះបញ្ជាប់មកមានការនេះឬណែនាំ:គ្មានឯងដំណាក់កាលណាមួយនៃជិវិត្យ។ មនុស្សខ្លះ មានទំនាក់ទំនងភេទជាមួយមនុស្ស ម្នាក់ឡើតមុនពេលរៀបអាណាព័ត៌មាធ៉ា ហើយបញ្ជាប់មកឡើត រៀបការជាមួយមនុស្សម្នាក់ឡើត បញ្ជាប់មកឡើតរៀបអាណាព័ត៌មាធ៉ា ជាមួយមនុស្សនឹងឡើតដែលខ្លួនចង់រស់នៅជាមួយ។

VII-ក្នុងនាមលេខបច្ចុប្បន្ន និង ក្នុងនាមនិយម

យើងបានដឹងរួចមកនៅក្នុងខ្សោយថា គ្រូសារបានការំកាប់ពីនាក់
យ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងជីវាពាណិជ្ជកម្ម គ្រូសារទទួលខុសត្រូវ
នៅក្នុងប្រភេទផ្សេងៗនៃជំណឿវ ការសង្គម សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ
រប្បធម៌....។ល។ ចំណុចទាំងអស់នេះ យើងយើងរាយនៅក្នុង
សង្គមជនបទ ត្រឹមជាងនៅក្នុងសង្គមទីក្រុង។ មុខងារ ដែលត្រូវ
បានរាយសង្គមគ្រូសារនៅក្នុងទីក្រុង កីឡាយើងរាយការបំ

ពេញមុខងារទាំងអស់នេះដោយជនបទដងដែរ។ បើនេះទូទៅស្ថាប្រចាំឆ្នាំ
ថាសង្គមជនបទក្រសារបំពេញត្រាតីមានប្រសិទ្ធភាពជាង។ កាល
ពីសម្រាយដើមក្រសារបំពេញមុខងារទាំងឡាយ ដែលធ្វើឡើងជីវិត
មានន័យ។ ការវិភាគធម្មតាស៊ិនស្ថាប័នទាំងឡាយ ធ្វើឡើង
មុខងារបច្ចេកទេសក្រសារចំណេះចំណេះត្រួតពល បើនេះមុខងារមូលដ្ឋាន
របស់ក្រសារនៅតែមានតម្លៃត្រួតពលនៅឡើយ។ ការលើកធម្មតាស៊ិនកំ
ឧស្សាហកម្ម ឬនេះធ្វើឡើងមានការផ្តល់ប្រវត្តិវិទ្យាអ្នកស្ថាប្រចាំឆ្នាំ បើនេះ
បញ្ជាផេះ ឬនេះមានតម្លៃត្រួតពលខ្លួនគ្នាទៅលើសង្គមជនបទឡើយ
ពីរបៀបក្រោមគ្នា៖ ក្រោមនេះគឺជាប្រព័ន្ធឌីជីថាមពីរបៀប ក្រសារ
នៅក្នុងជនបទមានការប្រប្រឈមខ្លួនគ្នាទៅឡើយ។ រចនាសម្ព័ន្ធ
សង្គមជនបទ ឬនេះបានបង្ហាញជាទៅឡើយ ប្រព័ន្ធក្រសារនូមដែល
ជាដែនក្នុងសង្គមជនបទមិនសូរយើងមានរឿងនៅក្នុងសង្គម ទីនេះ
ក្នុងឡើយ ហើយវានៅតែគ្រប់គ្រងនៅក្នុងសង្គម ជនបទនៅ
ឡើយ។

នៅក្នុងសង្គមជនបទក្រសារនៅតែជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ និង
ជាស្ថាប័នសំខាន់នៅឡើយ។ នៅក្នុងនេះបានបន្ថែមមូលទិន្នន័យ

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

លើគ្រូសារ ហើយជាអ្នកកំណត់ ថានេះ និង ត្បូនាផីរបស់សមាជិក
ម្នាក់ទាំងអស់ គ្រូសារជាកន្លែងដំបូងនៃការទទួលស្ថាស់ មនុស្ស
បន្ទាប់មកទៀតគឺសង្គម ហើយជាអ្នកបង្រៀបមុខរបរដែល
មនុស្ស។ ដោយសារពេចចុះឈាមទាំងនេះ ទីបន្ទាប់ត្រូវបានបង្រៀបដោយ
អភិវឌ្ឍន៍យ៉ានៗក្នុងគ្រូសារនិយម ដែលសម្រាប់សម្រាប់សង្គមនៃ
គ្រូសារជំនួយ។ ការសិក្សាន័យនៃក្នុងគ្រូសារនិយម គឺមាន
ការពន្លេលើច្បាស់លាស់តាមរយៈការសិក្សាអំពីគ្រូសារ។

១-គ្រូសារនិយម

ក-អភិវឌ្ឍន៍យ៉ានៗក្នុងគ្រូសារនិយម

គ្រូសារនិយមមានន័យថាគារផ្តល់ទូរសារ៖សំខាន់ចំ
ពោះគ្រូសារ។ នៅក្នុងគ្រូសារមានសារ៖សំខាន់
លាស់ បើបង្រៀបដាមួយ និង មនុស្ស និង សមាជិកម្នាក់
ក្នុងគ្រូសារន័យនេះនៅក្នុងសង្គមយើងហៅថា សង្គមគ្រូសារ
និយម។ សង្គមវិទ្យាដារចិនបានផ្តល់និយមន័យដោយអំពីប្រកែទេ
នៃសង្គម និង ស្ថាបននេះ។ ការចូរនិយមន័យគ្រូយសារនិយមមាន
មូចាជាងរក្សាមេះ -

សង្គមវិជ្ជាប្រធានា

- គ្របាននិយមពីជាការទទួលស្ថាល់នូវសុខមាលភាពនៃក្រុម
គ្រប់ប្រជាធិបតេយ្យ ដោយជួយឈាមធម្មជាតិរបស់សមាជិក
ម្នាក់ទៅក្នុងក្រោមបង្ហាញ។
- គ្របាននិយមបង្ហាញនូវប្រភេទនៃការរៀបចំសង្គម។
គ្របាននិយមមាន លក្ខណៈប្រសើរ និង ជាមូលដ្ឋាននៅក្នុង^{នឹងកម្រិតផ្សេងៗ}។

ឧលក្ខណៈគ្របាននិយម

គ្របាននិយមទាំងនេះនឹងល្អាចារណ៍ភាពសង្គមមួយចំនួន
និង ល្អាចារណ៍សេវាដែលបង្ហាញនៅក្នុងសង្គម ជា
ពិសេសនៅក្នុងសង្គមជនបទ។ នៅតាមជនបទគ្របាននិយម
សមាជិកម្នាក់នូវការប្រើប្រាស់បញ្ជីការងារ គ្របានជាតុម្ពរបស់
មនុស្សយោងទាំងអស់ និង ក្រុមហ៊ុន ហេតុទេះហើយពាន
ជាគារក្រុមហ៊ុន និង ក្រុមហ៊ុន នៅក្នុងសង្គមជនបទ
ទាំងឡាយ។ នៅក្នុងសង្គមជនបទ និយមនីតិ អំពីសង្គម
គ្របាននិយម នូវការបង្ហាញនៅក្នុងក្រោមបង្ហាញ។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

a-គ្រូសារមានអំណាចលើការប្រើប្រាស់និងគ្រែរ

សង្គមគ្រូសារនិយមជាទូទៅ មានការបង្កើតឡើងនូវយោង (ក្រុងប្រុស និង ក្រុងស្រី) ក្រុងរៀបអាពាប័ណ្ណពីពាប័ណ្ណ ទាំងនេរ៉ែយ ក្រុង ធម៌បានប្រើប្រាស់និយម ដួនបនទទាំងឡាយ។ ការរៀបអាពាប័ណ្ណពីពាប័ណ្ណនេរ៉ែយក្រុង ដោយសារតែកត្តាជំនើំ សាសនា និង ទំនើបទាំងប៉ះ។ ក្នុងសង្គមគ្រូសារនិយមការរៀបអាពាប័ណ្ណពីពាប័ណ្ណ នេរ៉ែយក្រុងមានចំណុនប្រើប្រាស់ដោយសារកត្តាសេដ្ឋកិច្ចសង្គម និង សាសនា ធម៌បានទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខបញ្ហាទាំងនេះ។ កង្លេះទាតការអប់រំកីជាកត្តាសំខាន់ផងដែរ។ ការវិភាគនៃវិស័យអប់រំ ធានាទាំងឡាយនៃគ្រូសារនិយមបានចែង ត្រួតពល ហើយការរៀបអាពាប័ណ្ណពីពាប័ណ្ណនេរ៉ែយក្រុងកីច្ចយបានត្រួតពលផងដែរ។

b-គ្រូសារជាមូលដ្ឋានសកម្មភាពសង្គម

លក្ខណៈទីតីវន៍គ្រូសារនិយម គឺគ្រូសារជាសកម្មភាពសង្គម។ សមាជិកគ្រូសារម្នាក់រង្វើសកម្មភាពទាំងឡាយសម្រាប់

សង្គមវិធានា គ្រោះ

សង្គម។ ម្បៀងទៅត្រូវការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខសង្គមនៃ
សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម។ សមាជិកគ្រោះត្រូវបានដំឡើង
ដោយជាអ្នកស្តីបន្ទាល់ និង ជាក់ទណ្ឌកម្ម ជាតិសេសអំពី
ទាំងនេះ មានការអនុវត្តន៍មុធម៉ាត់នៅក្នុងសង្គមជនបទ។ ការរើក
ឲ្យតាមលក្ខណៈដែលមានការងារក្នុងសង្គម នរគូបនឹងយកម្ម និង អប់រំដោយចុះ
ឡាយបែកបាក់ដល់គួយសាររូម បុណ្ណោះ នម្រាងនៃគ្រោះគេនេះ
ត្រូវបាននិយាយដោយជាមុលដ្ឋាននៃសកម្មភាពសង្គមជនបទ។

c-គ្រោះប្រកាសទទួលស្ថាល់ពីសង្គម

គ្រោះគឺជាប្រកាសនៃការទទួលស្ថាល់ពីសង្គម។
គ្រោះគឺជាសង្គម មិនមែនជារត្តកើតដែលខុសគ្នានៅឯណ៍។ រាល់
តែម្នាក់ សាសនា សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងច្បាប់ចាត់ទុកចាមានអត្ថ
សញ្ញាណកម្មជាមួយសង្គម។ ចំណុចទាំងអស់នេះ តម្រូវបានរក
យើងទៅក្នុងសង្គមជនបទហើយ ដោយជាសង្គមទីក្រុង។ បច្ចុប្បន្ន
កុមារស់នៅយោងតាមតម្លៃនៃគ្រោះ ហើយត្រូវបានគិតថា
ជាដែកនៃគ្រោះ និង សង្គម។

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

d-គ្រូសារជាមជ្ឌមណ្ឌលនៃការរៀបចំនយោបាយ

គ្រូសារនិយមជាមជ្ឌមណ្ឌលសកម្មភាពនៃការរៀបចំនយោបាយ។ ចំណុច នេះយើងយើងឡើងការកែតមាននូវការសម្រិតបាននាមឱកដឹកនាំនយោបាយ តាមរយៈគ្រូសារ។ មេគ្រូសារតីតុម និងជាមគ្គទេសនៃសកម្មភាពនៃការរៀបចំនយោបាយ។ ឱកដឹកនាំត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយចំណាត់ថ្នាក់ និងអ្នកដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយចំណាត់ថ្នាក់ នៅក្នុងសង្គមជនបទគីមគ្រូសារ និង មេដឹកនាំសង្គមជនបទ មានការប្រព្រឹត្តិច្បាស់និងមេគ្រូសារ និង មគ្គទេសនៃសកម្មភាពនៃការរៀបចំនយោបាយ។

e-គ្រូសារជាក់នៅងសហប្រតិបត្តិការណ៍

យោងតាមការពិចារណាបស់សង្គមវិទ្យា គ្រូសារនិយមជាក់នៅងនូវចំណាត់ថ្នាក់សហប្រតិបត្តិការណ៍ និង ភាពស្ថិតិន្ទាល់។ ទំនាក់ទំនងក្នុងចំណោមសមាជិកគ្រូសារ និង ចំណោមសមាជិក

សង្គមវិធានក្រសារ

សង្គម គីឡូក្រាប់តាមរយៈលក្ខណៈសិទ្ធិសាល និង ភាពផ្ទាល់ខ្លួន។
ពួកគេគ្រាន់ភាពផ្ទារការ និង អបុត្តិលកាត ដូចជាយើង យើងទៅ
ក្នុងសង្គមទីក្រុងឡើយ។ ដូច្នះបៀយបានជាសង្គមជនបទជា
កំន្លែងចងក្រាប់នូវកិច្ចសហប្រតិបត្តិការណ៍។

f-ក្រសារជាមជ្រមណ្ឌលផលិតកម្ម និង ផ្តត់ផ្តង់

នៅក្នុងសង្គមជនបទ គ្រសារគីឡូក្រាប់ការងារ
ក្នុងការផលិតរបស់ របរប្រើប្រាស់ និង ចំណើអាហារ។ ហេតុនេះ
បៀយ ផលិតផល និង ការផ្តត់ផ្តង់ មានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្សោះ។
ពីសម្រាប់ផ្តត់ផ្តង់តម្រូវការនៅក្នុងគ្រសារមិនមែនអនុញ្ញាតឡើងទេ
ប៉ុន្មានដូចពេលបច្ចុប្បន្នឡើយ។ ការផ្តល់ការនៅក្នុងសង្គម
ជនបទអាចនិយាយបានថា ការផលិតក្នុងភាពនករង់។

g-ប្រភពនៃតម្លៃលសាសនា

នៅក្នុងគ្រសារនិយមនៃសង្គមជនបទ គ្រសារជាមជ្រម
ណ្ឌលសាប្រោះជំនើសាសនា និង ជាកំន្លែងធ្វើឲ្យសាសនា

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

មានតម្លៃពល។ សមាជិកគ្រូសារទទួលតម្លៃពលនៅពីគ្រូសារ។ សមាជិកទាំងអស់អនុវត្តន៍សកម្មភាពសាសនា ដែលត្រូវបានធ្វើពីរដ្ឋាម្ភាយដោយគ្រូសារ និង មេគ្រូសារ។ នៅក្នុងសង្គមជនបទ សមាជិក ភាគច្រើននៃគ្រូសារគោរពត្រឡប់(អនុទេត) ដែល មេគ្រូសាររបស់គោរពគោរព។ គោល ចំណងសំខាន់នៃការគោរព សាសនា គឺការធ្វើយេស៊ែរ៉ាំដល់អ្នកដែលមានទុកលំបាក។ ដូច្នេះ ចំនាសម្ព័ន្ធធ្រូសារ ប្រើប្រាស់គ្រូសារសម្រាប់ធ្វើឲ្យមានតម្លៃពល ណើសមាជិកទាំងឡាយ។

៤-មគ្គទេសប្រាណពីរីយ៍ និង ទំនេះមទំលាប់

នៅក្នុងសង្គមគ្រូសារនីយមការបញ្ចូនទំនេះបង្ហាញ និង ប្រាណពីរីយ៍ បន្ទាន់ដោន់ក្រាយត្រូវបានធ្វើតាមរយៈគ្រូសារ។ នៅក្នុងសង្គមមនុស្សចំណាយ ពេលអស់រយៈពេលជាប្រើប្រាស់សកម្មភាពហើយ ការធ្វើអំពើទាំងឡាយយោងតាម ប្រាណពីរីយ៍ និង ទំនេះមទំលាប់ដែលទទួលបានពីគ្រូសារ។ ប្រសិបើចង់ធ្វើការ ផ្តាស់ប្តូរប្រាណពីរីយ៍ និង ទំនេះមទំលាប់ការធ្វើអំពើទាំងនេះ មានការលំបាក និង ចំណាយពេលរែលាយ៉ាងយុរុ។ ពិតបៀយ

ប្រភេទគំរូនៃសង្គមក្រសារនិយមទាំងអស់ត្រូវបាននាំចូរដោយ
តម្លៃ ប្រព័ណីយ៍ ទំនេះមទល់លាប់ និង រប្បធម៌ របស់ក្រសារ។

៤. គ្រោសារនៃសង្គមជនបទ

យើងបានសិក្សាយុទ្ធមកហើយ នូវលក្ខណៈមួយចំនួននៃ
ក្រសារនៅក្នុងសង្គមជនបទ។ សង្គមជនបទមួយចំនួនដែលនៅក្នុង^{នៅក្នុង}
ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំក្រោមប្រភេទគ្រោសាររូម។ ដូច្នះប្រព័ន្ធគ្រោសាររូមជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យរបស់សង្គមជនបទ។ គ្រោសាររូមជាយើងបានដឹងរូមមកហើយគឺជាកត្តាសេដ្ឋកិច្ច និង កត្តាសង្គម។
រចនាសម្ព័ន្ធគ្រោសារដែលការតាមរយៈការប្រប្រឈម និង ជាមធ្យាបាយនៃប្រព័ន្ធសម្រាប់ប្រព័ន្ធដែលការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។ ដូចជាយើងបានដឹងរូមមកហើយថា មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃប្រទេលកម្ពុជាតីកសិកម្មប្រជាពលរដ្ឋជាង ៨០% និងនៅក្នុងសង្គមជនបទ ហើយ
រចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចប្រព័ន្ធដោ ៩០% ពីរដីផ្លូវកណ្តើកសិកម្ម។
កសិកម្មជាតីគ្រឹះនៃប្រព័ន្ធដី ដែលមានតម្លៃពលលើរចនាសម្ព័ន្ធ
គ្រោសារ។ រចនាសម្ព័ន្ធ គ្រោសារជនបទនៃនាមួយនៅក្នុងនាមួយ
រប្បធម៌កសិកម្មអស់រយៈពេលជាថ្មីនសព្វគ្រឹះមកហើយ។ ប្រ

ដើម្បីចិត្តិមជីវិក។ ប្រសិនបើពួកគេធ្វើការងារជាមួយគ្នា ពួកគេ
មានលទ្ធភាពទទួលផលប្រយោជន៍ត្រឹម។ ក្រោពីនេះ ពាប់តាំងពី
ដើម្បីត្រូវបានគិតថាទាំងម្រោយពិនិត្យមរបស់គ្រោសារ ពេលនោះ
សមាជិកគ្រោសារទាំងអស់ ត្រូវបានសំណើសិទ្ធិទាំងនេះ ដើម្បី
សម្រេចគោលបំណងរបស់គោល របាកសិកម្មមិនមែនធ្វើការ
សម្រាប់ពេលបំពេញបំណងដ្ឋានលម្អិតបុណ្យភាព៖ទេ បើនេះសម្រាប់
គ្រោសារទាំងមួលដងដែរ។ ដូច្នេះហើយខើបមានការកែត្រឹម
នូវរចនាសម្ព័ន្ធដើរឃើងមាំនៅ គ្រោសាររូម។

គ-ការពងកររដ្ឋ និង ទំនាក់ទំនងគ្រោសារបស់សមាជិក

មនុស្សពីឯងដើរកត្តាទេរិញទៅមកលើមុខរបរសេដ្ឋកិច្ច
និង កសិកម្ម សម្រាប់ដីរការពគ្រោសារនៅក្នុងសង្គមជនបទ។
នៅក្នុងសង្គមទីក្រុងមុខងារទាំង នេះត្រូវបានបំពេញដោយ
សមាជិកម្នាក់។ ដែលរូមបច្ចុប្បន្ននៅក្នុងសុខាលកាតទាំងឡាយ។
មុខរបរសេដ្ឋកិច្ច សាសនា ស្អារតី និង ចិត្តសាស្ត្រដែលត្រូវ
បំពេញដោយគ្រោសារ។ ចំណុចនេះធ្វើឲ្យសមាជិកគ្រោសារនៅក្នុង
សង្គមជនបទមានទំនាក់ទំនងទេរិញទៅមក។ សមាជិកទាំងអស់

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

ត្រូវបានមកឲ្យខ្សោយ និង ទំនាក់ទំនងរបៀបនឹងភ្លាប់ដោយទំនើមទំលាប់ដូចគ្នា។ ពីព្រោះគ្រូសារទាំងអស់ព្យាយាមធ្វើការងារដូចគ្នា នៃផលិតផលដែលកែកទេរួចកិច្ចិតិ ដូច្នេះពួកគេភ្លាយជាសមាជិក ផលិតការធ្វើសហប្រតិបត្តិការណ៍ត្រាទីរឿងទៅមក។ សមាជិកគ្រូសារមានទំនាក់ទំនងទៅរឿងទៅមកតាមរយៈសាច់សារលោប់ និងការប្រើប្រាស់ផលប្រយោជន៍អាកប្បេរិយាណាគាល់បំណងនូវន័រៈ របស់ពួកគេ....។ ប៉ុន្មែន មានលក្ខណៈរួម។ នេះជាបច្ចូលដែលមានទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេមានលក្ខណៈដូចគ្នា។

យ-ការគ្រប់គ្រងគ្រូសារ

ដូចជាយើងបានយើងទូទៅក្នុងសង្គមជនបទ និង មានតម្លៃពល យ៉ាងខ្សោយប៉ុណ្ណោះ និងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេស។ ដូច្នេះគ្រូសារជាអ្នកនាំផ្តល់សមាជិកក្នុងការស្វែងរកផលប្រយោជន៍។ កិត្យានុកាត់គ្រូសារកើត្រូវបាន ចាត់ទុកជាកិត្យានុកាត់របស់សមាជិកម្នាក់។ នៅក្នុងការដែលបានបញ្ជាផ្ទាល់ និង សកម្មភាពទាំងឡាយនៅក្នុងសង្គមជនបទត្រូវបានចាត់ថែង និង ដឹកនាំដោយគ្រូសារ។ នរណាម្នាក់ក្នុងចំណោម ផលិតការរបស់

សង្គមវិជ្ជាប្រធានា

គោលការណ៍គ្រូសារ ន្រវបាយជាក់ទណ្ឌកម្មដោយគ្រូសារ។
ចំណុចទាំងនេះ ហើយផែនធីមានការគ្រប់គ្រងគ្រូសារ
ដោយមួយចំណាំ។

ធនការណ៍និងអំណាចវិធាមានមេដែលត្រូវបាន

ពាប់តាំងពីគ្រូសារភាសាប័នសំខាន់នៅក្នុងសង្គមជនបទ
គោរការណ៍មួយចំណាំតែគ្រូបានប្រើប្រាស់ដោយគ្រូសារ។ សមាជិ
ទិន្នន័យប្រើបានសៀវភៅយោងតាមបទផ្តានរបស់គ្រូសារ។ ពួកគេ
អារ៉ាមបានយកមានការសង្គត និង អង្គតពិទេន្យមទំលាប់ប្រព័ត
ជីថី និង ជំនួយយោងតាមការបញ្ចារដោយ បទផ្តានគ្រូសារ។
សមាជិកណាម្នាក់មិនគោរពតាមគ្រូផ្លូវនៅលើដោយគ្រូសារ។

ច-ការប្រើប្រាស់អំណាចមេគ្រសារ

ម្យាងទៅតសំណានចាំងអស់ស្តិតនៅក្នុងកណ្តាលបែរបស់
ដែលពិនិត្យ មើលលើប្រយោជន៍របស់សមាជិកក្រោន
ហើយគាត់ជាអ្នកទទួលបានសិទ្ធិនៃការប្រើប្រាស់អំណាចនៅក្នុង
គ្រប់របស់ខ្លួន ត្រូវនរណាម្នាក់អាចប្រជើងអំណាចជាមួយគាត់ និង

ចំណោះដឹងទូទៅអំពីសង្គមគ្រូសារ

នានានរណាម្ភាក់ធ្វើឡើងគ្រូសារយើងប៉ះពានឡើយ។ ការវិភាគលាសវិស័យអប់រំ និងសេដ្ឋកិច្ច ធ្វើឡើងអំណាចនៃមេគ្រូសារត្រូវចុះខ្សោយ ហេតុនេះ ហើយស្ថាប័នគ្រូសាររួមទទួលរាងនូវការធ្វើសមារណកម្មដែរ។

ន-សហប្រតិបត្តិការណ៍ និង ការគិតផលប្រយោជន៍រួម

ទំនាក់ទំនងទៅវិញទៅមក និង អបុត្តិលកាតកុង ចំណោមសមាជិកគ្រូសារនៅក្នុងសង្គមដនបន ដោយសារមនុស្សពិនិត្យកត្តាទៅវិញទៅមកក្រោពីចំពោះមុខងារសំខាន់សំសុំ ដែលធ្វើតាមរយៈគ្រូសារ គឺជាកត្តានៃទំនាក់ទំនង និងមានការពន្លឹងស្ថាប័នក្នុងចំណោមសមាជិក ដោយសារតែសម្រួល ការធានាដែលបានបង្ហាញ នៅក្នុងសង្គមដនបនសមាជិកគ្រូសារ រស់នៅក្នុងសង្គមដនបនសមាជិកគ្រូសារ នៅក្នុងសង្គមដនបន ទំនងទាំងអស់នេះ ធ្វើឡើងការគោរពការណ៍ អបុត្តិលកាត (គិតផលប្រយោជន៍រួម) កាន់តែប្រើប្រាស់ឡើង។ ដំណើរទាក់ទង ត្រាដែកចិត្តសារស្ថាប័នសំណុកគេ ជាកត្តាដែលធ្វើឡើងមានការបាត់បែង និង បរិយាកាសនៃការរង់ចាំឆ្នាំលើខ្លួន។

នៅក្នុងគ្រោសារដន្លបទកម្ពុជា គីសិតនៅក្នុងលក្ខណៈជារបៀបបុរាណនៅឡើយ។ ការផ្តាស់ប្តូរយោងតាមការវិភាគចំនួន វិញ្ញាសាស្ត្រ និង ឧស្សាហកម្ម ធ្វើឱ្យគ្រោសារភាសាយជាស្ថាប័នគ្រប់គ្រងដែលមានលក្ខណៈទាន់សម្រាយ។

www.elibraryofcambodia.org

ឯកសារពិន្ទេរ៖

១-Carle C. Zimmerman, *Family and Civilization*. New York : Harper, 1974.

២-Lee Rainwater, "Crucible of Identity: The Negro Lower-Class Family," *Daedalus*, 1965.

៣-Philipper Aries, *Centuries of childhood: A Social History of Family Life*. New York: Knopf, 1962.

៤-A.C, Kinsey, W. B. Pomeroy, *Sexual Behavior in the Human Male*: Philadelphia, 1948.

៥-Lewis M. Terman, *Psychological Factor in Marital Happiness*. New York: McGraw-Hill, 1938.

៦-Zick Rubin "Do American Women Marry Up ?"
American Sociological Review, 5,(1968).

៧-G. P. Murdock "Comparative Data on the Division of Labor by Sex," *Social Force*, 1937

៨-G. H. Mead, *Mind, Self and Society*(Chicago: 1934).

❖-Philippe Aries, Centuries of childhood: A Social History of Family Life. New York: Knopf, 1962.

❖-Dorrian Apple, "The Social Structure of Grandparenthood," American Anthropologist, 1956.

❖-A.C. Kinsey, W. B. Pomeroy, and C. E. Martin, Sexual Behavior in the Human Male(Philadelphia: Saunder,1948).

❖-Wiston Ehrmann, Premarital Dating Behavior(New York: 1959).

❖-Lewis M. Terman, Psychological Factor in Marital Happiness(New York: 1938).

❖-Cristina F Gregg, "Changing Sex Norms in American and Scandinavia," Journal of Marriage and the Family, (New York: 1970).

❖-Thomas P Monahan, "The Changing Nature and Instability of Remarriages," Eugenics Quarterly, 1958.

❖-Balard, Roger 'South AsianFamily,' London: 1982.

១៧-Brownmiller, Susan, Against Our Will: Men,
Women, and Rape: 1975.

១៨-Chodorow, Nancy: Psychoanalytic Theory and
Feminism: Cambridge, 1988.

១៩-Eshtain, Jean Bethke: Public Man, Private Woman:
Princeton, 1981.

២០-Georgr Farkas: Households, Employment and
Gender: New York, 1986.

២១-Glenn David: The marital happiness of Remarriage
divorced persons, Journal of Marriage and The
Family, 1956.

២២-Leslies, Gerald R. :The Family in Social Context,
Oxford, 1982.

២៣-ស្រីក នូវ ក្រុមអាណាព័ពិបាប់ ចាប់ពុម្ពឆ្នាំ១៩៦៥

២៤-ស្រីក នូវ ក្រុមសំអាន មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសង្គមវិជ្ជាការងារពុម្ព
លាក់ចាប់ពុម្ព ឆ្នាំ២០០៤។

២៥-វិជ្ជុ នៃមសំអាន សង្គមវិជ្ជាជនបទ រោងពុម្ពលុខ
លក្ខណៈពុម្ពឆ្នាំ២០០៨។

ការផ្សាយសៀវភៅនៃជាន់ eBook បានបង្កើតឡើងដោយ
មូលនិធីខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករណីខ្មែរ
ដើម្បីបង្កើតប្រព័ន្ធដោយបានរចនាទៅ

សៀវភៅ eBook ដោយ **សៀវភៅ សុវណ្ណៈ**

ខេមចុនា ឆ្នាំ២០១៧

ហើលិក លោកស្រី ចង់បានសៀវភៅនៃ បុអានបន្ទាន់ខ្លៀត
សុមទិញ បុជាតិអ្នកនិពន្ធ

បុបណ្ឌាតារដោយធ្វាក់ដើម្បីគោរព “ក្រុមសិទ្ធិ” របស់អ្នកនិពន្ធ។
យើងខ្ញុំ តុមានការប្រស័យទាក់ទង ដោយប្រកែទណាមួយជាមួយ
អ្នកនិពន្ធ បុបណ្ឌាតារទេ។

សុមអគុលា

ខ្លឹមយុទ្ធសំរី

ប្រធានមូលនិធីខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករណីខ្មែរ

ប្រធានីរុបសង្គម

ឯសារ តីជាប្រុមមនុស្ស ដែលកំណត់ឡើងតាមយោងការ
ចំពេញទំនាក់ទំនិនភេទជាក់ណាក់ ពិត្យប្រាកដ គ្មូចឆ្លោ
ដើម្បីផ្តល់កំណើត និង អប់រំរួន ។

លោក ឯស្ស អ៊ីសំអាន ជាសាស្ត្រាចាយ ត្រួកសង្គមវិធាត
នៅក្នុងមហាផិទ្ទេល័យ សង្គមសារក្រុង និងសូស្សាស្រ្ត នៃ
សាកលវិទ្យាល័យភូមិនឹងក្នុងពេញ ។ លោកបានបញ្ចប់សញ្ញាប័ត្រ
(BA) និងអនុបណ្ឌិត (MA) ពីសាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋបាយនៃ
សហព័ន្ធអឈើក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣ ។ ឆ្នាំ១៩៩៦-១៩៩៨ តាត់ជាបាន
និស្សិតស្រាវជ្រាវថ្នាក់អនុបណ្ឌិត នៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ
គ្រួយគ្រាប់បណ្ឌិត ឆ្នាំ១៩៩៩-២០០២ លោកជាបេក្ខជន
ថ្នាក់បណ្ឌិត នៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យគ្រួយគ្រាប់បណ្ឌិត ប្រចាំឆ្នាំ២០០២ ។ ឆ្នាំ២០០៤ លោកបានបញ្ចប់និភ័យបទ
និងការពារបញ្ជប់ថ្នាក់បណ្ឌិត (PH.D) ដោយជាតីយ ។
បច្ចុប្បន្នលោកជាសាស្ត្រាចាយ បង្កើនមុខិត្តាមួយចំនួន :
មូលដ្ឋាននៃសង្គមវិធាត សង្គមវិធាតឯសារ សង្គមវិធាតឯប្បុជមិ
សង្គមវិធាតឯបាយ សង្គមវិធាតឯសេដ្ឋកិច្ច សង្គមវិធាតឯជនបទ
និង វិធាតឯស្រាវជ្រាវ ។